

**UJEDINJENE
NACIJE**



Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991.

Predmet br: IT-04-74-T

Datum : 29. maj 2013.

Original : FRANCUSKI

PRETRESNO VIJEĆE III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsjedavajući
sudija Árpád Prandler
sudija Stefan Trechsel
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Presuda objavljena: 29. maja 2013.

TUŽILAC
protiv
Jadranka PRLIĆA
Brune STOJIĆA
Slobodana PRALJKA
Milivoja PETKOVIĆA
Valentina ĆORIĆA
Berislava PUŠIĆA

JAVNO

PRESUDA

tom 5 od 6

Tužilaštvo:

g. Kenneth Scott
g. Douglas Stringer
g. Roeland Bos
g. Pieter Kruger
gđa Kimberly West

Odbrana:

g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović za Jadranka Prlića
gđa. Senka Nožica i g. Karim A. A. Khan za Brunu Stojića
gđa. Nika Pinter i gđa Natacha Fauveau-Ivanović za Slobodana Praljka
gđa. Vesna Alaburić i g. Guénaél Mettraux za Milivoja Petkovića
gđa Dijana Tomašegović-Tomić i g. Dražen Plavec za Valentina Ćorića
g. Fahrudin Ibrišimović i g. Roger Sahota za Berislava Pušića

Sadržaj

DODATAK 1: GLOSAR.....	1
DODATAK 2 : ISTORIJAT POSTUPKA	17
I. Imenovanje sudija i nadležnih vijeća	17
II. Imenovanje zastupnika optuženih	17
III. Pretpretresni postupak	20
A. Prvobitna optužnica	20
B. Preliminarni podnesci u vezi s nedostacima u formi optužnice.....	21
C. Preliminarni podnesci u vezi s osporavanjem nadležnosti	23
D. Izmijenjena optužnica.....	24
E. Dovođenje i prvo stupanje optuženih pred Sud.....	26
F. Pritvor i privremeno puštanje na slobodu.....	26
G. Statusne konferencije.....	26
H. Dostavljanje pretpretresnih podnesaka	27
I. Formalno primanje na znanje	27
IV. Obilazak mjesta događaja.....	27
V. Sudeње.....	28
A. Dokazni postupak tužilaštva i odbrane	29
1. Dokazni postupak tužilaštva.....	30
2. Dokazni postupak odbrane	31
B. Usvajanje smjernica za vođenje postupka	33
C. Trajanje i obim unakrsnog i dodatnog ispitivanja	35
1. Trajanje unakrsnog ispitivanja.....	35
2. Obim unakrsnog ispitivanja.....	36
3. Obim dodatnog ispitivanja.....	37
D. Formalno primanje na znanje	37
E. Zahtjev Hrvatske za dopuštenje da postupa u svojstvu <i>amicus curiae</i>	37
F. Odluka na osnovu pravila 98bis Pravilnika	38
G. Nova izmijenjena optužnica	38
H. Replike.....	39
I. Ponovno otvaranje dokaznog postupka	40
J. Zahtjev Prlićeve i Praljkove odbrane za izuzeće sudije.....	41
K. Završni podnesci i završne riječi tužilaštva i odbrane	42
L. Privremeno puštanje na slobodu.....	43
1. Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu tokom ljetnog ili zimskog sudskog raspusta Međunarodnog suda	46
2. Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu u periodima prekida pretresa	52
3. Spisak odluka po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu u periodu do izricanja presude, donijetih na osnovu pravila 65(B) Pravilnika kako je izmijenjeno 28. oktobra 2011.	54
DODATAK 3 : mape – OPŠTINA MOSTAR	58
I. Važne lokacije u zapadnom Mostaru	58
II. Uništene ili teško oštećene džamije tokom opsade istočnog Mostara	60
DODATAK 4 : SPISAK SVJEDOKA	61
IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE TRECHSELA: EVENTUALNI <i>DOLUS</i> , <i>DOLUS EVENTUALIS</i>, INDIREKTNA NAMJERA	87
SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE TRECHSELA: PRISILNI RAD Nihada Kovača, pravni zaključci u vezi s opštinom Jablanica (Sovi) i Doljani) (tačke optužnice 15, 16 i 17).	91

DODATAK 1: GLOSAR**A. Izrazi i skraćenice korišteni na sudu**

tužilaštvo	Tužilaštvo Međunarodnog suda
optuženi Čorić	Valentin Čorić
optuženi Petković	Milivoj Petković
optuženi Praljak	Slobodan Praljak
optuženi Prlić	Jadranko Prlić
optuženi Pušić	Berislav Pušić
optuženi Stojić	Bruno Stojić
optuženi	Valentin Čorić, Milivoj Petković, Slobodan Praljak, Jadranko Prlić, Berislav Pušić i Bruno Stojić
Optužnica	"Druga izmijenjena optužnica", javno, 11. jun 2008., koja je uslijedila nakon "Optužnice", javno, 3. mart 2004., i "Izmijenjene optužnice", javno, 16. novembar 2005.
Žalbeno vijeće	Žalbeno vijeće Međunarodnog suda
Čorićeva odbrana	branioci optuženog Čorića
Petkovićeva odbrana	branioci optuženog Petkovića
Praljkova odbrana	branioci optuženog Praljka
Prlićeva odbrana	branioci optuženog Prlića
Pušićeva odbrana	branioci optuženog Pušića
Stojićeva odbrana	branioci optuženog Stojića
odbrana, timovi odbrane	odbrana optuženog Čorića, odbrana optuženog Petkovića, odbrana optuženog Praljka, odbrana optuženog Prlića, odbrana optuženog Pušića i odbrana optuženog Stojića
Pretpretresni podnesak tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak tužilaštva", djelimično povjerljivo, 19. januar 2006., i "Podnesak kojim se dostavlja pretpretresni podnesak tužilaštva s brojevima dokaznih predmeta", javno, 2. jun 2006.</i>

Pretpretresni podnesak Ćorićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak Valentina Ćorića", javno, 14. februar 2006.</i>
Pretpretresni podnesak Petkovićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak Milivoja Petkovića na osnovu pravila 65ter(F) Pravilnika", javno, 15. februar 2006.</i>
Pretpretresni podnesak Praljkove odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak Slobodana Praljka na osnovu pravila 65ter(F) Pravilnika", javno, 27. mart 2006.</i>
Pretpretresni podnesak Prlićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Odgovor Jadranka Prlića na Pretpretresni podnesak tužilaštva", javno, 15. februar 2006.</i>
Pretpretresni podnesak Pušićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak odbrane Berislava Pušića na osnovu pravila 65ter(F) Pravilnika", javno, 15. februar 2006.</i>
Pretpretresni podnesak Stojićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-PT, "Pretpretresni podnesak Brune Stojića na osnovu pravila 65ter(F) Pravilnika", javno, 15. februar 2006.</i>
Završni podnesak tužilaštva	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-T, "Javna redigovana verzija Završnog pretresnog podneska tužilaštva", javno, 1. april 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)</i>
Završni podnesak Ćorićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-T, "Završni pretresni podnesak Valentina Ćorića", javno, 28. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)</i>
Završni podnesak Petkovićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića, predmet br. IT-04-74-T, "Završni pretresni podnesak Milivoja Petkovića", javno, 31. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)</i>

Završni podnesak Praljke odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića</i> , predmet br. IT-04-74-T, "Redigovana verzija Završnog pretresnog podneska Slobodana Praljka", javno, 31. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)
Završni podnesak Prlićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića</i> , predmet br. IT-04-74-T, "Završni pretresni podnesak Jadranka Prlića", javno, 29. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)
Završni podnesak Pušićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića</i> , predmet br. IT-04-74-T, "Završni pretresni podnesak odbrane Berislava Pušića", javno, 31. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)
Završni podnesak Stojićeve odbrane	<i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića</i> , predmet br. IT-04-74-T, "Redigovana verzija Završnog pretresnog podneska Brune Stojića", javno, 31. mart 2011. (povjerljiva verzija, 7. januar 2011.)
strane/strane u postupku	tužilaštvo i timovi odbrane šestorice optuženih u predmetu <i>Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Čorića i Berislava Pušića</i> , predmet br. IT-04-74

B. Izrazi i skraćenice često korišteni u Presudi

ABiH	Oružane snage Republike Bosne i Hercegovine
ATG	Antiteroristička grupa
Staklena banka	Zgrada tzv. Staklene banke, zvane i Plava banka", koja se nalazila u blizini Ulice maršala Tita u zapadnom Mostaru
Zgrada Vojne policije	Zgrada Vojne policije u opštini Prozor
Zgrada MUP-a	Stanica policije u Mostaru
Unisova zgrada	Zgrada "Unisa", opština Prozor
Vranica	Stambeni kompleks "Vranica" u zapadnom Mostaru
b/h/s	bosanski/hrvatski/srpski

BiH	Bosna i Hercegovina
BRITBAT	Britanski bataljon UNPROFOR-a
Logor Vitina-Otok	Zatočenički centar u zaseocima Vitina i Otok, opština Ljubuški
CANBAT	Kanadski bataljon UNPROFOR-a
EZ	Evropska zajednica
CED	Centar (Središnjica) za elektroničko djelovanje/izviđanje (pri Glavnom stožeru)
Zatočenički centar Vojno	Objekti na području Vojnog, opština Mostar, u Optužnici navedeni kao "logor Vojno"
Dom zdravlja	Dom zdravlja u Mostaru na liniji fronta
MKCK	Međunarodni komitet Crvenog krsta
Vrhovni komandant	Vrhovni zapovjednik oružanih snaga HZ(R) HB
Komisija za razmjenu	Komisija za razmjenu zarobljenih i drugih osoba
T(e)	transkript suđenja na engleskom jeziku
T(f)	transkript suđenja na francuskom jeziku
CSB	Centar službi bezbjednosti
Hrvatska	Republika Hrvatska
Odjel za kriminalističke istrage	Kriminalističkoistražni odjel / Odjel za kriminalističke istrage / Odjel za suzbijanje kriminaliteta Uprave Vojne policije
Domobrani, domobranstvo	Domobranske jedinice HVO-a
UZP	Udruženi zločinački poduhvat
Škola u Aladinićima/Crnićima	Škola "Branko Šotra", opština Stolac
Škola u Ripcima	Osnovna škola u Ripcima, opština Prozor
Škola u Sovićima	Škola u Sovićima, opština Jablanica
Škola u Varešu	Osnovna škola "Vladimir Nazor", Vareš
Srednjoškolski centar u Prozoru	Srednja škola u opštini Prozor, naziv pod kojim se ta škola pominje u par. 54 Optužnice

Srednja škola	Srednja škola u Prozoru, opština Prozor, naziv pod kojim se ta škola pominje u par. 54.2 Pretpretresnog podneska tužilaštva
Fabrika namještaja	Fabrika namještaja u Trnovači, opština Gornji Vakuf
Mašinski fakultet	Zgrada Mašinskog fakulteta, opština Mostar
Ribnjak	Ribogojilište kod Doljana, opština Jablanica
UNPROFOR	Zaštitne snage Ujedinjenih nacija
UNHCR	Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice
HDZ	Hrvatska demokratska zajednica
HDZ BiH	Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine
Heliodrom	Logor Heliodrom, opština Mostar
Bolnica u istočnom Mostaru	Bolnica u istočnom Mostaru poznata i pod nazivom Higijenski zavod, u Ulici maršala Tita, opština Mostar
HOS	Hrvatske obrambene snage (vojni ogranak bosanskih Hrvata)
HR HB	Hrvatska Republika Herceg-Bosna
HV	Hrvatska vojska
HVO	Hrvatsko vijeće obrane (vojska bosanskih Hrvata)
HZ HB	Hrvatska zajednica Herceg-Bosna
HZ(R) HB	Hrvatska zajednica i Republika Herceg-Bosna zajedno
ICFY	Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji
Duhanski institut	Duhanski institut, opština Mostar
IPD	Informativno-propagandne djelatnosti
JNA	Jugoslovenska narodna armija
KB	Kažnjenička bojna
Gimnazija u Varešu	Gimnazija "Ivan Goran Kovačić", Vareš

Junuzovića kuće	Zaselak Junuzovići, opština Jablanica
PMEZ	Posmatračka misija Evropske zajednice
MTS	Materijalno-tehnička sredstva
MUP	Civilna policija u sklopu Ministarstva unutrašnjih poslova
NORBAT	Norveški bataljon UNPROFOR-a
Ured za izbjeglice	Ured za izbjeglice, prognanike i raseljene osobe
Službenik EZ-a za vezu	Službenik Evropske zajednice za vezu
UNMO	Vojni posmatrač(i) Ujedinjenih nacija
UN	Organizacija Ujedinjenih nacija
OpŠO	Opštinski štab teritorijalne odbrane
str.	stranica/stranice
par.	paragraf/paragrafi
PPN	Postrojba za posebne namjene
Zatvor u Dretelju	Okružni vojni zatvor u Dretelju, opština Čapljina
Zatvor u Gabeli	Okružni vojni zatvor u Gabeli, opština Čapljina
Zatvor u Ljubuškom	Vojno-istražni zatvor u Ljubuškom
RBiH	Republika Bosna i Hercegovina (poslije samostalnosti)
RS	Republika Srpska
SR BiH	Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina (prije samostalnosti)
SFRJ	Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
SAO	Srpska autonomna oblast
SDA	Stranka demokratske akcije
SDK	Služba društvenog knjigovodstva
SDS	Srpska demokratska stranka
Srbija	Republika Srbija

Služba za razmjenu	Služba za razmjenu zarobljenika i drugih osoba
Silos	Silos u Čapljini
SIS	Sigurnosno-informativna služba HVO-a
Izvještaj o stanju	izvještaj Španskog bataljona o stanju
SPABAT	Španski bataljon UNPROFOR-a
Stadion "Veleža"	stadion FK "Velež" u zapadnom Mostaru
TO	Teritorijalna odbrana
MKSR	Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za genocid i druga teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji Ruande, i građana Ruande odgovornih za genocid i druga takva kršenja počinjena na teritoriji susjednih država od 1. januara 1994. do 31. decembra 1994. godine
Međunarodni sud	Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine
UNCIVPOL	Civilna policija Ujedinjenih Nacija
UNICEF	Fond Ujedinjenih nacija za djecu
VJ	Vojska Jugoslavije
VONS	Vijeće za obranu i nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske
VOS	Vojno-obavještajna služba HVO-a
VPD	Vaspitno-popravni dom u Stocu
VRS	Vojska Republike Srpske
OZ Središnja Bosna	Operativna zona Središnja Bosna (HVO)
OZ Sjeverozapadna Hercegovina	Operativna zona Sjeverozapadna Hercegovina (HVO)
OZ Jugoistočna Hercegovina	Operativna zona Jugoistočna Hercegovina (HVO)
ZP Mostar	Zborno područje Mostar (naziv za OZ Jugoistočna Hercegovina poslije 15. oktobra 1993.)

ZP Tomislavgrad	Zborno područje Tomislavgrad (naziv za OZ Sjeverozapadna Hercegovina poslije 15. oktobra 1993.)
ZP Vitez	Zborno područje Vitez (naziv za OZ Središnja Bosna poslije 15. oktobra 1993.)

C. Međunarodni instrumenti i stručni izvori

Pravilnik	Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda
Statut	Statut Međunarodnog suda
Ženevske konvencije	Ženevske konvencije I do IV od 12. avgusta 1949.
Zajednički član 3	član 3 Ženevskih konvencija (I – IV)
Ženevska konvencija I	Ženevska konvencija (I) za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu, od 12. avgusta 1949.
Ženevska konvencija II	Ženevska konvencija (II) za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru, od 12. avgusta 1949.
Ženevska konvencija III	Ženevska konvencija (III) o postupanju s ratnim zarobljenicima, od 12. avgusta 1949.
Komentar Ženevske konvencije III	Komentar: Ženevska konvencija (III) o postupanju s ratnim zarobljenicima, od 12. avgusta 1949., Međunarodni komitet Crvenog krsta, Ženeva, 1960.
Ženevska konvencija IV	Ženevska konvencija (IV) o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, od 12. avgusta 1949.
Komentar Ženevske konvencije IV	Komentar: Ženevska konvencija (IV) o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata (1949.), Međunarodni komitet Crvenog krsta, Ženeva, 1958.
Dopunski protokol I	Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), 8. jun 1977.
Komentar Dopunskog protokola I	Komentar: Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), 8. jun 1977., Međunarodni komitet Crvenog krsta, Ženeva, 1987.
Dopunski protokol II	Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), 8. jun 1977.

Komentar Dopunskog protokola II	Komentar: Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), 8. jun 1977., Međunarodni komitet Crvenog krsta, Ženeva, 1987.
Haška konvencija IV	Konvencija (IV) o zakonima i običajima rata na kopnu, Haag, 18. oktobar 1907.
Haška konvencija iz 1954.	Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, Haag, 14. maj 1954.
Haški pravilnik	Pravilnik o zakonima i običajima rata na kopnu, dodatak Haškoj konvenciji IV od 18. oktobra 1907.
<i>ECtHR</i>	Evropski sud za ljudska prava
ECHR	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda
Zbornik radova o običajnom pravu	J.-M. Henckaerts - L. Doswald-Beck (ur.), <i>Customary International Humanitarian Law</i> , Cambridge University Press, Cambridge, 2005.

D. Odluke Vijeća

Odluka od 14. marta 2006.	"Odluka po Zahtjevu za primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno na osnovu pravila 94(B)", javno, 14. mart 2006.
Odluka od 28. aprila 2006.	"Revidirana verzija Odluke kojom se usvajaju smjernice za vođenje Pretresnog postupka", javno, 28. april 2006.
Odluka od 13. jula 2006.	"Odluka o prihvatanju dokaznih predmeta", javno, 13. juli 2006.
Odluka od 7. septembra 2006.	"Odluka po zahtjevima Tužilaštva od 14. i 23. juna 2006. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", javno, 7. septembar 2006.
Odluka od 29. novembra 2006.	"Odluka o izmjenama Odluke o prihvatanju dokaznih predmeta od 13. jula 2006.", javno, 29. novembar 2006.
Odluka od 10. maja 2007.	"Odluka o modalitetima ispitivanja svjedoka", javno, 10. maj 2007.
Odluka od 24. aprila 2008.	"Odluka o usvajanju smjernica za izvođenje dokaza odbrane", javno, 24. april 2008.
Odluka od 25. aprila 2008.	"Odluka o dodjeljivanju vremena za izvođenje dokaza odbrane", javno, 25. april 2008.

Odluka od 27. novembra 2008.	"Odluka o području unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 90(H) Pravilnika", javno, 27. novembar 2008.
Odluka od 27. novembra 2008. u vezi s novim dokumentima	"Odluka o predočavanju dokumenata tužioca tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka odbrane", javno, 27. novembar 2008.

E. Sudska praksa Međunarodnog suda

Prvostepene presude	
Presuda o kazni u predmetu <i>Erdemović</i>	<i>Tužilac protiv Dražena Erdemovića</i> , predmet br. IT-96-22-T, "Osudjujuća presuda", 29. novembar 1996.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Tadić</i>	<i>Tužilac protiv Duška Tadića zvanog Dule</i> , predmet br. IT-94-1-T, "Mišljenje i presuda", 7. maj 1997.
Presuda o kazni u predmetu <i>Tadić</i>	<i>Tužilac protiv Duška Tadića zvanog Dule</i> , predmet br. IT-94-1-T, "Presuda o kazni", 14. juli 1997.
Presuda o kazni II u predmetu <i>Erdemović</i>	<i>Tužilac protiv Dražena Erdemovića</i> , predmet br. IT-96-22-Tbis, "Presuda o kazni", 5. mart 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Akayesu</i>	<i>Tužilac protiv Jean-Paula Akayesua</i> , predmet br. ICTR-96-4-T, "Presuda", 2. septembar 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kambanda</i>	<i>Tužilac protiv Jeana Kambande</i> , predmet br. ICTR-97-23-S, "Presuda o kazni", 4. septembar 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Čelebići</i>	<i>Tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića zvanog Pavo, Hazima Delića i Esada Landže zvanog Zenga</i> , predmet br. IT-96-21-T, "Presuda", 16. novembar 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Furundžija</i>	<i>Tužilac protiv Ante Furundžije</i> , predmet br. IT-95-17/1-T, "Presuda", 10. decembar 1998.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Aleksovski</i>	<i>Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog</i> , predmet br. IT-95-14/1-T, "Presuda", 25. jun 1999.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kupreškić</i>	<i>Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Drage Josipovića, Dragana Papića i Vladimira Šantića zvanog Vlado</i> , predmet br. IT-95-16-T, "Presuda", 14. januar 2000.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Blaškić</i>	<i>Tužilac protiv Tihomira Blaškića</i> , predmet br. IT-95-14-T, "Presuda", 3. mart 2000.

Prvostepena presuda u predmetu <i>Kunarac</i>	<i>Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića</i> , predmet br. IT-96-23-T i IT-96-23/1-T, "Presuda", 22. februar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kordić</i>	<i>Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza</i> , predmet br. IT-95-14/2-T, "Presuda", 26. februar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Krstić</i>	<i>Tužilac protiv Radislava Krstića</i> , predmet br. IT-98-33-T, "Presuda", 2. avgust 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Kvočka</i>	<i>Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Milojice Kosa, Mlade Radića, Zorana Žigića i Dragoljuba Prcaća</i> , predmet br. IT-98-30/1-T, "Presuda", 2. novembar 2001.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Krnojelac</i>	<i>Tužilac protiv Milorada Krnojelca</i> , predmet br. IT-97-25-T, "Presuda", 15. mart 2002.
Presuda o kazni u predmetu <i>Simić</i>	<i>Tužilac protiv Milana Simića</i> , predmet br. IT-95-9/2-S, "Presuda o kazni", 17. oktobar 2002.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Vasiljević</i>	<i>Tužilac protiv Mitra Vasiljevića</i> , predmet br. IT-98-32-T, "Presuda", 29. novembar 2002.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Naletilić</i>	<i>Tužilac protiv Mladena Naletilića zvanog Tuta i Vinka Martinovića zvanog Štela</i> , predmet br. IT-98-34-T, "Presuda", 31. mart 2003.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Stakić</i>	<i>Tužilac protiv Milomira Stakića</i> , predmet br. IT-97-24-T, "Presuda", 31. juli 2003.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Simić</i>	<i>Tužilac protiv Blagoja Simića, Miroslava Tadića i Sime Zarića</i> , predmet br. IT-95-9-T, "Presuda", 17. oktobar 2003.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Galić</i>	<i>Tužilac protiv Stanislava Galića</i> , predmet br. IT-98-29-T, "Presuda i mišljenje", 5. decembar 2003.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Brđanin</i>	<i>Tužilac protiv Radoslava Brđanina</i> , predmet br. IT-99-36-T, "Presuda", 1. septembar 2004.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Blagojević</i>	<i>Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića</i> , predmet br. IT-02-60-T, "Presuda", 17. januar 2005.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Strugar</i>	<i>Tužilac protiv Pavla Strugara</i> , predmet br. IT-01-42-T, "Presuda", 31. januar 2005.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Halilović</i>	<i>Tužilac protiv Sefera Halilovića</i> , predmet br. IT-01-48-T, "Presuda", 16. novembar 2005.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Limaj</i>	<i>Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Musliua</i> , predmet br. IT-03-66-T, "Presuda", 30. novembar 2005.

Prvostepena presuda u predmetu <i>Hadžihasanović</i>	<i>Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure</i> , predmet br. IT-01-47-T, "Presuda", 15. mart 2006.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Orić</i>	<i>Tužilac protiv Nasera Orića</i> , predmet br. IT-03-68-T, "Presuda", 30. jun 2006.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Muvunyi</i>	<i>Tužilac protiv Tharcissea Muvunyia</i> , predmet br. ICTR-2000-55A-T, "Presuda o kazni ", 12. septembar 2006.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Krajišnik</i>	<i>Tužilac protiv Momčila Krajišnika</i> , predmet br. IT-00-39-T, "Presuda", 27. septembar 2006.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Martić</i>	<i>Tužilac protiv Milana Martića</i> , predmet br. IT-95-11-T, "Presuda", 12. jun 2007.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Mrkšić</i>	<i>Tužilac protiv Mileta Mrkšića, Miroslava Radića i Veselina Šljivančanina</i> , predmet br. IT-95-13/1-T, "Presuda", 27. septembar 2007.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Bošković</i>	<i>Tužilac protiv Ljubeta Bošković i Johana Tarčulovskog</i> , predmet br. IT-04-82-T, "Presuda", javno, 10. juli 2008.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Delić</i>	<i>Tužilac protiv Rasima Delića</i> , predmet br. IT-04-83-T, "Presuda", javno, 15. septembar 2008.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Milutinović</i>	<i>Tužilac protiv Milana Milutinovića, Nikole Šainovića, Dragoljuba Ojdanića, Nebojše Pavkovića, Vladimira Lazarevića, Sretena Lukića</i> , predmet br. IT-05-87-T, "Presuda", 26. februar 2009.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Lukić</i>	<i>Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića</i> , predmet br. IT-98-32/1-T, "Presuda", 20. juli 2009.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Popović</i>	<i>Tužilac protiv Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Drage Nikolića, Ljubomira Borovčanina, Radivoja Miletića, Milana Gvere i Vinka Pandurevića</i> , predmet br. IT-05-88-T, "Presuda", 10. jun 2010.
Prvostepena presuda u predmetu <i>Đorđević</i>	<i>Tužilac protiv Vlastimira Đorđevića</i> , predmet br. IT-05-87/1-T, "Presuda", 23. februar 2011.
Drugostepene presude	
Odluka o nadležnosti u predmetu <i>Tadić</i>	<i>Tužilac protiv Duška Tadića zvanog Dule</i> , predmet br. IT-94-1-AR72, "Odluka po interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost suda", 2. oktobar 1995.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Tadić</i>	<i>Tužilac protiv Duška Tadića</i> , predmet br. IT-94-1-A, "Presuda", 15. juli 1999.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Aleksovski</i>	<i>Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog</i> , predmet br. IT-95-14/1-A, "Presuda", 24. mart 2000.

Drugostepena presuda u predmetu <i>Furundžija</i>	<i>Tužilac protiv Ante Furundžije</i> , predmet br. IT-95-17/1-A, "Presuda", 21. juli 2000.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Čelebići</i>	<i>Tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića zvanog Pavo, Hazima Delića i Esada Landže zvanog Zenga</i> , predmet br. IT-96-21-A, "Presuda", 20. februar 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kayishema</i>	<i>Tužilac protiv Clémenta Kayisheme i Obeda Ruzindane</i> , predmet br. ICTR-95-1-A, "Presuda (Obrazloženje)", 1. jun 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Jelisić</i>	<i>Tužilac protiv Gorana Jelisića</i> , predmet br. IT-95-10-A, "Presuda", 5. juli 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Musema</i>	<i>Alfred Musema protiv tužioca</i> , predmet br. ICTR-96-13-A, "Presuda po žalbi", 16. novembar 2001.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kunarac</i>	<i>Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca, Radomira Kovača i Zorana Vukovića</i> , predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-A, "Presuda", 12. jun 2002.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Bagilishema</i>	<i>Tužilac protiv Ignacea Bagilisheme</i> , predmet br. ICTR-95-1A-A, 3. juli 2002.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Krnojelac</i>	<i>Tužilac protiv Milorada Krnojelca</i> , predmet br. IT-97-25-A, "Presuda", 17. septembar 2003.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Vasiljević</i>	<i>Tužilac protiv Mitra Vasiljevića</i> , predmet br. IT-98-32-A, "Presuda", 25. februar 2004.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Krstić</i>	<i>Tužilac protiv Radislava Krstića</i> , predmet br. IT-98-33-A, "Presuda", 19. april 2004.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Blaškić</i>	<i>Tužilac protiv Tihomira Blaškića</i> , predmet br. IT-95-14-A, "Presuda", 29. juli 2004.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kordić</i>	<i>Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza</i> , predmet br. IT-95-14/2-T, "Presuda", 17. decembar 2004.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kvočka</i>	<i>Tužilac protiv Miroslava Kvočke, Mlađe Radića, Zorana Žigića, Dragoljuba Prcaća</i> , predmet br. IT-98-30/1-A, "Presuda", 28. februar 2005.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Semanza</i>	<i>Laurent Semanza protiv tužioca</i> , predmet br. ICTR-97-20-A, "Presuda", 20. maj 2005.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Kajelijeli</i>	<i>Juvénal Kajelijeli protiv tužioca</i> , predmet br. ICTR-98-44A-A, 23. maj 2005.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Jokić</i>	<i>Tužilac protiv Miodraga Jokića</i> , predmet br. IT-01-42/1-A, "Presuda po žalbi na kaznu", 30. avgust 2005.

Drugostepena presuda u predmetu <i>Kamuhanda</i>	<i>Jean de Dieu Kamuhanda protiv tužioca</i> , predmet br. ICTR-99-54A-A, "Presuda", 19. septembar 2005.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Stakić</i>	<i>Tužilac protiv Milomira Stakića</i> , predmet br. IT-97-24-A, "Presuda", 22. mart 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Naletilić</i>	<i>Tužilac protiv Mladena Naletilića zvanog Tuta i Vinka Martinovića zvanog Štela</i> , predmet br. IT-98-34-A, "Presuda", 3. maj 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Ntagerura</i>	<i>Tužilac protiv Andréa Ntagerure, Emmanuela Bagambikija i Samuela Imanishimwea</i> , predmet br. ICTR-99-46-A, "Presuda", 7. juli 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Gacumbitsi</i>	<i>Sylvestre Gacumbitsi protiv tužioca</i> , predmet br. ICTR-2001-64-A, "Presuda", 7. juli 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Simić</i>	<i>Tužilac protiv Blagoja Simića</i> , predmet br. IT-95-9-A, "Presuda", 28. novembar 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Galić</i>	<i>Tužilac protiv Stanislava Galića</i> , predmet br. IT-98-29-A, "Presuda", 30. novembar 2006.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Brđanin</i>	<i>Tužilac protiv Radoslava Brđanina</i> , predmet br. IT-99-36-A, "Presuda", 3. april 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Blagojević</i>	<i>Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića</i> , predmet br. IT-02-60-A, "Presuda", 9. maj 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Limaj</i>	<i>Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Musliua</i> , predmet br. IT-03-66-A, "Presuda", 27. septembar 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Halilović</i>	<i>Tužilac protiv Sefera Halilovića</i> , predmet br. IT-01-48-A, "Presuda", 16. oktobar 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Simba</i>	<i>Tužilac protiv Aloyisa Simbe</i> , predmet br. ICTR-01-76-A, "Presuda", 27. novembar 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Nahimana</i>	<i>Tužilac protiv Ferdinanda Nahimane, Jean-Boscoa Barayagwize i Hassana Ngezea</i> , predmet br. ICTR-99-52-A, "Presuda po žalbi", 28. novembar 2007.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Hadžihasanović</i>	<i>Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure</i> , predmet br. IT-01-47-A, "Presuda", 22. april 2008.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Orić</i>	<i>Tužilac protiv Nasera Orića</i> , predmet br. IT-03-68-A, "Presuda", 3. juli 2008.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Strugar</i>	<i>Tužilac protiv Pavla Strugara</i> , predmet br. IT-01-42-A, "Presuda", 17. juli 2008.

Drugostepena presuda u predmetu <i>Martić</i>	<i>Tužilac protiv Milana Martića</i> , predmet br. IT-95-11-A, "Presuda", 8. oktobar 2008.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Krajišnik</i>	<i>Tužilac protiv Momčila Krajišnika</i> , predmet br. IT-00-39-A, "Presuda", 17. mart 2009.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Mrkšić</i>	<i>Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina</i> , predmet br. IT-95-13/1-A, "Presuda", 5. maj 2009.
Drugostepena presuda u predmetu <i>D. Milošević</i>	<i>Tužilac protiv Dragomira Miloševića</i> , predmet br. IT-98-29/1-A, "Presuda", 12. novembar 2009.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Boškosi</i>	<i>Tužilac protiv Ljubeta Boškskog i Johana Tarčulovskog</i> , predmet br. IT-04-82-A, "Presuda", 19. maj 2010.
Drugostepena presuda u predmetu <i>Haradinaj</i>	<i>Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja</i> , predmet br. IT-04-84-A, "Presuda", 19. juli 2010.
Odluke	
Odluka u predmetu <i>Krnojelac</i> od 24. februara 1999.	<i>Tužilac protiv Milorada Krnojelca</i> , predmet br. IT-97-25-PT, "Odluka po Preliminarnom podnesku odbrane zbog prigovora na formu Optužnice", javno, 24. februar 1999.
Odluka u predmetu <i>Milošević</i> od 21. marta 2002.	<i>Tužilac protiv Slobodana Miloševića</i> , predmet br. IT-02-54-T, "Odluka po Zahtevu optužbe za prihvatanje pismenih izjava u skladu sa pravilom 92bis", javno, 21. mart 2002.
Odluka u predmetu <i>Galić</i> od 7. juna 2002.	<i>Tužilac protiv Stanislava Galića</i> , predmet br. IT-98-29-AR73.2, "Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C)", javno, 7. jun 2002.
Odluka u predmetu <i>Hadžihasanović</i> od 12. novembra 2002.	<i>Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića, Mehmeda Alagića i Amira Kubure</i> , predmet br. IT-01-47-PT, "Odluka o zajedničkom prigovoru nadležnosti", javno, 12. novembar 2002.
Odluka u predmetu <i>Milutinović (Ojdanić)</i> od 21. maja 2003.	<i>Tužilac protiv Milana Milutinovića, Nikole Šainovića i Dragoljuba Ojdanića</i> , predmet br. IT-99-37-AR72, "Odluka po prigovoru Dragoljuba Ojdanića na nenadležnost – udruženi zločinački poduhvat", javno, 21. maj 2003.
Odluka u predmetu <i>Hadžihasanović</i> od 16. jula 2003.	<i>Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića, Mehmeda Alagića i Amira Kubure</i> , predmet br. IT-01-47-AR72, "Odluka po interlokutornoj žalbi kojom se osporava nadležnost s obzirom na komandnu odgovornost", javno, 16. juli 2003.

Odluka u predmetu <i>Halilović</i> od 19. avgusta 2005.	<i>Tužilac protiv Sefera Halilovića</i> , predmet br. IT-01-48-AR73.2, "Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s uvrštavanjem u spis zapisa razgovora s optuženim koji je na usvajanje ponuđen izravno u sudnici", javno, 19. avgust 2005.
Odluka u predmetu <i>Boškoski</i> od 26. maja 2006.	<i>Tužilac protiv Ljubeta Boškskog i Johana Tarčulovskog</i> , predmet br. IT-04-82-PT, "Odluka po 'Zahtjevu tužilaštva da se odobre izmjene i dopune Optužnice, po Podnesku s prijedlogom Druge izmijenjene optužnice i po Zahtjevu za podnošenje izmijenjenog i dopunjenog pretpretresnog podneska", javno, 26. maj 2006.

DODATAK 2 : ISTORIJAT POSTUPKA

I. Imenovanje sudija i nadležnih vijeća

1. Dana 5. aprila 2004., nakon što je Optužnica uručena šestorici optuženih, predsjednik Međunarodnog suda je, u skladu s pravilom 62 Pravilnika,¹ dodijelio predmet Pretresnom vijeću I² (Vijeće I). To vijeće imenovalo je sudiju Orijeja za pretpretresnog sudiju.³ Dana 31. oktobra 2005., predsjednik Međunarodnog suda dodijelio je predmet Pretresnom vijeću II⁴ (Vijeće II). To vijeće imenovalo je sudiju Antonettija za pretpretresnog sudiju.⁵ Odlukom predsjednika Međunarodnog suda od 3. aprila 2006. za sudije u ovom predmetu određene su sudije Jean-Claude Antonetti (predsjedavajući), Árpád Prandler i Stefan Trechsel.⁶ Predmet je zatim dodijeljen Pretresnom vijeću III,⁷ u istom sastavu, (Vijeće⁸). Dana 30. juna 2006., sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua određen je kao rezervni sudija u ovom predmetu.⁹

II. Imenovanje zastupnika optuženih

2. Dana 5. aprila 2004., optuženi Prlić je, kada se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu, angažovao g. Želimira Para i g. Čamila Salahovića da ga zastupaju pred Međunarodnim sudom.¹⁰ On je prestao da koristi njihove usluge 23. februara, odnosno 11. aprila 2005.¹¹ Optuženom su zatim kao branilac i subranilac po službenoj dužnosti dodijeljeni g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović, od 11. odnosno 12. aprila 2005.¹²

¹ Pravilo 62 Pravilnika predviđa konkretno sljedeće: "Nakon što se optuženi dovede u sjedište Suda, predsjednik će njegov predmet odmah dodijeliti jednom od pretresnih vijeća. Optuženi će bez odlaganja biti doveden pred pretresno vijeće ili sudiju tog pretresnog vijeća, gdje će biti formalno optužen. [...]".

² *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog kojim se predmet dodjeljuje pretresnom vijeću", javno, 5. april 2004.

³ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog kojim se imenuje pretpretresni sudija", javno, 5. april 2004.

⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o ponovnoj dodjeli predmeta pretresnom vijeću", javno, 31. oktobar 2005.

⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog kojim se imenuje pretpretresni sudija", javno, 31. oktobar 2005.

⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o imenovanju sudija u predmetu koji rješava pretresno vijeće", javno, 3. april 2006.

⁷ Dokument IT-245, "Sastav Žalbenog vijeća i pretresnih vijeća", predsjednik Međunarodnog suda, 12. maj 2006., str. 2-3.

⁸ Izraz 'Vijeće' odnosi se na Vijeće u sadašnjem sastavu, bez obzira da li se radi o Vijeću II ili Vijeću III.

⁹ "Nalog o raspoređivanju rezervnih sudija u predmetima koje rješava pretresno vijeće", javno, 30. jun 2006.

¹⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 15. septembar 2005.

¹¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 4. avgust 2005.

¹² *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 4. avgust 2005., "Odluka zamjenika sekretara", javno, 15. septembar 2005.

3. Dana 31. marta 2004., optuženi Stojić angažovao je g. Željka Olujića da ga zastupa pred Međunarodnim sudom.¹³ Dana 4. maja 2004., on je zatražio od Međunarodnog suda da mu dodijeli tog advokata po službenoj dužnosti.¹⁴ Dana 30. jula 2004., Vijeće I je odlučilo da g. Željko Olujić zbog potencijalnog sukoba interesa više ne može zastupati optuženog Stojića.¹⁵ Naime, gospodin Željko Olujić je istovremeno zastupao Ivicu Rajića i optuženog Stojića. Radilo se, međutim, o dva optužena koji se terete za iste zločine, povezana relativno bliskim hijerarhijskim odnosom tokom perioda na koji se odnose njihove optužnice. Žalbeno vijeće je potvrdilo ovu odluku 24. novembra 2004.¹⁶

4. Dana 2. februara 2005., optuženi Stojić angažovao je g. Berislava Živkovića da ga privremeno zastupa pred Međunarodnim sudom dok mu Sekretarijat ne dodijeli stalnog branioca po službenoj dužnosti.¹⁷ Sekretarijat mu je 5. oktobra 2005. kao branioca po službenoj dužnosti dodijelio g. Tomislava Kuzmanovića.¹⁸ Dana 3. novembra 2005., Sekretarijat je kao subranioca po službenoj dužnosti dodijelio gđu Senku Nožicu, a odluka o imenovanju stupila je na snagu 12. oktobra 2005.¹⁹

5. Dana 30. januara 2006., g. Tomislav Kuzmanović obavijestio je Sekretarijat da više nije u mogućnosti da postupa u svojstvu branioca optuženog Stojića²⁰. Kao zamjenu, Sekretarijat je 24. februara 2006. kao glavnog branioca optuženog Stojića imenovao gđu Senku Nožicu.²¹ Dana 24. marta 2006., Sekretarijat je kao subranioca imenovao g. Petera Murphya.²² Dana 25. septembra 2007., Sekretarijat je, umjesto g. Petera Murphya, kao subranioca timu odbrane optuženog Stojića dodijelio g. Karima Khana, a odluka o imenovanju stupila je na snagu 27. septembra 2007.²³

6. Dana 5. aprila 2004., optuženi Praljak angažovao je g. Krešimira Krsnika da ga zastupa. Dana 14. juna 2004., optuženi Praljak je povukao punomoć g. Krsniku i umjesto njega angažovao g. Božidara Kovačića kao glavnog branioca i gđu Niku Pinter kao subranioca.²⁴

¹³ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 24. februar 2006.

¹⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po žalbi Brune Stojića na Odluku Vijeća po Zahtjevu za imenovanje branioca", javno, 24. novembar 2004., par. 6.

¹⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po zahtjevima za imenovanje branilaca", javno, 30. jul 2004.

¹⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.1, "Odluka po žalbi Brune Stojića na Odluku Vijeća po Zahtjevu za imenovanje branioca", javno, 24. novembar 2004.

¹⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 5. oktobar 2005.

¹⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 5. oktobar 2005.

¹⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 3. novembar 2005.

²⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 24. februar 2006.

²¹ *Ibid.*

²² *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 24. mart 2005.

²³ "Odluka zamjenika sekretara", javno, 25. septembar 2007.

²⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 17. jun 2005.

7. Dana 17. juna 2005., Sekretarijat je odbio zahtjev optuženog Praljka za dodjelu branioca zbog toga što taj optuženi nije dostavio informacije koje su potrebne da bi se procijenilo da li on ima pravo na dodjelu branioca po službenoj dužnosti.²⁵ Dana 21. septembra 2005., Vijeće I je potvrdilo tu odluku u kojoj je konkretno navelo da optuženi Praljka nije iznio teret dokazivanja da nema sredstava da plati branioca.²⁶ Nakon povlačenja njegovog branioca i subranioca 29. septembra 2005., optuženi Praljka se zastupao sam.²⁷ Dana 12. januara 2006., optuženi Praljka se ponovo obratio Vijeću II sa zahtjevom da se donese odluka kojom se nalaže da mu se dodijeli branilac po službenoj dužnosti.²⁸ Odlukom od 15. februara 2006., Vijeće II je, konstatujući da je "u datim okolnostima, a na osnovu trenutno dostupnih informacija, u interesu pravde [...] da se ovom optuženom dodijeli branilac", naložilo Sekretarijatu da optuženom Praljku dodijeli branioca.²⁹ Postupajući u skladu s tom odlukom, Sekretarijat je 6. marta 2006. optuženom Praljku ponovo dodijelio g. Božidara Kovačića kao glavnog branioca i gđu Niku Pinter kao subranioca.³⁰

8. Dana 11. aprila 2011., Sekretarijat je kao zamjenu za g. Božidara Kovačića imenovao gđu Niku Pinter na dužnost glavnog branioca optuženog Praljka,³¹ a g. Kovačić je nastavio braniti optuženog Praljka, zajedno s gđom Nikom Pinter, kao subranilac, do odluke sekretara od 26. maja 2011. kojom je Sekretarijat kao zamjenu za g. Božidara Kovačića na dužnost subranioca imenovao gđu Natašu Fauveau-Ivanović.³²

9. Dana 31. marta 2004., optuženi Petković angažovao je gđu Vesnu Alaburić da ga zastupa pred Međunarodnim sudom. Sekretarijat je 20. maja 2005. optuženom Petkoviću kao branioca dodijelio gđu Vesnu Alaburić.³³ Dana 20. oktobra 2006., Sekretarijat je optuženom Petkoviću dodijelio g. Nicholasa Stewarta kao subranioca.³⁴ Dana 29. novembra 2010., Sekretarijat je kao zamjenu za g. Nicholasa Stewarta kao subranioca optuženom Petkoviću dodijelio g. Zorana

²⁵ *Ibid.* i *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka o dodjeli branioca po službenoj dužnosti", javno, s povjerljivim dodatkom, 15. februar 2006., par. 3.

²⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu Slobodana Praljka za preispitivanje Odluke zamjenika sekretara od 17. juna 2005. u vezi sa Zahtjevom optuženog za dodjelu branioca po službenoj dužnosti", povjerljivo i *ex parte*, 21. septembar 2005. i *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka o dodjeli branioca po službenoj dužnosti, javno, s povjerljivim dodatkom, 15. februar 2006., par. 4.

²⁷ T(f), str. 245.

²⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka o dodjeli branioca po službenoj dužnosti", javno, s povjerljivim dodatkom, 15. februar 2006., par. 2.

²⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka o dodjeli branioca po službenoj dužnosti", javno, s povjerljivim dodatkom, 15. februar 2006., par. 12 i str. 7.

³⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 6. mart 2006.

³¹ "Odluka zamjenika sekretara", javno, 11. april 2011.

³² "Odluka zamjenika sekretara", javno, 26. maj 2011.

³³ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 20. maj 2005.

³⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 20. oktobar 2006.

Ivaniševića.³⁵ Dana 2. maja 2013., Sekretarijat je umjesto g. Zorana Ivaniševića, kao subranioca optuženom Petkoviću dodijelio g. Guénaëla Mettrauxa.³⁶

10. Dana 1. aprila 2004., optuženi Ćorić angažovao je g. Tomislava Jonjića da ga zastupa pred Međunarodnim sudom. Sekretarijat je optuženom Ćoriću dodijelio g. Tomislava Jonjića kao branioca po službenoj dužnosti 4. avgusta 2005., i to retroaktivno od 12. oktobra 2004.³⁷ Dana 26. juna 2006., gđa Dijana Tomašegović-Tomić zamijenila je g. Tomislava Jonjića na dužnosti glavnog branioca optuženog Ćorića.³⁸ Dana 18. avgusta 2006., sekretarijat je optuženom Ćoriću kao subranioca dodijelio g. Dražena Plaveca.³⁹

11. Dana 5. aprila 2004., optuženi Pušić angažovao je g. Marinka Škobića da ga zastupa pred Međunarodnim sudom i obavijestio je Sekretarijat da neće podnositi zahtjev za pravnu pomoć. Dana 18. septembra. 2004., optuženi je na kraju dostavio Sekretarijatu izjavu o imovnom stanju kako bi dobio pravnu pomoć Međunarodnog suda zbog toga što nema dovoljno sredstava da plati branioca. Dana 11. maja 2005., Sekretarijat je djelimično odobrio taj zahtjev i optuženom Pušiću kao branioca po službenoj dužnosti dodijelio g. Fahrudina Ibrišimovića, i to od 18. septembra 2004., dana kada je optuženi Pušić zatražio pravnu pomoć Međunarodnog suda.⁴⁰ Dana 6. aprila 2006., Sekretarijat je imenovao g. Rogera Sahotu kao subranioca optuženog Pušića.⁴¹

III. Prepretni postupak

12. Prepretni postupak u ovom predmetu trajao je od 19. jula 2004. do 12. aprila 2006. Ova faza bila je obilježena proceduralnim pitanjima koja su se odnosila na sljedeće : A) prvobitnu optužnicu, B) preliminarne podneske u vezi s nedostacima u formi optužnice, C) preliminarne podneske u vezi s osporavanjem nadležnosti, D) izmijenjenu optužnicu, E) dovođenje i prvo stupanje optuženih pred Sud, F) pritvor i privremeno puštanje na slobodu, G) statusne konferencije, H) dostavljanje prepretnih podnesaka i I) formalno primanje na znanje.

A. Prvobitna optužnica

13. Prvobitna optužnica protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Berislava Pušića podignuta je 3. marta 2004. kao zajednička

³⁵ "Odluka zamjenika sekretara", javno, 29. novembar 2010.

³⁶ "Odluka zamjenika sekretara", javno, 2. maj 2013.

³⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 4. avgust 2005.

³⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 26. jun 2006.

³⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 18. avgust 2006.

⁴⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 11. maj 2005, str. 5.

⁴¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka zamjenika sekretara", javno, 6. april 2006.

optužnica. Sudija Antonetti ju je potvrdio 4. marta 2004.⁴² Prema Prvobitnoj optužnici, šestorica optuženih trebali su odgovoriti na optužbe po 26 tačaka Optužnice, među kojima je bilo devet tačaka za teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.,⁴³ devet tačaka za kršenje zakona i običaja ratovanja⁴⁴ i osam tačaka za zločine protiv čovječnosti.⁴⁵

14. U Prvobitnoj optužnici se navodi da su optuženi učestvovali u UZP-u koji je trajao od 18. novembra 1991. do približno aprila 1994., s ciljem političkog i vojnog podjarmljivanja, trajnog uklanjanja i etničkog čišćenja bosanskih Muslimana i drugih nehrvata koji su živjeli na onim dijelovima teritorije Republike Bosne i Hercegovine za koje se tvrdilo da pripadaju Hrvatskoj zajednici (kasnije Republici) Herceg-Bosni, te objedinjavanja tih teritorija kao dijela "Velike Hrvatske".⁴⁶ Prema Prvobitnoj optužnici, svaki od optuženih je krivično odgovoran za sve te zločine na osnovu člana 7(1) i člana 7(3) Statuta. Jedino optuženi Pušić nije smatran krivično odgovornim za zločine koji su, prema navodima, počinjeni u oktobru 1992. u opštini Prozor i za zločine koji su, prema navodima, počinjeni u opštini Gornji Vakuf.

B. Preliminarni podnesci u vezi s nedostacima u formi optužnice

15. Dana 14. i 15. decembra 2004., timovi odbrane su, na osnovu pravila 72 A(ii) Pravilnika, pojedinačno podnijeli preliminarne podneske u vezi s nedostacima u formi Prvobitne optužnice.⁴⁷ Vijeće I donijelo je odluku po tim preliminarnim podnescima 22. jula 2005.⁴⁸

⁴² *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog u vezi s pregledom Optužnice", povjerljivo i *ex parte*, 4. mart 2004.

⁴³ Naime, hotimično lišavanje života (tačka 3); nečovječno postupanje (seksualno zlostavljanje) (tačka 5); protivpravna deportacija civila (tačka 7); protivpravno premještanje civila (tačka 9); protivpravno zatočavanje civila (tačka 11); nečovječno postupanje (uslovi zatočenja) (tačka 13); nečovječno postupanje (tačka 16); uništavanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom i izvedeno je protivpravno i bezobzirno (tačka 19); i oduzimanje imovine koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno (tačka 22).

⁴⁴ Naime, okrutno postupanje (uslovi u zatočeništvu (tačka 14); okrutno postupanje (tačka 17); protivpravni rad (tačka 18); bezobzirno razaranje gradova, naselja ili sela, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom (tačka 20); uništavanje ili hotimično nanošenje štete ustanovama namijenjenim religiji i obrazovanju (tačka 21); pljačkanje javne i privatne imovine (tačka 23); protivpravni napad na civile (Mostar) (tačka 24); protivpravno terorisanje civila (Mostar) (tačka 25); i okrutno postupanje (opsada Mostara) (tačka 26).

⁴⁵ Naime, progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (tačka 1); ubistvo (tačka 2); silovanje (tačka 4); deportacija (tačka 6); nehumana djela (prisilno premještanje) (tačka 8), zatvaranje (tačka 10); nehumana djela (uslovi u zatočeništvu) (tačka 12); i nehumana djela (tačka 15).

⁴⁶ U tom smislu v. Prvobitna optužnica, par. 15. V. takođe par. 16 Prvobitne optužnice, u kojem se pominje da su pored optuženih u UZP-u učestvovali "Franjo Tuđman (preminuo 10. decembra 1999.), predsjednik Republike Hrvatske; Gojko Šušak (preminuo 3. maja 1998.), ministar odbrane Republike Hrvatske; Janko Bobetko (preminuo 29. aprila 2003.), visoko rangirani general u vojsci Republike Hrvatske [i] Mate Boban (preminuo 8. jula 1997.), predsjednik Hrvatske Zajednice (i Republike) Herceg-Bosne".

⁴⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Preliminarni podnesak kojim se traži da se manjkava optužnica protiv Jadranka Prlića odbaci na osnovu pravila 72(A)(ii)", javno, 15. decembar 2004.; "Preliminarni podnesak Brune Stojića zbog nedostataka u formi optužnice", javno, 15. decembar 2004.; "Podnesak kojim optuženi Slobodan Praľjak traži da se optužnica poništi zbog nepreciznosti ili da se navedu precizni podaci", javno, 14. decembar 2004.; "Preliminarni podnesak optuženog Milivoja Petkovića u vezi s formom optužnice", javno, 15. decembar 2004.; «Podnesak optuženog Valentina Ćorića u vezi s formom Optužnice», javno, 14. decembar 2004.;

16. Prije svega, timovi odbrane su, između ostalog, smatrali da se tačno trebaju navesti lični podaci optuženih, kao i podaci o njihovim funkcijama.⁴⁹ Vijeće I je prihvatilo da se ti podaci moraju navesti tačnije i pozvalo je tužilaštvo da u tom smislu unese potrebne izmjene.⁵⁰

17. Timovi odbrane su nadalje tvrdili da postojanje i karakter UZP-a u Prvobitnoj optužnici nisu dovoljno jasno navedeni.⁵¹ Vijeće I je bilo mišljenja da je tužilaštvo dalo dovoljno precizne informacije o prirodi, periodu, geografskom okviru, zločinačkom cilju i obliku UZP-a, kao i o krivičnim djelima koja nisu obuhvaćena ciljem UZP-a, ali koja su bila njegova prirodna i predvidljiva posljedica. Vijeće I je ipak pozvalo tužilaštvo da što je moguće preciznije definiše vremenski okvir UZP-a.⁵²

18. Timovi odbrane su takođe iznijeli argument da tužilaštvo nije navelo dovoljno informacija o tačnoj ulozi optuženih u UZP-u.⁵³ Vijeće I je ocijenilo da paragrafi Prvobitne optužnice koji se odnose na ulogu optuženih (konkretno paragrafi 17 i 39) nisu dovoljno precizni. Vijeće je stoga zatražilo od tužilaštva da u vezi s tim iznese sve potrebne informacije.⁵⁴ S druge strane, Vijeće I je odbilo prigovor odbrane prema kojem se u Prvobitnoj optužnici ne daje dovoljno informacija o međunarodnom karakteru sukoba.⁵⁵ Međutim, Vijeće I je ipak zatražilo da tužilaštvo precizno navede u kojoj su mjeri djela i propusti optuženih povezani s oružanim sukobom koji se navodi u Optužnici.⁵⁶

19. Osim toga, timovi odbrane su smatrali da uzročna veza koja mora da postoji između UZP-a, počinitelja zločina i djela optuženih nije jasno izložena.⁵⁷ Vijeće I je odbilo taj prigovor navodeći argumente Žalbenog vijeća u predmetu *Mitar Vasiljević*.⁵⁸ Žalbeno vijeće je u vezi s tim utvrdilo da je "dovoljno [...] da učesnik udruženog zločinačkog poduhvata izvrši djela koja su na ovaj ili onaj način usmjerena ka ostvarenju zajedničkog plana". Vijeće I je takođe smatralo da nije potrebno da se dokaže postojanje uzročne veze između djela počinitelja zločina i djela optuženih.⁵⁹

"Preliminarni podnesak Berislava Pušića zbog nedostataka u formi Optužnice", javno, 14. decembar 2004.

⁴⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po preliminarnim podnescima odbrane zbog navodnih nedostataka u formi Optužnice", javno, 22. jul 2005. (dalje u tekstu: "Odluka po preliminarnim podnescima zbog nedostataka u formi").

⁴⁹ Odluka po preliminarnim podnescima zbog nedostataka u formi, par. 14.

⁵⁰ *Ibid.*, par. 15.

⁵¹ *Ibid.*, par. 16.

⁵² *Ibid.*, par. 20.

⁵³ *Ibid.*, par. 22.

⁵⁴ *Ibid.*, par. 27 i 28.

⁵⁵ *Ibid.*, par. 70.

⁵⁶ *Ibid.*, par. 71.

⁵⁷ *Ibid.*, par. 29.

⁵⁸ *Tužilac protiv Mitra Vasiljevića*, predmet br. IT-98-32-A, Presuda, 25. februar 2004., par. 102(i).

⁵⁹ Odluka po preliminarnim podnescima zbog nedostataka u formi, par. 29-31.

20. Timovi odbrane su uz to tvrdili da u Prilogu Prvobitnoj optužnici nije naveden identitet žrtava - primjera za svaki zatočenički centar ili opštinu iz te optužnice.⁶⁰ Vijeće I je, iako se uvjerilo da je identitet žrtava dovoljno naveden da omogući odbrani da se pripremi za suđenje, ipak zatražilo od tužilaštva da, koliko je to moguće, dopuni sve detalje o identitetu barem jedne žrtve za svaku lokaciju pomenutu u Prvobitnoj optužnici i da navede tačan broj žrtava na svakoj od tih lokacija.⁶¹

21. Na kraju, timovi odbrane su tvrdili da tužilaštvo mora precizno navesti identitet počinitelaca i jedinica HVO-a koji su učestvovali u počinjenju zločina navedenih u Optužnici.⁶² Vijeće I je ocijenilo da, pošto se optuženi krivično gone zato što su imali nadređeni ili komandni položaj u "snagama Herceg-Bosne/HVO-a", tačan identitet osoba koje su počinile zločine nije bitan element za optužbe protiv optuženih. Važnije je da se zna da li navedene snage ili organi vlasti spadaju u strukturu u kojoj su optuženi mogli provesti u djelo zločine koji im se stavljaju na teret, ili su barem bili pod komandom optuženih. U tom smislu, Vijeće I je smatralo da bi tabela kojom se detaljno za svaku opštinu ili zatočenički centar rekonstruiše vojna struktura ili struktura vlasti mogla pomoći timovima odbrane da se pripreme. Od tužilaštva je zatraženo da timovima odbrane dostavi tu tabelu.⁶³

22. Kada je odbilo prigovor odbrane da odnos nadređenosti između optuženih i njihovih potčinjenih nije u dovoljnoj mjeri opisan, Vijeće I uzelo je u obzir da paragraf 228 (s izuzetkom izraza "znatan uticaj"), kada se čita u kontekstu Prvobitne optužnice, u dovoljnoj mjeri obavještava optužene o elementima njihove krivične odgovornosti.⁶⁴

C. Preliminarni podnesci u vezi s osporavanjem nadležnosti

23. Dana 14. i 15. decembra 2004., Praljкова, Petkovićeve i Prličeva odbrana podnijele su preliminarne podneske u vezi s osporavanjem nadležnosti.⁶⁵ Vijeće I je donijelo odluku po tim preliminarim podnescima 26. septembra 2005.⁶⁶

⁶⁰ *Ibid.*, par. 45.

⁶¹ *Ibid.*, par. 46.

⁶² *Ibid.*, par. 43.

⁶³ *Ibid.*, par. 47. Tužilaštvo je tabelu dostavilo 21. decembra 2005.

⁶⁴ *Ibid.*, par. 58 i 59.

⁶⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Preliminarni podnesak optuženog Slobodana Praljka u vezi s nadležnošću", javno, 14 decembar 2004.; "Podnesak odbrane optuženog Jadranka Prlića kojim na osnovu pravila 74(A)(i) osporava Optužnicu zbog nepostojanja nadležnosti", javno, 15. decembar 2004.; "Preliminarni podnesak optuženog Milvoja Petkovića kojim osporava nadležnost u vezi s doktrinom zajedničkog cilja kako je navedena u Optužnici", javno, 15. decembar 2004.

⁶⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka o odbacivanju preliminarne podneske kojima se osporava nadležnost Međunarodnog suda", javno, od 26. septembra 2005., (dalje u tekstu: "Odluka po preliminarim podnescima u vezi s nadležnošću").

24. Ovi timovi odbrane tvrde da odgovornost optuženih proizlazi iz puke činjenice da su učestvovali u UZP-u. Prema tvrdnjama odbrane, tužilaštvo tako uvodi novo krivično djelo pripadanja nezakonitoj (zločinačkoj) organizaciji, čime se krši načelo legalnosti.⁶⁷ Pored toga, ovi timovi odbrane tvrde da za takvo krivično djelo nema uporišta ni u običajnom međunarodnom pravu ni u pravu međunarodnih ugovora.⁶⁸ Na osnovu prakse Međunarodnog suda s tim u vezi, Vijeće I je konstatovalo da je pripadanje UZP-u samo jedan oblik krivične odgovornosti, a ne krivično djelo samo po sebi.⁶⁹

25. Osim toga, ovi timovi odbrane tvrde da je UZP novi oblik odgovornosti, koji nije predviđen Članom 7 Statuta.⁷⁰ Vijeće I je ocijenilo da to nije tako pošto UZP predstavlja način počinjenja krivičnih djela iz člana 7(1) Statuta.⁷¹

26. Na kraju, pomenuti timovi odbrane tvrde da time što tereti optužene samo za učestvovanje u UZP-u, bez nastojanja da se UZP poveže s njihovim konkretnim zločinačkim djelovanjem, tužilaštvo pokušava izbjeći uspostavljanje uzročne veze koja mora da postoji između aktivnosti optuženih i počinjenih zločina.⁷² Vijeće I je ovaj prigovor odbilo ocjenjujući da se u Prvobitnoj optužnici konkretno navodi više aktivnosti koje je preduzeo svaki od optuženih u ostvarivanju UZP-a, što znači da, po svemu sudeći, u toj Optužnici postoji uzročna veza između njihovih aktivnosti i počinjenih zločina za koje se tereti.⁷³ Dana 16. novembra 2005., Žalbeno vijeće je odbilo interlokutornu žalbu Petkovićeve odbrane u vezi s osporavanjem nadležnosti zbog toga što nije dokazala da Vijeće I nije donijelo obrazloženu odluku u kojoj bi na zadovoljavajući način razmotrilo njene argumente.⁷⁴

D. Izmijenjena optužnica

27. Dana 2. septembra 2005., tužilaštvo je dostavilo prijedlog Izmijenjene optužnice i podnijelo zahtjev za odobrenje za izmjenu Optužnice.⁷⁵ Više timova odbrane podnijelo je odgovor na taj zahtjev.⁷⁶ Dana 18. oktobra 2005., Vijeće I je odobrilo zahtjev tužilaštva.⁷⁷

⁶⁷ Odluka po preliminarnim podnescima u vezi s nadležnošću, par. 8 a.

⁶⁸ *Ibid.*, par. 8 a.

⁶⁹ *Ibid.*, par. 16.

⁷⁰ *Ibid.*, par. 8 b.

⁷¹ *Ibid.*, par. 17.

⁷² *Ibid.*, par. 8 c.

⁷³ *Ibid.*, par. 18.

⁷⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR72.1, "Odluka po Petkovićevoj interlokutornoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća o nadležnosti", javno, 16. novembar 2005., par. 12 i 14.

⁷⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, s povjerljivim dodacima i povjerljivim *ex parte* dodacima, 2. septembar 2005.

28. Petkovićeva odbrana je između ostalog iznijela argument da se dodavanjem paragrafa 16.1 uvodi novi vid počinjenja krivičnog djela – posredno počinjenje.⁷⁸ Suprotno tome, Vijeće I je smatralo da predloženi paragraf samo razjašnjava prvobitni tekst i da sam po sebi ne sadrži činjeničnu osnovu koja je dovoljna za izricanje osuđujuće presude. Vijeće I je bilo mišljenja da je krivična odgovornost optuženih za njihovu kontrolu nad političkim, administrativnim i vojnim subjektima pomenutim u prvobitnom paragrafu 16 već navedena u drugim paragrafima Optužnice. Takva posredna ili neposredna kontrola nad Herceg-Bosnom, HVO-om, HDZ-om ili HDZ-om BiH konkretno se navodi u paragrafu 17 Optužnice. Vijeće I je stoga ocijenilo da predložene izmjene paragrafa 16 Optužnice i predloženo dodavanje paragrafa 16.1 razjašnjavaju činjenične navode u Optužnici i da optuženima ne nanose štetu.⁷⁹

29. Takođe, Petkovićeva odbrana se usprotivila izmjenama paragrafa 218 do 220 kojima se, po mišljenju odbrane, radikalno mijenja suština Prvobitne optužnice u vezi s krivičnom odgovornošću na osnovu člana 7(1) Statuta. Prema tvrdnjama Petkovićeve odbrane, izmjena paragrafa 218 do 225 uvodi posredno počinjenje kao novi oblik krivične odgovornosti.⁸⁰

30. Vijeće I je u svojoj odluci od 18. oktobra 2005. konstatovalo da izmjene predložene za te paragrafe nisu nove optužbe nego samo razjašnjenja u vezi s pravnim i činjeničnim elementima koji se traže za dokazivanje krivične odgovornosti na osnovu člana 7(1) Statuta.⁸¹ Vijeće I je takođe smatralo da se u paragrafu 218 Izmijenjene optužnice navodi krivična odgovornost na osnovu člana 7(1) Statuta i da se u toj fazi isključuje UZP, s tim da se UZP konkretno navodi u paragrafima 221-227 Izmijenjene optužnice.⁸²

⁷⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Prlićev odgovor na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 19. septembar 2005.; "Stojićev prigovor na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 29. septembar 2005.; "Praljkov odgovor na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 19. septembar 2005.; "Petkovićev odgovor na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 19. septembar 2005.; "Čorićeva obavijest o pridruživanju Petkovićevom odgovoru na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 19. septembar 2005.; "Povjerljivi podnesak u ime Berislava Pušića o pridruživanju Petkovićevom odgovoru na Podnesak tužilaštva s predloženom Izmijenjenom optužnicom i Zahtjev za odobrenje izmjene", povjerljivo, 20. septembar 2005.

⁷⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za odobrenje za izmjenu Optužnice i po prigovorima odbrane na formu predložene izmijenjene Optužnice", javno, 18. oktobar 2005.

⁷⁸ *Ibid.*, par. 35.

⁷⁹ *Ibid.*, par. 38-39.

⁸⁰ *Ibid.*, par. 53.

⁸¹ *Ibid.*, par. 60. Vijeće napominje da u francuskom prijevodu pomenute odluke izraz "*responsabilité légale*" /pravna odgovornost/ stoji umjesto izraza "*responsabilité pénale*" /krivična odgovornost/. Kada se čita tekst na engleskom, jasno je da je riječ o grešci u prijevodu i da je trebalo upotrijebiti izraz *«pénal»* /krivični/, a ne *«légal»* /pravni/.

⁸² *Ibid.*, par. 55.

31. Timovi odbrane su na kraju iznijeli tvrdnju da je tužilaštvo samo površno izmijenilo paragraf 17. Odbrana tvrdi da tužilaštvo, budući da nije preciznije pojasnilo ulogu svakog optuženog, nije postupilo u skladu s odlukom Vijeća I od 22. jula 2005.⁸³ Vijeće I je ocijenilo da, naprotiv, dodani potparagrafi (17 .1 do 17 .6) omogućuju svakom optuženom da u dovoljnoj mjeri bude obaviješten o ulozi ili ponašanju za koje se tereti u okviru UZP-a.⁸⁴

32. Tužilaštvo je podnijelo Izmijenjenu optužnicu 16. novembra 2005., prema prijedlogu Izmijenjene optužnice koji je Vijeće I odobrilo 18. oktobra 2005.⁸⁵

E. Dovođenje i prvo stupanje optuženih pred Sud

33. Optuženi su se dobrovoljno predali Međunarodnom sudu 5. aprila 2004. Prilikom prvog stupanja pred sud, 6. aprila 2004., sva šestorica su izjavila da "nisu krivi" ni po jednoj tački iz Prvobitne optužnice.⁸⁶

F. Pritvor i privremeno puštanje na slobodu

34. Dana 30. jula 2004., Vijeće I je odobrilo zahtjeve šestorice optuženih za privremeno puštanje na slobodu.⁸⁷ Dana 8. marta 2006., Vijeće II je naložilo optuženima da dođu na Međunarodni sud 24. aprila 2006.⁸⁸ Optuženi su postupili u skladu s tim nalogom.

G. Statusne konferencije

35. Pretpretresne sudije su od 19. jula 2004. do 12. aprila 2006. održale devet statusnih konferencija. Takođe su odredile smjernice za vođenje postupka i tužilaštvo ograničile vrijeme za

⁸³ *Ibid.*, par. 66.

⁸⁴ *Ibid.*, par. 67.

⁸⁵ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Podnošenje Izmijenjene optužnice i povjerljivog priloga od strane tužilaštva", djelimično povjerljivo, 16. novembar 2005. Vijeće napominje da će ova Izmijenjena optužnica biti još jednom izmijenjena, 11. juna 2008. U vezi s tim, v. dolje Istorijat postupka, "Nova izmijenjena optužnica" (Dodatak 2).

⁸⁶ T(f), str. 44-46.

⁸⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Jadranka Prlića", javno, 30. jul 2004.; "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Brune Stojića", javno, 30. jul 2004.; "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Slobodana Praljka", javno, 30. jul 2004.; "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Milivoja Petkovića", javno, 30. jul 2004.; "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Valentina Čorića", javno, 30. jul 2004. i "Nalog o privremenom puštanju na slobodu Berislava Pušića", javno, 30. jul 2004.

⁸⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o rasporedu", povjerljivo, 8. mart 2006.

izvođenje dokaza.⁸⁹ U skladu s pravilom 73bis Pravilnika, Vijeće je održalo pretretresnu konferenciju 25. aprila 2006.⁹⁰

H. Dostavljanje pretretresnih podnesaka

36. Odlukom od 30. novembra 2005., pretretresni sudija, sudija Antonetti, naložio je tužilaštvu da podnese pretretresni podnesak, spiskove dokumenata na osnovu pravila 65ter Pravilnika, sažeti tabelarni prikaz u elektronskoj verziji koji prikazuje vezu između dokaznih predmeta i svjedoka, kao i tačaka Optužnice i optuženih.⁹¹ Dana 19. januara 2006., tužilaštvo je podnijelo pretretresni podnesak i spiskove predviđene pravilom 65ter Pravilnika. Međutim, tužilaštvo nije dostavilo tabelarni prikaz.

I. Formalno primanje na znanje

37. Dana 3. februara 2006., Vijeće II je odbilo zahtjev tužilaštva kojim se traži da Vijeće formalno primi na znanje opštepoznate činjenice.⁹² Dana 14. marta 2006., Vijeće II je djelimično odobrilo zahtjev tužilaštva i formalno primilo na znanje 88 od 515 činjenica koje je predložilo tužilaštvo.⁹³

IV. Obilazak mjesta događaja

38. Dana 22. februara 2006., pretretresni sudija je, smatrajući da je u interesu pravde da se organizuje obilazak mjesta događaja kako bi se stranama u postupku i sudijama Vijeća omogućilo da vide mjesta na kojima su počinjeni neki od zločina navedenih u Optužnici, izdao nalog o prijedlogu programa obilaska mjesta iz Optužnice.⁹⁴ Takođe je naložio stranama u postupku da dostave primjedbe u vezi s planom programa obilaska.⁹⁵ Nakon što su strane u postupku dostavile svoje primjedbe, pretretresni sudija je izdao nalog s izmijenjenim programom obilaska mjesta

⁸⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o smjernicama za sastavljanje spiskova svjedoka i dokaznih predmeta", javno, 30. novembar 2005.; "Radna verzija smjernica za prihvatanje dokaza i osiguranje efikasnog vođenja postupka", javno, 1. mart 2006.

⁹⁰ Javna sjednica od 25. aprila 2006., T(f), str. 722-806.

⁹¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o smjernicama za sastavljanje spiskova svjedoka i dokaznih predmeta", javno, 30. novembar 2005.

⁹² *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Odluka po Zahtjevu tužioca da se opštepoznate činjenice formalno prime na znanje i da se u spis uvrste dokumentarni dokazi na osnovu pravila 94(A) i 89(C)", javno, 3. februar 2006.

⁹³ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT "Odluka po Zahtjevu za primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno na osnovu pravila 94 (B)", javno, 14. mart 2006. Prihvaćene činjenice su iz prvostepenih i drugostepenih presuda u sljedećim predmetima *Tužilac protiv Furundžije*, *Tužilac protiv Aleksovskog*, *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, *Tužilac protiv Blaškića*, *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, i *Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*.

⁹⁴ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o prijedlogu programa posjete mjestima iz optužnice", povjerljivo, 22. februar 2006.

dogadaja iz Optužnice.⁹⁶ Na statusnoj konferenciji održanoj 30. marta 2006., program obilaska je još jednom izmijenjen.

39. Dana 30. maja 2006., Vijeće je donijelo odluku u kojoj je izložilo modalitete obilaska i potvrdilo konačni itinerar. Vijeće je strane u postupku obavijestilo o konačnom itineraru i odobrilo im da tokom obilaska iznesu primjedbe činjenične prirode.⁹⁷

40. Obilazak mjesta događaja obavljen je od 6. do 12. juna 2006. Sudije i strane u postupku obiše su većinu lokacija koje se navode u Optužnici, konkretno grad Mostar i okolicu. Predstavnik Sekretarijata unio je primjedbe strana u postupku u izvještaj. Izvještaj je uvršten u spis 25. avgusta 2006.⁹⁸

V. Suđenje

41. Suđenje je počelo 26. aprila 2006.⁹⁹ uvodnim riječima tužilaštva i timova odbrane.¹⁰⁰ Suđenje je trajalo do 2. marta 2011., kada je predsjedavajući sudija zaključio raspravu.¹⁰¹ Vijeće je od 26. aprila 2006. do 2. marta 2011. donijelo 818 pismenih i 525 usmenih odluka. Tokom ove faze postupka Vijeće je saslušalo dokazni postupak tužilaštva i odbrane (A) i donijelo više odluka u vezi sa, konkretno, vođenjem postupka na osnovu smjernica (B), modalitetima unakrsnog i dodatnog ispitivanja (C), formalnim primanjem na znanje (D), zahtjevom Hrvatske za učestvovanje u postupku u svojstvu *amicus curiae* (E), postupkom na osnovu pravila 98bis Pravilnika (F), podnošenjem nove izmijenjene optužnice (G), zahtjevima za podnošenje replike (H) i za ponovno otvaranje dokaznog postupka (I), zahtjevom za izuzeće sudije (J), dostavljanjem završnih podnesaka i završnim riječima (K) i zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu (L). Osim toga,

⁹⁵ *Ibid.*

⁹⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-PT, "Nalog o prijedlogu programa posjete mjestima iz optužnice", povjerljivo, 16. mart 2006.

⁹⁷ "Odluka o posjeti mjestima iz Optužnice", povjerljivo, 30. maj 2006.

⁹⁸ Izvještaj o obilasku mjesta događaja uvršten je u spis 25. avgusta 2006. pod brojem C 00001.

⁹⁹ V. T(f), str. 807.

¹⁰⁰ V. T(f), str. 807.

¹⁰¹ T(f), str. 52976.

Praljkova¹⁰² i Ćorićeva¹⁰³ odbrana podnijele su obavještenja o odbrani alibijem, ali tokom svojih dokaznih postupaka nisu u vezi s tim izvodile dokaze.¹⁰⁴

A. Dokazni postupak tužilaštva i odbrane

42. Na osnovu pravila 85(A) Pravilnika, dokaze je izvodilo tužilaštvo (1), a potom svaki od timova odbrane (2).

43. Tokom cijelog izvođenja dokaza strana u postupku, Vijeće je vodilo računa o tome da obezbijedi razumno trajanje suđenja uz istovremeno garantovanje prava strana u postupku. Imajući to u vidu, Vijeće je vodilo evidenciju o vremenu koje su na suđenju iskoristili tužilaštvo i timovi odbrane i, osim toga, osmislilo sistem koji je Sekretarijatu omogućio da izračuna koliko je vremena iskoristila svaka strana u postupku, kao i sudije, za ispitivanje svjedoka tužilaštva i odbrane. Sekretarijat je, u saradnji s Vijećem, redovno izračunavao koliko je vremena iskorišteno i stranama u postupku periodično dostavljao izvještaje o korištenju vremena.¹⁰⁵ Iz podataka koje je dostavio Sekretarijat proizlazi da je od 26. aprila 2006. do 2. marta 2011. Vijeće zasjedalo ukupno 2.028 sati i 47 minuta; da je tužilaštvo za glavno i dodatno ispitivanje svojih svjedoka iskoristilo 296 sati i 25 minuta te 217 sati i 34 minute za unakrsno ispitivanje; da su timovi odbrane zajedno iskoristili 247 sati i 11 minuta za glavna i dodatna ispitivanja te 452 sata i 11 minuta za unakrsna ispitivanja; da je Vijeće za svoja pitanja iskoristilo 333 sata i 10 minuta, a da su Vijeće i strane u postupku za proceduralna pitanja iskoristili 482 sata i 16 minuta.

¹⁰² Dana 23. oktobra 2007., Praljkova odbrana podnijela je obavještenje o odbrani alibijem u vezi s aktivnostima optuženog Praljka 6. juna 1992. te 8. i 9. novembra 1993. U tom smislu v. "Obavještenje Slobodana Praljka o njegovoj namjeri da iznese odbranu alibijem", povjerljivo, 23. oktobar 2007.

¹⁰³ Dana 17. i 24. oktobra 2007., Ćorićeva odbrana podnijela je obavještenje o odbrani alibijem u vezi s kretanjem optuženog Ćorića u januaru 1993. U vezi s tim v. "Ćorićevo obavještenje o odbrani alibijem", povjerljivo, 17. oktobar 2007. i "Obavještenje Valentina Ćorića o njegovoj namjeri da iznese odbranu alibijem", povjerljivo, 24. oktobar 2007.

¹⁰⁴ Bez obzira na to, što se tiče Praljkove odbrane, u vezi s tim v. "Odluka po Zahtjevu za prihvatanje dokumentarnih dokaza", javno, 1. april 2010., par. 73, gdje Vijeće konstatuje "[...] da se predloženi dokazi 3D 00686, 3D 00687 i 3D 00906 ne nalaze u Obavještenju o odbrani alibijem, koje je Praljkova odbrana dostavila 23. oktobra 2007., i da se Praljkova odbrana nije pridržavala pravila 67(D) Pravilnika koje predviđa da se dokazni predmeti koji su trebali biti objelodanjeni putem obavještenja o odbrani alibijem na osnovu pravila 67(B) Pravilnika moraju Vijeću i stranama u postupku objelodaniti u trenutku njihovog otkrivanja. Međutim, Vijeće primjećuje da tužilac nije iznio prigovor na zakašnjelo objelodanjivanje pomenutih dokaznih predmeta nego samo na činjenicu da su, kako bi bili prihvaćeni, trebali biti objelodanjeni prilikom svjedočenja Slobodana Praljka u ovom predmetu. Vijeće stoga odlučuje da razmotri zahtjev za prihvatanje navedenih dokaznih predmeta."

¹⁰⁵ Odluka od 28. aprila 2006., par. 9 b.

1. Dokazni postupak tužilaštva

44. U Odluci od 28. aprila 2006., Vijeće je zaključilo da suđenje ne bi trebalo trajati duže od tri godine.¹⁰⁶ Da bi se to postiglo, Vijeće je ograničilo ukupno vrijeme dodijeljeno tužilaštvu za izvođenje dokaza na 400 sati.¹⁰⁷

45. Odlukom od 13. novembra 2006., Vijeće je, s ciljem okončanja suđenja u razumnom roku, dopunilo svoju odluku od 28. aprila 2006. kojom se usvajaju smjernice. Konkretno, Vijeće je odlučilo da vrijeme dodijeljeno tužilaštvu za izvođenje dokaza smanji za 107 sati, tako da su tužilaštvu dodijeljena ukupno 293 sata.¹⁰⁸ Tužilaštvo je uložilo žalbu na tu odluku, a Žalbeno vijeće je u odluci od 6. februara 2007. zaključilo da Vijeće nije u dovoljnoj mjeri obrazložilo razloge na kojima je utemeljilo svoju odluku od 13. novembra 2006. i vratilo odluku Vijeću na ponovno razmatranje.¹⁰⁹

46. Dana 1. marta 2007., Vijeće je donijelo novu odluku kojom je potvrdilo Odluku od 13. novembra 2006. i objasnilo da ta odluka na pravičan način omogućuje tužilaštvu da izvede svoje dokaze.¹¹⁰ Tu odluku je potvrdilo Žalbeno vijeće 11. maja 2007.¹¹¹ Vijeće je ipak, uzevši u obzir odvijanje postupka, 22. avgusta 2007. odobrilo zahtjev tužilaštva od 12. jula 2007.,¹¹² kojim se traži produženje od 23 sata za okončanje dokaznog postupka.¹¹³ Međutim, Vijeće napominje da tužilaštvo to dodatno vrijeme nije na kraju iskoristilo, pošto je za izvođenje svojih dokaza u periodu od 2. maja 2006. do 24. januara 2008. iskoristilo ukupno 293 sata.¹¹⁴ Tužilaštvo je u tom periodu pozvalo 145 svjedoka, bilo *viva voce* bilo na osnovu pravila 92ter Pravilnika, među kojima šest vještaka. Isto tako, tužilaštvo je zatražilo, a Vijeće prihvatilo, da se u spis uvrsti 101 izjava svjedoka, odnosno transkript iz drugih predmeta na osnovu pravila 92bis Pravilnika, kao i tri izjave svjedoka, odnosno transkripta iz drugih predmeta na osnovu pravila 92quater Pravilnika. Vijeće je takođe uvrstilo u spis 2.528 dokaznih predmeta posredstvom svjedoka i 2.327 dokaznih predmeta na osnovu Smjernice br. 6 iz Odluke od 13. jula 2006.

¹⁰⁶ *Ibid.*, par. 2.

¹⁰⁷ *Ibid.*, par. 9 a.

¹⁰⁸ "Odluka o prihvatanju novih mjera u cilju okončanja suđenja u razumnom roku", javno, 13. novembar 2006.

¹⁰⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.4, "Odluka po Žalbi tužilaštva u vezi s Odlukom Pretresnog vijeća o skraćivanju vremena za izvođenje dokaza tužilaštva", javno, 6. februar 2007.

¹¹⁰ "Odluka kojom se rješava po Odluci Žalbenog vijeća donijetoj 6. februara 2007. po žalbi tužilaštva u vezi s Odlukom Pretresnog vijeća o skraćivanju vremena za izvođenje dokaza tužilaštva", javno, 1. mart 2007.

¹¹¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.4, "Odluka po Žalbi tužilaštva na Odluku Pretresnog vijeća vraćenu na preispitivanje i dalje odobrenje radi ulaganja žalbe", javno, 11. maj 2007.

¹¹² "Zahtjev tužilaštva za dodjelu dodatnog vremena za okončanje glavnog izvođenja dokaza", javno, s povjerljivim dodatkom, 12. jul 2007.

¹¹³ "Odluka o dodjeli dodatnog vremena za okončanje izvođenja dokaza tužilaštva", javno, 22. avgust 2007.

¹¹⁴ T(f) od 2. maja 2006., str. 996 i od 24. januara 2008., str. 26867 i 26868.

2. Dokazni postupak odbrane

47. Dana 31. marta 2008., svi timovi odbrane su za svoj dokazni postupak podnijeli spiskove svjedoka i dokaznih predmeta odbrane na osnovu pravila 65ter (G) Pravilnika.

48. Dana 21. aprila 2008., Vijeće je na osnovu pravila 73ter Pravilnika održalo konferenciju prije izvođenja dokaza odbrane.¹¹⁵

49. Vijeće je odlukom od 25. aprila 2008., odbrani dodijelilo ukupno 336 sati i 30 minuta za izvođenje dokaza i to vrijeme rasporedilo na sljedeći način: Prlićevoj odbrani 95 sati; Stojićevoj odbrani 59 sati; Praljkovoj odbrani 55 sati; Petkovićevoj odbrani 55 sati; Ćorićevoj odbrani 50 sati i Pušićevoj odbrani 22 sata i 30 minuta.¹¹⁶ Vijeće je istaknulo da se odluka o dodijeljenom vremenu može na zahtjev neke od strana izmijeniti, s tim da će strana koja bude tražila izmjenu morati pokazati da je zbog pravičnosti nužno da joj se odobri više vremena za izvođenje dokaza.¹¹⁷ Nakon interlokutorne žalbe Stojićeve, Praljкове, Petkovićeve i Ćorićeve odbrane, Žalbeno vijeće je, odlukom od 1. jula 2008., potvrdilo odluku o rasporedu i dodjeljivanju vremena.¹¹⁸

50. Dana 5. maja 2008., Prlićeva odbrana započela je s izvođenjem svojih dokaza.¹¹⁹ Nakon nje su drugi timovi odbrane izvodili svoje dokaze, i to redosljedom kojim se optuženi navode u Optužnici.

51. Prlićeva odbrana je svoje dokaze izvodila od 5. maja 2008. do 15. januara 2009., i to posredstvom 20 svjedoka *viva voce* ili svjedoka na osnovu pravila 92ter Pravilnika, među kojima dva vještaka, te putem četiri izjave svjedoka prihvaćene na osnovu pravila 92bis pravilnika i 432 dokumenta prihvaćena na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008. Dana 12. februara 2009., Vijeće je odbilo zahtjev Prlićeve odbrane na osnovu pravila 84bis Pravilnika, kojim je zatražila da se u spis uvrsti pismena dopuna usmene izjave koju je optuženi Prlić dao na početku izvođenja svojih dokaza, od približno 600 stranica.¹²⁰ Osim toga, Vijeće je 3. jula 2009. donijelo odluku po zahtjevu Prlićeve odbrane za ponovno otvaranje postupka kako bi predočila *viva voce* svjedočenje jednog vještaka i posredstvom tog svjedoka ponudio na uvrštavanje u spis

¹¹⁵ T(f) od 21. aprila 2008., str. 27349.

¹¹⁶ "Odluka o dodjeljivanju vremena za izvođenje dokaza odbrane", javno, 25. april 2008 (dalje u tekstu : "Odluka od 25. aprila 2008."), par. 44.

¹¹⁷ *Ibid.*, par. 45.

¹¹⁸ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.7, "Odluka po žalbi okrivljenih na Odluku o dodjeljivanju vremena za izvođenje dokaza odbrane", javno, 1. jul 2008.

¹¹⁹ T(f), str. 27454-27456.

¹²⁰ "Odluka u vezi s dopunom izjave optuženog Prlića na osnovu pravila 84bis Pravilnika", javno, 12. februar 2009.

nekoliko dokumenata.¹²¹ Vijeće je smatralo da Prličeva odbrana nije primijenila dovoljnu dužnu revnost kako bi identifikovala i predložila taj novi dokazni materijal tokom izvođenja svojih dokaza, pa je stoga odbilo zahtjev.¹²² Prličeva odbrana je, na kraju, iskoristila 94 od 95 sati koje joj je Vijeće dodijelio. Konačno, Vijeće podsjeća da je optuženi Prlič 18. februara 2009. dostavio izjavu kojom se odriče svog prava na prisustvovanje pretresu do kraja postupka¹²³ i da je optuženi Prlič tu izjavu povukao 6. jula 2009.¹²⁴

52. Stojićeva odbrana je svoje dokaze izvodila od 19. januara do 28. aprila 2009. Tokom izvođenja dokaza pozvala je 19 svjedoka *viva voce* ili na osnovu pravila 92ter Pravilnika, među kojima jednog vještaka. Stojićeva odbrana je zatražila, a Vijeće prihvatilo, da se u spis uvrsti 267 dokumenata na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008., te je iskoristila 45 od 59 sati koje joj je Vijeće dodijelilo.

53. Praljкова odbrana je svoje dokaze izvodila od 4. maja do 14. oktobra 2009., i to posredstvom sedam svjedoka *viva voce* ili svjedoka na osnovu pravila 92ter Pravilnika, među kojima tri vještaka, posredstvom svjedočenja optuženog Praljka koje je trajalo dulje od tri mjeseca, te putem četiri izjave svjedoka prihvaćene na osnovu pravila 92quater Pravilnika, šest pismenih izjava odnosno svjedočenja svjedoka prihvaćenih na osnovu pravila 92bis Pravilnika i 229 dokumenata prihvaćenih na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008. Što se tiče konkretno zahtjeva za prihvatanje pismenih izjava odnosno svjedočenja svjedoka na osnovu pravila 92bis Pravilnika, Vijeće podsjeća da je Praljкова odbrana na početku podnijela zahtjev kojim je tražila prihvatanje 155 pismenih izjava i transkripata svjedočenja.¹²⁵ Taj zahtjev je odbijen odlukom većine Vijeća, koje je Praljkovoj odbrani naložilo da podnese novi zahtjev za 20 pismenih izjava i transkripata svjedočenja, koji ispunjava uslove iz pravila 92bis Pravilnika.¹²⁶ Žalbeno vijeće je u vezi s ovim potvrdilo odluku Vijeća.¹²⁷ Praljкова odbrana je potom podnijela novi zahtjev za

¹²¹ "Odluka po Zahtjevu Prličeve odbrane za novo izvođenje dokaza", javno, 3. jul 2009.

¹²² *Ibid.*, p. 6-7.

¹²³ "Izjava o odricanju od prava", 18. februar 2009.

¹²⁴ T(f), str. 42499.

¹²⁵ "Zahtjev Slobodana Praljka za prihvatanje pismenih dokaza umjesto usmenih svjedočenja na osnovu pravila 92bis Pravilnika", javno, s povjerljivim dodacima, 14. septembar 2009. Vijeće je takođe rješavalo po dodatnom zahtjevu kojim je Praljкова odbrana zatražila da se, pored tih 115 izjava i transkripata svjedočenja svjedoka, prihvati jedna dodatna izjava; u tom smislu v. "Zahtjev Slobodana Praljka za prihvaćanje pismene izjave umjesto usmenog svjedočenja Vlade Jurića na osnovu pravila 92bis Pravilnika i obavještenje u vezi s dodatnim prijevodima", povjerljivo, s povjerljivim dodacima, 15. oktobar 2009.

¹²⁶ "Odluka po Zahtjevima Slobodana Praljka za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis Pravilnika", javno, 16. februar 2010., str. 20.

¹²⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.17, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na odbijanje Pretresnog vijeća da donese odluku o dokazima ponuđenim na osnovu pravila 92bis", javno, 1. jul 2010., str. 28. Vijeće podsjeća da je Žalbeno vijeće, iako je potvrdilo broj od 20 izjava odnosno transkripata svjedočenja svjedoka za koje Praljкова odbrana može tražiti da se prihvate, ipak vratilo Odluku od 16. februara 2010. godine. Vijeću da ono da pojašnjenja u vezi s ograničenim brojem stranica koje trebaju sadržavati pomenute izjave odnosno transkripti

prihvatanje 20 pismenih izjava svjedoka koji je Vijeće, većinom glasova, djelimično odobrilo odlukom od 6. oktobra 2010. i prihvatilo, djelimično ili u cjelini, šest pismenih izjava.¹²⁸

54. Na kraju, Praljкова odbrana je iskoristila 52 od 55 sati koje joj je Vijeće dodijelilo. Vijeće najzad podsjeća da je optuženi Praljak 5. marta 2010. dostavio izjavu kojom se odriče prava na prisustvovanje pretresu do kraja postupka.¹²⁹

55. Petkovićeva odbrana je svoje dokaze izvodila od 26. oktobra 2009. do 11. marta 2010., i to posredstvom devet svjedoka *viva voce* ili svjedoka na osnovu pravila 92ter Pravilnika, među kojima jednog vještaka, posredstvom svjedočenja optuženog Petkovića koje je trajalo mjesec dana i putem 106 dokumenata prihvaćenih na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008. Na kraju, Petkovićeva odbrana je iskoristila 46 od 55 sati koje joj je Vijeće dodijelilo.

56. Ćorićeva odbrana je svoje dokaze izvodila od 11. marta do 1. aprila 2010., i to posredstvom šest svjedoka *viva voce* ili svjedoka na osnovu pravila 92ter Pravilnika i putem 37 dokumenata prihvaćenih na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008. Na kraju, Ćorićeva odbrana je iskoristila 9 od 50 sati koje joj je Vijeće dodijelilo.

57. Dana 7. aprila 2010., Pušićeva odbrana obavijestila je Vijeće da neće pozivati svjedoke *viva voce*, kao ni svjedoke na osnovu pravila 92bis, 92ter i 92quater Pravilnika.¹³⁰ Pušićeva odbrana nije podnijela ni zahtjev za prihvatanje dokaza na osnovu Smjernice br. 9 iz Odluke od 24. aprila 2008.

B. Usvajanje smjernica za vođenje postupka

58. Dana 28. aprila 2006., Vijeće je donijelo odluku o usvajanju smjernica za vođenje postupka i tužilaštvu odredilo rok do 4. septembra 2006. za podnošenje sažetog tabelarnog prikaza predmeta, koji je tužilaštvo trebalo dostaviti zajedno sa svojim pretpretresnim podneskom.¹³¹

59. Odlukom od 13. jula 2006., Vijeće je precizno iznijelo smjernice za prihvatanje dokaza.¹³² Vijeće je tako odlučilo da se dokazi, u načelu, uvrštavaju u spis posredstvom svjedoka koji će na

svjedočenja. Nakon što je odluka vraćena, Vijeće je 8. jula 2008. na javnoj osnovi izdalo "Nalog kojim se objašnjava Odluka na osnovu pravila 92bis i Nalog od 17. marta 2010." u kojem je pojasnilo da se ograničenje od 30 stranica odnosi samo na pismene izjave za koje se traži da budu prihvaćene, a ne i na transkripte pretresa.

¹²⁸ "Odluka po Zahtjevu Slobodana Praljka za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis Pravilnika", povjerljivo, s povjerljivim dodacima, 6. oktobar 2010., str. 23 i 24.

¹²⁹ "Izjava o odricanju od prava", 18. februar 2009.; Izjava o odricanju od prava, 5. mart 2010.

¹³⁰ "Obavještenje Berislava Pušića u vezi s izvođenjem dokaza u dokaznom postupku odbrane", javno, 7. april 2010.

¹³¹ Odluka od 28. aprila 2006., par. 9; u vezi s dostavljanjem pretpretresnog podneska tužilaštva v. gore "Dostavljanje pretpretresnih podnesaka" u istorijatu postupka (Dodatak 2).

¹³² Odluka od 13. jula 2006.

suđenju dati izjavu o njihovoj pouzdanosti, relevantnosti i dokaznoj vrijednosti.¹³³ Dana 29. novembra 2006., Vijeće je izmijenilo smjernice sadržane u Odluci od 13. jula 2006. kako bi omogućilo tužilaštvu da Vijeću uputi na rješavanje zahtjeve za prihvatanje dokumentarnih dokaza koje nije imalo priliku predočiti jednom svjedoku na pretresu.¹³⁴

60. Dana 10. maja 2007., Vijeće je donijelo odluku kojom se regulišu modaliteti ispitivanja svjedoka, kojom je konkretno podsjetilo na smjernice iz Odluke od 28. aprila 2006.¹³⁵ Vijeće je tako pojasnilo da optuženi koji ima branioca može ispitivati svjedoka samo uz odobrenje Vijeća i u vanrednim okolnostima, odnosno kada se ispitivanje odnosi na događaje u kojima je optuženi lično učestvovao ili na pitanja o kojima posjeduje specifična znanja.¹³⁶ Po žalbi Praljkove odbrane, Žalbeno vijeće je u odluci od 24. avgusta 2007. u vezi s ovim pitanjem potvrdilo odluku Vijeća.¹³⁷ Dana 26. juna 2008., Vijeće je donijelo odluku po zahtjevu Praljkove odbrane u kojoj je precizno navelo što smatra "specifičn[im] znanj[ima]" optuženog.¹³⁸ Vijeće je smatralo da se ta "specifična znanja" odnose na nadležnost optuženog koju je imao u vrijeme navodnog počinjenja djela i zbog čijeg se vršenja tereti u Optužnici.¹³⁹ Po žalbi Praljkove odbrane, Žalbeno vijeće je zaključilo da se specifična znanja trebaju ocjenjivati za svaki slučaj posebno.¹⁴⁰

61. Dana 24. aprila 2008., Vijeće je donijelo odluku o usvajanju smjernica za izvođenje dokaza odbrane, u kojoj je iznijelo deset smjernica u vezi s ispitivanjem svjedoka odbrane i prihvatanjem dokumentarnih dokaza.¹⁴¹ Tom prilikom Vijeće je konkretno navelo koliko vremena stoji na raspolaganju za glavno ispitivanje, unakrsno ispitivanje i dodatno ispitivanje svjedoka,¹⁴² uslove za prihvatanje dokumentarnih dokaza posredstvom svjedoka odbrane ili putem pismenog zahtjeva koji podnese neki od timova odbrane¹⁴³ i uslove za primjenu pravila 92ter Pravilnika.¹⁴⁴

¹³³ *Ibid.*, Smjernica br. 1 u vezi s prihvatanjem dokaza.

¹³⁴ "Odluka o izmjenama Odluke o prihvatanju dokaznih predmeta od 13. jula 2006.", javno, 29. novembar 2006.

¹³⁵ "Odluka o modalitetima ispitivanja svjedoka", javno, 10. maj 2007. (dalje u tekstu "Odluka od 10. maja 2007.").

¹³⁶ *Ibid.*, par. 11 i 12.

¹³⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.5, "Odluka po Praljkovoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća o modalitetima ispitivanja svjedoka od 10. maja 2007.", javno, 24. avgust 2007. V. takođe *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.11, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na Odluku Pretresnog vijeća o direktnom ispitivanju svjedoka od 26. juna 2008.", javno, 11. septembar 2008.

¹³⁸ "Odluka po Zahtjevu Praljkove odbrane za preispitivanje", javno, 26. jun 2008.

¹³⁹ "Odluka po Zahtjevu Praljkove odbrane za preispitivanje", javno, 26. jun 2008., str. 4-5.

¹⁴⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-73.11, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na Odluku Pretresnog vijeća o direktnom ispitivanju svjedoka od 26. juna 2008.", javno, 11. septembar 2008., par. 21.

¹⁴¹ Odluka od 24. aprila 2008., par. 2-40.

¹⁴² *Ibid.*, Smjernica br. 5, par. 14-17.

¹⁴³ *Ibid.*, Smjernice br. 8 i 9, par. 26-36.

¹⁴⁴ *Ibid.*, Smjernica br. 10, par. 37-40.

62. Dana 27. novembra 2008., Vijeće je donijelo odluku u vezi s modalitetima predočavanja "novih dokumenata" od strane tužilaštva tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka odbrane.¹⁴⁵ U toj odluci, Vijeće konkretno kaže da tužilaštvo, ako želi zatražiti da se po završetku njegovog dokaznog postupka u spis uvrste "novi dokumenti", tj. dokumenti koji nisu prihvaćeni tokom izvođenja dokaza tužilaštva, a s ciljem dokazivanja krivice nekog od optuženih, mora opravdati svoj zahtjev da se ti dokumenti uvrste izuzetnim razlozima u interesu pravde.¹⁴⁶ Nakon žalbe koju su uložili timovi odbrane Praljka, Petkovića, Ćorića i Pušića, Žalbena vijeće je potvrdilo Odluku od 27. novembra 2008. u vezi s novim dokumentima.¹⁴⁷ Dana 12. januara 2010., Vijeće je pojasnilo svoju Odluku od 27. novembra 2008. u vezi s novim dokumentima i konkretno reklo da se izuzetni razlozi moraju pokazati u fazi prihvatanja "novog dokumenta", a ne u fazi predočavanja tog dokumenta svjedoku na suđenju tokom unakrsnog ispitivanja.¹⁴⁸ Vijeće je takođe preciziralo da se ova razlika između modaliteta predočavanja i modaliteta prihvatanja "novih dokumenata" jednako primjenjuje na timove odbrane koji su završili sa svojim izvođenjem dokaza.¹⁴⁹

C. Trajanje i obim unakrsnog i dodatnog ispitivanja

63. Tokom suđenja Vijeće je u više navrata trebalo da iznese svoj stav, bilo putem smjernica, bilo putem usmenih i pismenih odluka,¹⁵⁰ u vezi sa: 1) trajanjem unakrsnog ispitivanja, 2) obimom unakrsnog ispitivanja i 3) obimom dodatnog ispitivanja, kako bi garantovalo efikasno i pravično vođenje postupka.¹⁵¹

1. Trajanje unakrsnog ispitivanja

64. Što se tiče izvođenja dokaza tužilaštva, Vijeće je usmenom odlukom od 8. maja 2006. ograničilo trajanje unakrsnog ispitivanja na sljedeći način: 1) ukupno trajanje unakrsnog ispitivanja od strane timova odbrane šestorice optuženih u načelu ne smije biti duže od ispitivanja od strane tužilaštva, 2) za unakrsno ispitivanje svaki branilac na raspolaganju ima u načelu jednu šestinu vremena glavnog ispitivanja, 3) branioci se između sebe mogu dogovoriti o drugačijem rasporedu vremena za unakrsno ispitivanje, pod uslovom da unakrsno ispitivanje od strane svih timova odbrane zajedno ne traje duže od glavnog ispitivanja od strane tužilaštva i 4) kada se svjedočenje

¹⁴⁵ Odluka od 27. novembra 2008. u vezi s novim dokumentima.

¹⁴⁶ *Ibid.*, par. 23.

¹⁴⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-73.14, "Odluka po Interlokutornoj žalbi na Odluku o predočavanju dokumenata tužioca tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka odbrane", javno, 26. februar 2009.

¹⁴⁸ "Nalog kojim se pojašnjava Odluka od 27. novembra 2008.", javno, 12. januar 2010., str. 3-5.

¹⁴⁹ *Ibid.*, str. 5.

¹⁵⁰ V. konkretno Odluka od 24. aprila 2008., Odluka od 28. aprila 2006. i Usmena odluka od 23. februara 2010., T(f), str. 49825 i 49826.

¹⁵¹ Odluka od 28. aprila 2006., par. 1. V. takođe pravilo 90 (F) Pravidnika.

nekoj svjedoka direktno odnosi na nekog optuženog ili više optuženih – zato što se tiče njegove, odnosno njihove odgovornosti – taj, odnosno ti optuženi mogu na zahtjev odbrane od Vijeća dobiti dodatno vrijeme.¹⁵² Žalbeno vijeće je tu odluku potvrdilo 4. jula 2006.¹⁵³ Dana 17. avgusta 2007., Vijeće je donijelo odluku kojom je odbilo zahtjev optuženog Prlića za razdvajanje postupaka zbog toga što optuženi Prlić nije naveo nijednu posebnu okolnost koja bi omogućila da se zaključi da bi podjela vremena za unakrsno ispitivanje određena usmenom odlukom Vijeća od 8. maja 2006. i potvrđena odlukom Žalbenog vijeća od 4. jula 2006., mogla optuženom Prliću nanijeti ozbiljnu štetu zbog koje bi trebalo razdvojiti postupke, a isto tako nije naveo ni okolnosti koje bi bile razlog da se posumnja u pravičnost postupka u cjelini.¹⁵⁴

65. Što se tiče izvođenja dokaza odbrane, Odlukom od 24. aprila 2008.¹⁵⁵ Vijeće je, u Smjernici br. 5, konkretno odredilo da će tužilaštvo za unakrsno ispitivanje na raspolaganju imati 100% vremena dodijeljenog za glavno ispitivanje, a da će svi timovi odbrane za svoje unakrsno ispitivanje imati na raspolaganju 50% vremena dodijeljenog za glavno ispitivanje, pri čemu je Vijeće reklo da će se ta načela primjenjivati fleksibilno ako to budu zahtijevale okolnosti.¹⁵⁶ Po žalbi Petkovićeve i Praljke odbrane na ova načela, Žalbeno vijeće je, odlukom od 18. jula 2008., zauzelo stav da dodjeljivanje vremena reguliše "princip suštinske proporcionalnosti, a ne princip stroge matematičke jednakosti"¹⁵⁷ i da Odluka od 24. aprila 2008. uspostavlja fleksibilan pristup dodjeljivanju vremena koji je u skladu s ustaljenom praksom Međunarodnog suda.¹⁵⁸

2. Obim unakrsnog ispitivanja

66. Tokom suđenja, Vijeće je u vezi s obimom unakrsnog ispitivanja usvojilo liberalan pristup. Tako je u svojim odlukama od 10. maja 2007., 24. aprila 2008. i 27. novembra 2008. podsjetilo da pravilo 90(H)(i) Pravilnika ne ograničava obim unakrsnog ispitivanja samo na pitanja pomenuta u glavnom ispitivanju ili na ona koja se odnose na vjerodostojnost svjedoka.¹⁵⁹ Vijeće je ipak navelo

¹⁵² Usmena odluka od 8. maja 2006., T(f), str. 1474 - 1476, 1485 i 1486.

¹⁵³ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-73.2, "Odluka po Interlokutornoj žalbi odbrane na usmenu odluku Vijeća od 8. maja 2006. o unakrsnom ispitivanju odbrane i po Zahtjevu Udruženja branilaca da mu se odobri podnošenje podneska *amicus curie*", javno, 4. jul 2006.

¹⁵⁴ "Odluka po Zahtjevu Jadranka Prlića za razdvajanje postupaka", javno, 17. avgust 2007., par. 31.

¹⁵⁵ Odluka od 24. aprila 2008.

¹⁵⁶ Odluka od 24. aprila 2008., Smjernica br. 5, par. 14 i 15.

¹⁵⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.8, "Odluka po žalbama Petkovića i Praljka na Odluku Pretresnog vijeća o usvajanju smjernica za izvođenje dokaza odbrane", javno, 18. jul 2008., par. 19; V. takođe "Nalog s pojašnjenjem Odluke o usvajanju smjernica za izvođenje dokaza odbrane", javno, 29. maj 2008.

¹⁵⁸ *Ibid.*, par. 21.

¹⁵⁹ Odluka od 10. maja 2007., par. 13; Odluka od 24. aprila 2008., par. 7; "Odluka o području unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 90(H) Pravilnika", javno, 27. novembar 2008. (dalje u tekstu "Odluka od 27. novembra 2008."), par. 10. V. takođe: *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, "Odluka po Zahtjevu tužiteljstva da se ograniči djelokrug iskaza Svjedoka 116", javno, 12. jun 2008., par. 10; *Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure*,

da unakrsno ispitivanje koje se odnosi na neko pitanje koje nije pomenuto tokom glavnog ispitivanja nije unakrsno ispitivanje u pravom smislu riječi, već ispitivanje jednako glavnom ispitivanju.¹⁶⁰ Osim toga, Vijeće je podsjetilo da praksa Međunarodnog suda dozvoljava strani koja vrši unakrsno ispitivanje da postavlja pitanja koja se odnose na njenu tezu.¹⁶¹ U tom pogledu, Vijeće je preciziralo da zajedničko čitanje pravila 85(A) i 90(H)(i) Pravilnika potvrđuje priznato pravo svake strane u postupku da prilikom unakrsnog ispitivanja postavlja pitanja koja se tiču njene teze, čak i kad je završila s izvođenjem svojih dokaza.¹⁶²

3. Obim dodatnog ispitivanja

67. Vijeće je tokom cijelog suđenja smatralo da dodatno ispitivanje svjedoka mora biti ograničeno na pitanja pokrenuta tokom unakrsnog ispitivanja,¹⁶³ kao i da se pitanja pokrenuta za vrijeme ispitivanja od strane sudija nakon glavnog ispitivanja mogu, uz odobrenje Vijeća, pokrenuti tokom dodatnog ispitivanja.¹⁶⁴

D. Formalno primanje na znanje

68. Nakon što je u prepretresnoj fazi postupka formalno primilo na znanje 88 činjenica, Vijeće je 7. septembra 2006. djelimično odobrilo dva zahtjeva tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno iz predmeta *Tužilac protiv Blaškića* i *Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*, i prihvatilo 182 predložene činjenice.¹⁶⁵

E. Zahtjev Hrvatske za dopuštenje da postupa u svojstvu *amicus curiae*

69. Dana 22. septembra 2006., hrvatska Vlada je Vijeću uputila zahtjev kojim traži dopuštenje da postupa u svojstvu *amicus curiae* na osnovu pravila 74 Pravilnika.¹⁶⁶ U prilog svom zahtjevu, hrvatska Vlada je rekla da će njen zahtjev omogućiti Vijeću da dobije objašnjenja u vezi s pitanjima

predmet br. IT-01-47-T, "Odluka po Zahtjevu odbrane da se pojasni usmena odluka od 17. decembra 2003. u vezi s opsegom unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 90(H) Pravilnika", javno, 28. januar 2004., str. 3.

¹⁶⁰ Odluka od 24. aprila 2008., par. 8; Odluka od 10. maja 2007., par. 13.

¹⁶¹ Odluka od 27. novembra 2008., par. 10; Odluka od 24. aprila 2008., par. 7; Odluka od 10. maja 2007., par. 13; *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, "Odluka po Zahtjevu tužiteljstva da se ograniči djelokrug iskaza Svjedoka 116", javno, 12 jun 2008., par. 10; *Tužilac protiv Hadžihasanovića i Kubure*, predmet br. IT-01-47-T, "Odluka po Zahtjevu odbrane da se pojasni usmena odluka od 17. decembra 2003. u vezi s opsegom unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 90 (H) Pravilnika", javno, 28. januar 2004., str. 3.

¹⁶² Odluka od 27. novembra 2008., par. 12.

¹⁶³ "Revidirana verzija Odluke kojom se usvajaju smjernice za vođenje pretresnog postupka", javno, 28. april 2006., str. 7; Odluka od 24. aprila 2008., par. 9; Usmena odluka od 23. februara 2010., T(f), str. 49825 i 49826.

¹⁶⁴ Usmena odluka od 23. februara 2010., T(f), str. 49825 i 49826.

¹⁶⁵ "Odluka po zahtjevima tužilaštva od 14. i 23. juna 2006. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", javno, 7. septembar 2006. Prihvaćene činjenice su iz prvostepenih i drugostepenih presuda u predmetima *Tužilac protiv Blaškića* i *Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*.

¹⁶⁶ "Zahtjev za dopuštenje postupanja u svojstvu *amicus curiae*", javno, 22. septembar 2006.

koja se odnose na učestvovanje političkih i vojnih vođa Hrvatske u UZP-u, koje se navodi u paragrafu 16 Optužnice, i politikom koju je predsjednik Tuđman vodio u BiH, iz paragrafa 23 Optužnice.¹⁶⁷ Dana 11. oktobra 2006., Vijeće je odbilo zahtjev zbog toga što pitanja iz tog zahtjeva uvelike izlaze iz okvira Optužnice i zato što su činjenične prirode.¹⁶⁸ Vijeće je takođe konstatovalo da dopustiti državi čiji se bivši politički i vojni čelnici spominju u Optužnici kao članovi UZP-a da u postupku postupa kao *amicus curiae* ne bi bilo u interesu pravde.¹⁶⁹ Žalbeno vijeće je odlukom od 13. decembra 2006. odbilo žalbu Hrvatske na odluku Vijeća.¹⁷⁰

F. Odluka na osnovu pravila 98bis Pravilnika

70. Nakon što je 24. januara 2008. završen dokazni postupak tužilaštva, Vijeće je obavijestilo timove odbrane da mogu podnijeti zahtjeve za oslobađajuću presudu na osnovu pravila 98bis Pravilnika. Ćorićeva i Pušićeva odbrana su jedine podnijele takve zahtjeve, i to 29., odnosno 30. januara 2008.¹⁷¹ Usmenom odlukom od 20. februara 2008.,¹⁷² Vijeće je te zahtjeve odbilo i zaključilo da postoje dokazi koje je predočilo tužilaštvo, na osnovu kojih se u smislu pravila 98bis Pravilnika može zaključiti da bi svaki razuman presuditelj mogao donijeti osuđujuću presudu van razumne sumnje za ovu dvojicu optuženih, i to po svim tačkama Optužnice, na osnovu prvog i trećeg vida UZP-a.¹⁷³ Vijeće je smatralo da ga taj zaključak oslobađa obaveze da, na osnovu pravila 98bis Pravilnika, u toj fazi postupka ispituje druge vidove odgovornosti navedene u Optužnici.¹⁷⁴ Vijeće je stoga odbilo zahtjeve Ćorićeve i Pušićeve odbrane za oslobađajuću presudu.

G. Nova izmijenjena optužnica

71. Dana 11. juna 2008., tužilaštvo je podnijelo novu izmijenjenu optužnicu. Ova optužnica podnijeta je nakon zahtjeva Petkovićeve odbrane od 12. februara 2007. da se iz Optužnice izbrišu pasusi koji se odnose na navode o oblicima odgovornosti koje je praksa Međunarodnog suda odbacila (saizvršenje, posredno saizvršenje, posredno izvršenje i pomaganje i podržavanje u UZP-u).¹⁷⁵ U odluci od 25. aprila 2007., Vijeće je izjavilo da će po ovom zahtjevu donijeti odluku tek

¹⁶⁷ "Zahtjev za dopuštenje postupanja u svojstvu *amicus curiae*", javno, 22. septembar 2006., str. 2.

¹⁶⁸ "Odluka po Zahtjevu Vlade Republike Hrvatske da postupa kao *amicus curiae*", javno, 11. oktobar 2006., str. 4-5.

¹⁶⁹ "Odluka po Zahtjevu Vlade Republike Hrvatske da postupa kao *amicus curiae*", javno, 11. oktobar 2006.

¹⁷⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR-108 bis.1, "Odluka po Zahtjevu tužioca da se odbaci Zahtjev za preispitivanje po pravilu 108bis", javno, 13. decembar 2006.

¹⁷¹ T(f) od 29. januara 2008., str. 26937-26986 i od 30. januara 2008., str. 26989-27014.

¹⁷² T(f) od 20. februara 2008., str. 27201-27238.

¹⁷³ T(f) od 20. februara 2008., str. 27238.

¹⁷⁴ T(f) od 20. februara 2008., str. 27238.

¹⁷⁵ "Zahtjev Milivoja Petkovića da Vijeće naloži optužbi da iz Optužnice izbriše pasuse u kojima se navodi saizvršenje, posredno saizvršenje, posredno izvršenje te pomaganje i podržavanje u udruženom zločinačkom poduhvatu", javno, 12. februar 2007.

kada donese odluku na osnovu pravila 98bis Pravilnika.¹⁷⁶ Usmenom odlukom od 20. februara 2008., donijetom na osnovu pravila 98bis Pravilnika, Vijeće je konačno odlučilo da odloži donošenje odluke po tom pitanju do kraja suđenja, primjećujući konkretno da to odlaganje neće ugroziti pravo optuženih na pravičan sudski postupak.¹⁷⁷ Petkovićeva odbrana je nakon toga podnijela zahtjev za odobrenje za ulaganje žalbe na odluku od 20. februara 2008.,¹⁷⁸ koji je Vijeće odbilo 13. marta 2008.¹⁷⁹ U međuvremenu, Petkovićeva odbrana je na odluku od 20. februara 2008. uložila žalbu u vezi s nadležnošću.¹⁸⁰ Odlukom od 23. aprila 2008., Žalbeno vijeće je zaključilo da saizvršilaštvo i pomaganje i podržavanje u UZP-u nisu važeći oblici odgovornosti, i naložilo je Vijeću da naloži tužilaštvu da u skladu s tim zaključkom izmijeni Optužnicu.¹⁸¹ Dana 22. maja 2008., Vijeće je pozvalo tužilaštvo da se upozna s odlukom Žalbenog vijeća od 23. aprila 2008. i da postupi kako je u njoj naloženo.¹⁸² Konačno, tužilaštvo je u skladu s Odlukom od 22. maja 2008., 11. juna 2008. podnijelo Izmijenjenu optužnicu.

H. Replike

72. Dana 21. aprila 2010., Vijeće je naložilo stranama u postupku da eventualne zahtjeve za repliku podnesu najkasnije do 25. maja 2010.¹⁸³ Dana 17. maja 2010., Vijeće je izdalo nalog o okončanju izvođenja dokaza odbrane u kojem je konkretno konstatovalo da su "svi timovi odbrane okončali izvođenje svojih dokaza, iako Vijeće ili Žalbeno vijeće još uvijek rješavaju po nekim zahtjevima i odlukama za prihvatanje dokaza".¹⁸⁴ Dana 25. maja 2010., tužilaštvo je Vijeću uputilo zahtjev kojim je zatražilo da se odloži rok za podnošenje eventualnog zahtjeva za repliku, koji je Vijeće predvidjelo za 25. maj 2010., zbog toga što izvođenje dokaza odbrane nije završeno pa neće

¹⁷⁶ "Odluka po Zahtjevu odbrane da se izbrišu određeni pasusi Optužnice u kojima se navodi saizvršenje, posredno saizvršenje, posredno izvršenje te pomaganje i podržavanje u udruženom zločinačkom poduhvatu", javno, 25. april 2007.

¹⁷⁷ T(f) od 20. februara 2008., str. 27201-27238.

¹⁷⁸ "Zahtjev Petkovićeve odbrane da se odobri ulaganje žalbe na usmenu odluku na osnovu pravila 98bis Pravilnika po zahtjevu od 12. februara 2007. kojim se traži da tužilac iz Optužnice izbriše određene pasuse u kojima se navodi saizvršenje, posredno saizvršenje, posredno izvršenje, te pomaganje i podržavanje u udruženom zločinačkom poduhvatu", javno, 26. februar 2008.

¹⁷⁹ "Odluka po Zahtjevu Petkovićeve odbrane od 26. februara 2008. da se odobri ulaganje žalbe", javno, 13. mart 2008.

¹⁸⁰ "Žalba Petkovićeve odbrane na usmenu odluku Pretresnog vijeća na osnovu pravila 98bis da se odgodi donošenje Odluke po Zahtjevu odbrane od 12. februara 2007. da se iz Izmijenjene optužnice izbrišu određeni pasusi u kojima se navode oblici odgovornosti za koje ne postoji nadležnost (saizvršilaštvo, posredno saizvršilaštvo, posredno izvršilaštvo te pomaganje i podržavanje u UZP-u) do presude i Zahtjev za izmjenu roka na osnovu pravila 127 Pravilnika", javno, 5. mart 2008.

¹⁸¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR72.3, "Odluka po Petkovićevoj žalbi u vezi s nadležnošću", javno, 23. april 2008., par. 21.

¹⁸² "Nalog vezan za Odluku Žalbenog vijeća u vezi s nadležnošću", javno, 22. maj 2008.

¹⁸³ "Nalog o rasporedu za podnošenje zahtjeva za odobrenje da se uloži replika na osnovu pravila 85 Pravilnika", javno, 21. april 2010.

¹⁸⁴ "Nalog o okončanju izvođenja dokaza odbrane", javno, 17. maj 2010., str. 3.

biti u mogućnosti da podnese repliku u roku koji je odredilo Vijeće.¹⁸⁵ Vijeće je nalogom od 3. juna 2010. odbilo zahtjev tužilaštva, konstatujući da tužilaštvo 25. maja 2010. nije podnijelo zahtjev za repliku, da je iznijelo samo teoretske argumente i da nije istaklo nijedan konkretan dokaz odbrane u vezi s kojim Vijeće ili Žalbeno vijeće još nije donijelo odluku, a koji bi bio dovoljno značajan utoliko što bi uticao na tezu tužioca ako bi kasnije bio uvršten u spis i zbog kojeg bi tužilac mogao podnijeti zahtjev za repliku prema strogim kriterijumima za replike.¹⁸⁶ Dana 6. jula 2010., Vijeće je tužilaštvu odobrilo da uloži žalbu na Nalog od 3. juna 2010.¹⁸⁷ Nakon toga, tužilaštvo Žalbenom vijeću nije uložilo interlokutornu žalbu.

I. Ponovno otvaranje dokaznog postupka

73. Tužilaštvo je zahtjevom od 21. maja 2010., od Vijeća tražilo da odobri ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva, a svoj zahtjev je zasnovalo na činjenici da je pronađen dnevnik Ratka Mladića.¹⁸⁸ Vijeće je u odluci od 16. juna 2010. zaključilo da je zahtjev tužilaštva preuranjen.¹⁸⁹ Vijeće je zapravo ustanovilo da tužilaštvo još nije identifikovalo sve dokumente na koje se odnosi zahtjev za ponovno otvaranje dokaznog postupka i stoga je naložilo tužilaštvu da najkasnije do 9. jula 2010. podnese novi objedinjeni zahtjev sa svim predmetnim dokumentima.¹⁹⁰ Tužilaštvo je tog dana podnijelo objedinjeni zahtjev za ponovno otvaranje dokaznog postupka i zatražilo da se u spis uvrsti 18 dokaza.¹⁹¹ Dana 6. oktobra 2010., Vijeće djelimično odobrilo taj zahtjev i prihvatilo osam dokumenata, među kojima pet izvoda iz dnevnika Ratka Mladića.¹⁹² Dana 23., 24. i 25. novembra 2010., Vijeće je odbilo zahtjeve za ponovno otvaranje dokaznog postupka Prlićeve, Praljkove i Stojićeve odbrane.¹⁹³ Vijeće je djelimično prihvatilo zahtjev za ponovno otvaranje dokaznog postupka Petkovićeve odbrane i od dokumenata čije je prihvaćanje tražila Petkovićeva odbrana prihvatilo tri dokumenta.¹⁹⁴

¹⁸⁵ "Zahtjev tužilaštva u vezi s izvođenjem dokaza u okviru replike", javno, 25. maj 2010., par. 6, 8, 9, 11-13, 21 i 22.

¹⁸⁶ "Nalog po Zahtjevu tužilaštva da se odloži rok za podnošenje zahtjeva za repliku tužilaštva", javno, 3. jun 2010.

¹⁸⁷ "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje naloga kojim se odbija Zahtjev da se odloži rok za podnošenje zahtjeva za repliku tužilaštva ili, alternativno, za odobrenje da se na taj nalog uloži žalba", javno, 6. jul 2010., i po "Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje Naloga po Zahtjevu tužilaštva da se odloži rok za podnošenje zahtjeva za repliku tužilaštva od 3. juna 2010., ili, alternativno, za odobrenje da se na taj nalog uloži žalba", javno, 10. jun 2010.

¹⁸⁸ "Zahtjev tužilaštva za novo izvođenje dokaza (Mladićevi dokumenti)", javno, s povjerljivim dodacima, 21. maj 2010.

¹⁸⁹ "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za novo izvođenje dokaza", javno, 16. jun 2010.

¹⁹⁰ "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za novo izvođenje dokaza", javno, 16. jun 2010.

¹⁹¹ "Zahtjev tužilaštva za prihvatanje dokaza u okviru ponovnog otvaranja dokaznog postupka optužbe", javno, s javnim dodacima i povjerljivim dodatkom, 9. jul 2010.

¹⁹² "Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka", javno, 6. oktobar 2010., str. 28 i 29. Vijeće je uvrstilo u spis sljedeće dokumente: P 11376, P 11377, P 11380, P 11386, P 11388, P 11389, P 11391 i P 11392.

¹⁹³ "Odluka po Zahtjevu Jadranka Prlića za prihvatanje dokaza kojima se pobijaju dokazi prihvaćeni odlukom od 6. oktobra 2010.", javno, 24. novembar 2010.; "Odluka po Zahtjevu Praljkove odbrane za ponovno otvaranje dokaznog

J. Zahtjev Prlićeve i Praljkove odbrane za izuzeće sudije

74. Dana 20. jula 2010., Prlićeva odbrana je podnijela zahtjev kojim traži od Vijeća da pojasni kakav je bio odnos sudije Prandlera i Viktora Andrejeva, savjetnika za civilne poslove UN-a, koji je sudija Prandler kratko pomenuo prilikom pretresa 8. marta 2010., i da se održi javni pretres u svrhu pojašnjenja njihovih odnosa dok je sudija Prandler radio u sjedištu UN-a u New Yorku.¹⁹⁵ Vijeće je odlukom od 26. jula 2010. odbilo zahtjev Prlićeve odbrane, s obrazloženjem da ne postoji nijedna okolnost koja bi opravdala pretres na kojem bi sudija Prandler objasnio svoje profesionalno iskustvo, koje je Prlićevoj odbrani poznato posredstvom biografije sudije objavljene na internet stranici Međunarodnog suda, kako bi Prlićeva odbrana mogla eventualno podnijeti zahtjev za njegovo izuzeće.¹⁹⁶ Dana 2. avgusta 2010., Prlićeva odbrana je zatražila odobrenje za ulaganje žalbe na odluku od 26. jula 2010.¹⁹⁷ Vijeće je taj zahtjev odbilo odlukom od 24. avgusta 2010.¹⁹⁸ Dana 30. avgusta 2010., Prlićeva odbrana je Vijeću uputila zahtjev, na osnovu pravila 15(B) Pravilnika, za izuzeće sudije Prandlera zbog njegove ranije povezanosti s Viktorom Andrejevim.¹⁹⁹ Dana 31. avgusta 2010., Praljkova odbrana se pridružila tom zahtjevu.²⁰⁰ Dana 8. septembra 2010., sudija Antonetti je, u svojstvu predsjedavajućeg sudije Vijeća koje rješava u predmetu *Prlić*, predsjedniku Međunarodnog suda uputio povjerljivi i djelimično *ex parte* izvještaj u vezi sa zahtjevom za izuzeće.²⁰¹ Dana 14. septembra 2010., sudija Antonetti je predsjedniku Međunarodnog suda dostavio dodatni povjerljivi izvještaj.²⁰²

postupka", javno, 23. novembar 2010.; "Odluka po Zahtjevu Stojićeve odbrane za ponovno otvaranje dokaznog postupka", javno, 25. novembar 2010.

¹⁹⁴ Vijeće je uvrstilo u spis sljedeće dokumente: 4D 02512, 4D 02518 i 4D 02510 ; u vezi s ovim v. "Odluka po Zahtjevu odbrane Milivoja Petkovića za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane", javno, 23. novembar 2010.; "Odluka po Zahtjevu Petkovićeve odbrane za ponovno razmatranje ili, alternativno, za odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku po Zahtjevu Petkovićeve odbrane za ponovno otvaranje dokaznog postupka", javno, 7. decembar 2010.; "Odluka kojom se mijenja Odluka po Zahtjevu Petkovićeve odbrane za ponovno otvaranje dokaznog postupka", javno, 14. decembar 2010.

¹⁹⁵ "Zahtjev Jadranka Prlića za pojašnjenje i potpuno objelodanjivanje veze sudije Prandlera i savjetnika za civilne poslove UN-a u BiH Viktora Andrejeva i zahtjev da se održi javni pretres", javno, s povjerljivim dodacima, 20. jul 2010., par. 1-13.

¹⁹⁶ "Odluka po Zahtjevu Prlićeve odbrane da se (1) pojasni veza između sudije Prandlera i Viktora Andrejeva i (2) da se održi javni pretres", javno, 26. jul 2010., str. 3 i 4.

¹⁹⁷ "Zahtjev da se odobri ulaganje žalbe, koju Jadranko Prlić namjerava da uloži na osnovu pravila 73(B) Pravilnika, na Odluku po Zahtjevu Prlićeve odbrane da se (1) pojasni veza između sudije Prandlera i Viktora Andrejeva i (2) da se održi javni pretres, donijetu 26. jula 2010.", javno, 2. avgust 2010.

¹⁹⁸ "Odluka po Zahtjevu Prlićeve odbrane da se odobri ulaganje žalbe na odluku od 26. jula 2010.", javno, 24. avgust 2010.

¹⁹⁹ "Zahtjev Jadranka Prlića za izuzeće sudije Prandlera", javno, s povjerljivim dodatkom, 20. avgust 2010.

²⁰⁰ "Obavještenje kojim se Slobodan Praljak pridružuje Zahtjevu Jadranka Prlića za izuzeće sudije Prandlera od 30. avgusta 2010.", povjerljivo, 31. avgust 2010.

²⁰¹ "Izvještaj predsjedavajućeg sudije Pretresnog vijeća predsjedniku Međunarodnog suda u vezi sa zahtjevima za izuzeće sudije Prandlera", povjerljivo, 8. septembar 2010.

²⁰² "Dodatni izvještaj predsjedniku Međunarodnog suda u vezi sa zahtjevima Praljkove i Prlićeve odbrane za izuzeće sudije Prandlera", povjerljivo, 14. septembar 2010.

75. Predsjednik Međunarodnog suda je odlukom od 16. septembra 2010. odbio zahtjev Prlićeve i Praljкове odbrane zbog toga što je, prema pravilu 15 (B)(i) Pravilnika, zahtjev trebao biti upućen predsjedavajućem sudiji Vijeća III, sudiji O-Gon Kwonu, a ne predsjedavajućem sudiji u konkretnom predmetu, sudiji Antonettiju. Sudija O-Gon Kwon, a ne sudija Antonetti, trebao je da razgovara sa sudijom Prandlerom i da o tome izvijesti predsjednika Međunarodnog suda.²⁰³

76. Nakon odluke predsjednika Međunarodnog suda kojom je zbog proceduralnih razloga odbio zahtjev za izuzeće, Prlićeva odbrana je podnijela novi zahtjev, ovaj put predsjedavajućem sudiji Vijeća III, sudiji O-Gon Kwonu, u kojem iznosi tvrdnje o postojanju mogućeg utiska pristrasnosti zbog odnosa sudije Prandlera i Viktora Andrejeva.²⁰⁴ Praljčkova odbrana se tom zahtjevu pridružila isti dan.²⁰⁵ Dana 20. septembra 2010., Vijeće je naložilo privremeni prekid postupka do donošenja odluke po zahtjevu za izuzeće koji je upućen predsjedavajućem sudiji Vijeća III.²⁰⁶ Dana 1. oktobra 2010., predsjedavajući sudija Vijeća III podnio je izvještaj predsjedniku Međunarodnog suda u skladu s pravilom 15(B)(i) Pravilnika.²⁰⁷ Dana 4. oktobra 2010., predsjednik Međunarodnog suda donio je odluku kojom je odbio zahtjev Prlićeve odbrane zaključivši da Prlićeva odbrana nije iznijela nijedan argument u prilog svom navodu u vezi sa stvarnom pristrasnošću ili utiskom pristrasnosti kod sudije Prandlera.²⁰⁸ Nakon te odluke, Vijeće je 6. oktobra 2010. naložilo da se suđenje nastavi.²⁰⁹

K. Završni podnesci i završne riječi tužilaštva i odbrane

77. Vijeće je nalogom od 1. novembra 2010. stranama u postupku odredilo 13. decembar 2010. kao rok za dostavljanje završnih podnesaka, a za početak iznošenja završne riječi tužilaštva, nakon koje odmah slijede završne riječi odbrane, određen je 17. januar 2011.²¹⁰ Vijeće je nakon toga ove rokove mijenjalo tri puta. Dana 22. novembra 2010., Vijeće je djelimično odobrilo zahtjeve tužilaštva i odbrane i odgodilo dostavljanje završnih podnesaka za 4. januar 2011., a početak

²⁰³ "Odluka predsjednika po Zahtjevu Jadranka Prlića za izuzeće sudije Árpáda Prandlera", povjerljivo, 16. septembar 2010.

²⁰⁴ Viktor Andrejev bio je savjetnik u Odjelu za civilne poslove UN-a u BiH 1993. V. konkretno "Zahtjev Jadranka Prlića za pojašnjenje i potpuno objelodanjivanje veze između sudije Prandlera i savjetnika za civilne poslove UN-a u BiH Viktora Andrejeva i zahtjev da se održi javni pretres", javno, s povjerljivim dodacima, 20. jul 2010., par. 1-4.

²⁰⁵ "Zahtjev Jadranka Prlića za izuzeće sudije Prandlera", javno, s povjerljivim dodatkom, 16. septembar 2010.; "Pridruženje Slobodana Praljka Zahtjevu Jadranka Prlića za izuzeće sudije Prandlera od 16. septembra 2010.", povjerljivo, 16. septembar 2010.

²⁰⁶ "Odluka po Zahtjevu Prlićeve odbrane za privremeni prekid postupka", javno, 20. septembar 2010.

²⁰⁷ "Izvještaj predsjedavajućeg sudije Pretresnog vijeća III predsjedniku Međunarodnog suda u vezi sa Zahtjevom za izuzeće sudije Prandlera", povjerljivo, 1. oktobar 2010.

²⁰⁸ "Odluka predsjednika po Zahtjevu Jadranka Prlića za izuzeće sudije Prandlera", javno, 4. oktobar 2010., par. 9, 10 i 30.

²⁰⁹ "Odluka o nastavku suđenja", javno, 6. oktobar 2010.

²¹⁰ "Nalog o rasporedu (za završne pretresne podneske i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 1. novembar 2010.

završne riječi tužilaštva za 31. januar 2011.²¹¹ Dana 6. decembra 2010., Vijeće je, nakon zahtjeva Stojićeve i Ćorićeve odbrane za ponovno razmatranje, odgodilo početak završne riječi tužilaštva za 7. februar 2011.²¹² Dana 4. januara 2011., Vijeće je, zbog tehničkih problema na koje su naišle Prlićeva, Stojićeva, Praljkova, Ćorićeva i Pušićeva odbrana, odobrilo odgađanje roka za dostavljanje završnih podnesaka i dozvolilo da se podnesci dostave 7. januara 2011., s tim da je 7. januar 2011. zadržan kao datum početka završne riječi tužilaštva.²¹³ Što se tiče vremena dodijeljenog za završne riječi strana u postupku, Vijeće je tužilaštvu za iznošenje završne riječi odobrilo 15 sati, a svakom timu odbrane po 5 sati, od čega po 30 minuta za optužene ako budu željeli uzeti riječ.²¹⁴

78. Dana 7. januara 2011., tužilaštvo i svi timovi odbrane dostavili su, na povjerljivoj osnovi, svoje završne podneske.

79. Vijeće je saslušalo završne riječi tužilaštva i odbrane, te repliku i dupliku odbrane u periodu od 7. februara do 2. marta 2011., kada je predsjedavajući sudija vijeća proglasio pretres zatvorenim.²¹⁵

L. Privremeno puštanje na slobodu

80. Od 13. juna 2006. do 15. marta 2013., Vijeće je donijelo 136 odluka kojima odobrava ili odbija zahtjeve timova odbrane za privremeno puštanje na slobodu. Većina tih odluka donijeta je prilikom ljetnog ili zimskog raspusta Međunarodnog suda²¹⁶ ili u periodima prekida pretresa.²¹⁷ Međutim, Vijeće je u određenim slučajevima donosilo odluke kojima se odobrava privremeno puštanje na slobodu optuženih zbog nepredviđenih i/ili važnih događaja u ličnom i/ili porodičnom životu optuženih.²¹⁸ Osim toga, Vijeće je najprije donijelo četiri odluke kojima je odbilo zahtjeve za

²¹¹ "Nalog o promjeni rasporeda (za završne pretresne podneske i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 22. novembar 2010.

²¹² "Drugi nalog o promjeni rasporeda (za završne pretresne podneske i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 6. decembar 2010.

²¹³ "Treći nalog o promjeni rasporeda (za završne pretresne podneske i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 4. januar 2011.

²¹⁴ U vezi s tim v. konkretno "Nalog o promjeni rasporeda (za završne pretresne podneske, i završne riječi tužilaštva i odbrane)", javno, 22. novembar 2010., str. 11.

²¹⁵ Pretres od 2. marta 2011., T(f), str. 52976.

²¹⁶ Za spisak od 79 odluka Vijeća u vezi s tim, v. "Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu tokom ljetnog ili zimskog raspusta Međunarodnog suda" na kraju ovog dodatka koji se bavi istorijatom postupka.

²¹⁷ Za spisak od 19 odluka Vijeća u vezi s tim, v. "Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu u periodima prekida pretresa" na kraju ovog dodatka koji se bavi istorijatom postupka.

²¹⁸ "Nalog o Hitnom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu Valentina Ćorića", javno, 13. jun 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 29. maj 2009.; "Odluka po Zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 3. septembar 2009.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 16. februar 2011.

privremeno puštanje na slobodu do kraja postupka,²¹⁹ a potom je ipak u šest navrata nekim optuženim odobrilo privremeni boravak na slobodi u trajanju od tri mjeseca u periodu do donošenja presude.²²⁰

81. Do odluke Žalbenog vijeća od 21. aprila 2008.,²²¹ Vijeće je zahtjeve za privremeno puštanje na slobodu ispitivalo isključivo na osnovu kriterijuma iznijetih u pravilu 65 (A) i (B) Pravilnika.²²² Nakon razvoja prakse Žalbenog vijeća u vezi s kriterijumima za ocjenjivanje zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu podnijetih u kasnoj fazi postupka – konkretno nakon završetka dokaznog postupka tužilaštva²²³ ili nakon završetka dokaznog postupka odbrane,²²⁴ ili pak po završetku pretresa i u periodu čekanja izricanja presude,²²⁵ – Vijeće je prilikom ocjenjivanja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu moralo takođe uzimati u obzir dovoljno uvjerljive humanitarne razloge koji opravdavaju privremeno puštanje na slobodu.²²⁶ Pored toga, trajanje

²¹⁹ "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, 9. april 2009., v. takođe *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.14, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na Odluku po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu od 9. aprila 2009.", javno, 5. jun 2009.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Čorića", povjerljivo i *ex parte*, 7. april 2011.; "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, 21. april 2011.; "Odluka po Zahtjevu Jadranka Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, 21. april 2011.; v. takođe *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.24, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na Odluku Pretresnog vijeća po Zahtjevu Jadranka Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, 8. jun 2011.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.25, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na odluku po njegovom Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 10. jun 2011.

²²⁰ Za spisak odluka Vijeća u vezi s tim, v. "Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu do izricanja presude donijetih na osnovu pravila 65(B) Pravilnika kako je izmijenjeno 28. oktobra 2011." na kraju ovog dodatka koji se bavi istorijatom postupka.

²²¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008.", javno, 21. april 2008.

²²² V. npr. "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", 26 jun. 2006.; "Nalog o izmjeni Odluke po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 4. jul 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Stojića", javno, 26. jun 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", javno, 26. jun 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", javno, 26. jun 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Čorića", javno, 26. jun 2006.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Pušića", javno, 26. jun 2006.

²²³ *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88, "Odluka po Gverinom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 17. decembar 2009., par. 13-17; *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.11, "Odluka po Žalbi tužilaštva na Odluku po Gverinom dodatnom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 25. januar 2010., par. 7; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, "Odluka po Objedinjenoj žalbi tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića", javno, 11. mart 2008., par. 20-21.

²²⁴ *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Gverinom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javna redigovana verzija, 15. jun 2009., par. 12, 15 i 16.

²²⁵ *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po Miletićevom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 11. februar 2010., par. 11 i 14; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.24, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na Odluku Pretresnog vijeća po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 8. jun 2011; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.25, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na Odluku po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 10. jun 2011.

²²⁶ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu Milivoja Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008.", javno, 21. april 2008., par. 17; *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.6, "Odluka po Konsolidovanoj žalbi na Odluku po Borovčaninovoj Molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku", javno, 15. maj 2008., par. 24.

privremenog boravka na slobodi trebalo je ocijeniti srazmjerno navedenim humanitarnim okolnostima.²²⁷

82. Prilikom donošenja odluka od 21. aprila 2011. po Prličevom i Praljkovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, Vijeće je, međutim, smatralo da treba analizirati mišljenje Žalbenog vijeća u vezi s relevantnošću primjene ove jurisprudencije iz 2008. u proceduralnom kontekstu očekivanja donošenja presude.²²⁸ Nakon Praljkove i Prličeve žalbe u vezi s ovim pitanjem, Žalbeno vijeće je odlukama od 8. i 10. juna 2011. potvrdilo svoju jurisprudenciju.²²⁹ Žalbeno vijeće je u tom pogledu samo podsjetilo na to da je od donošenja Odluke od 21. aprila 2008. u više navrata i glasovima većine sudija u Vijeću potvrdilo uslov postojanja uvjerljivih humanitarnih razloga za odobravanje privremenog puštanja na slobodu u kasnoj fazi suđenja i zaključilo da nema nijednog razloga da odustane od te prakse.²³⁰

83. Nakon izmjene pravila 65 (B) Pravilnika²³¹ kojom je dodana odredba da pretresno vijeće "može [...] uzeti u obzir"²³² postojanje dovoljno uvjerljivih humanitarnih razloga" prilikom odobravanja takvog puštanja na slobodu, Vijeće je ponovo analiziralo zahtjeve timova odbrane za privremeno puštanje na slobodu samo na osnovu kriterijuma iz pravila 65(A) i (B) Pravilnika i, smatrajući da u datim okolnostima nije bilo potrebe da se postavlja pitanje da li postoje takvi uvjerljivi humanitarni razlozi, odobrilo petorici optuženih privremeni boravak na slobodi u trajanju od tri mjeseca u periodu čekanja donošenja presude, s tim da se privremeni boravak na slobodi pod određenim uslovima može produžiti.²³³ Nakon žalbi tužilaštva u vezi s tim pitanjem, Žalbeno vijeće je potvrdilo odluke Vijeća.²³⁴

²²⁷ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku po Zahtjevu Milivoja Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008'", javno, 21. april 2008., par. 17; *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.6, "Odluka po Konsolidovanoj žalbi na Odluku po Borovčaninovoj Molbi za posjetu pod nadzorom i na odluke po Gverinom i Miletićevom Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu tokom pauze u sudskom postupku", javno, 15. maj 2008., par. 24.

²²⁸ "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, 21. april 2011.; "Odluka po Zahtjevu Jadranka Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, 21. april 2011.

²²⁹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.24, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na Odluku Pretresnog vijeća po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 8. jun 2011.; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.25, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na Odluku po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 10. jun 2011.

²³⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.25, "Odluka po Žalbi Slobodana Praljka na Odluku po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 10. jun 2011., par. 9. V. također *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74AR65.24, "Odluka po Žalbi Jadranka Prlića na Odluku Pretresnog vijeća po njegovom zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu", javno, 8. jun 2011., par. 9.

²³¹ Usvojeno na plenarnoj sjednici sudija 28. oktobra 2011.

²³² Kurziv dodan.

²³³ V. konkretno "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu Jadranka Prlića", javno s javnim i povjerljivim dodatkom, 24. novembar 2011.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Čorića", povjerljivo i *ex parte* s dva povjerljiva i *ex parte* dodatka, 29. novembar 2011.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo i *ex parte*, s povjerljivim i *ex parte* dodatkom,

84. Vijeće konačno napominje da su, uz izuzetak manjih incidenata za vrijeme privremenog boravka na slobodi optuženih Prlića i Pušića tokom ljeta 2008.²³⁵ i prilikom privremenog boravka na slobodi optuženog Čorića u avgustu-septembru 2009.,²³⁶ optuženi uvijek poštovali uslove privremenog boravka na slobodi koje je Vijeće odredilo, bilo da se radilo o boravku na slobodi pod stalnim nadzorom, boravku u kućnom pritvoru ili povremenim izlascima pod nadzorom.

1. Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu tokom ljetnog ili zimskog sudskog raspusta Međunarodnog suda

- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", 26. jun 2006.;
- "Nalog o izmjeni Odluke po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, 4. jul 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Stojića", javno, 26. jun 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", javno, 26. jun 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", javno, 26. jun 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Čorića", javno, 26. jun 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Pušića", javno, 26. jun 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Stojića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;

30. novembar 2011.; "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Milivoja Petkovića", javno s javnim i povjerljivim dodatkom, 30. novembar 2011. Što se tiče šestog optuženog, Vijeće mu je, s obzirom na njegovo zdravstveno stanje, odobrilo privremeni boravak na slobodi u trajanju od šest mjeseci, v. "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Berislava Pušića", povjerljivo i *ex parte*, s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 5. decembar 2011.

²³⁴ V. konkretno "Odluka po Žalbi na Odluku o privremenom puštanju na slobodu Jadranka Prlića", javno, 15. decembar 2011.; "Odluka po Žalbi tužilaštva na Odluku o dodatnom produženju privremenog boravka na slobodi Jadranka Prlića", javno, 23. april 2012.

²³⁵ V. konkretno "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 10. decembar 2008., par. 32-34 i "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.; "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo s dodatkom i povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 5. decembar 2008., par. 30 i 31.

²³⁶ V. konkretno "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Čorića", povjerljivo, 9. decembar 2009., par. 25-27.

- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Ćorića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Pušića", djelimično povjerljivo, 8. decembar 2006.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 11. jun 2007.;
- "Nalog o preinačenju Odluke u vezi sa Zahtjevom za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo, 10. jul 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;

- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Čorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. novembar 2007.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Čorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jul 2008.;
- "Odluka po zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 2. decembar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, 2. decembar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Čorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 2. decembar 2008.;

- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 5. decembar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, s dodatkom i povjerljivim *ex parte* dodatkom, 5. decembar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 10. decembar 2008.;
- "Odluka u vezi sa Zahtjevom da se izmijeni Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 15. decembar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Valentina Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 29. april 2009.;
- "Odluka o izmjeni Odluke po Zahtjevu optuženog Valentina Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 12. maj 2009.;
- "Druga odluka kojom se mijenja Odluka po Zahtjevu optuženog Valentina Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 19. jun 2009.;
- "Treća odluka kojom se mijenja Odluka po Zahtjevu optuženog Valentina Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 9. jul 2009.;
- "Nalog o modalitetima privremenog puštanja na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, 27. avgust 2009.;
- "Četvrta odluka kojom se mijenja Odluka po Zahtjevu optuženog Valentina Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 3. septembar 2009.;
- "Odluka *proprio motu* u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo i *ex parte*, 15. septembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javna redigovana verzija, 18. maj 2009.;
- "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, 17. jun 2009.;

- "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Stojića", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jun 2009.;
- "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Petkovića", javno, s povjerljivim dodatkom, 17. jun 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Pušića", povjerljivo, s dodatkom i povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 17. jun 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 29. jun 2009.;
- "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, 17. jun 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 4. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Pušića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom i povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 4. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, 9. decembar 2009.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. jul 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 12. jul 2010.;

- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 12. jul 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 12. jul 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Berislava Pušića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom i s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 12. jul 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom i povjerljivim *ex parte* dodatkom, 13. jul 2010.;
- "Druga odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 15. jul 2010.;
- "Odluka o produženju privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 12. avgust 2010.;
- "Druga odluka o produženju privremenog puštanja na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 19. avgust 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Berislava Pušića"" povjerljivo, s povjerljivim dodatkom i povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 1. decembar 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom i povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 7. decembar 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 8. decembar 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2010.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", povjerljivo, s povjerljivim dodatkom, 9. decembar 2010.;

- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo i *ex parte*, 21. jun 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo, 21. jun 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo i *ex parte*, 22. jun 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu Milivoja Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", povjerljivo, 24. jun 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Jadranka Prlića", povjerljivo i *ex parte*, 7. jul 2011.

2. Spisak odluka u vezi sa zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu u periodima prekida pretresa

- "Odluka po Zahtjevu optuženog Ćorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. februar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. februar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. februar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Stojića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. februar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. februar 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 19. mart 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 31. mart 2008.;

- "Dopunska odluka u vezi s Odlukom za privremeno puštanje na slobodu optuženog Petkovića", javno, s povjerljivim dodatkom, 22. april 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Praljka za privremeno puštanje na slobodu", javno, 1. april 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Prlića za privremeno puštanje na slobodu", javno, s povjerljivim dodatkom, 7. april 2008.;
- "Dopunska odluka u vezi s Odlukom za privremeno puštanje na slobodu optuženog Prlića", javno, s povjerljivim dodatkom, 25. april 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu optuženog Čorića za privremeno puštanje na slobodu", javno, 8. april 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Stojića", javno, s povjerljivim dodatkom, 8. april 2008.;
- "Dopunska odluka u vezi s Odlukom o privremenom puštanju na slobodu optuženog Stojića", javno, s povjerljivim dodatkom, 29. april 2008.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo i *ex parte*, 11. februar 2011.;
- "Odluka u vezi s privremenim puštanjem na slobodu optuženog Berislava Pušića", povjerljivo i *ex parte*, 7. april 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Berislava Pušića", povjerljivo i *ex parte*, s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 5. decembar 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Berislava Pušića", povjerljivo i *ex parte*, 29. maj 2012.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Berislava Pušića", povjerljivo i *ex parte*, s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 13. novembar 2012.;
- "Odluka po Zahtjevu za izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Berislava Pušića", povjerljivo, 15. mart 2013.

3. Spisak odluka po zahtjevima za privremeno puštanje na slobodu u periodu do izricanja presude, donijetih na osnovu pravila 65(B) Pravilnika kako je izmijenjeno 28. oktobra 2011.

- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu Jadranka Prlića", javno, s javnim i povjerljivim dodatkom, 24. novembar 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Valentina Ćorića", povjerljivo i *ex parte*, s dva povjerljiva dodatka *ex parte*, 29. novembar 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Praljka", povjerljivo i *ex parte*, s povjerljivim i *ex parte* dodatkom, 30. novembar 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Milivoja Petkovića", javno, s javnim i povjerljivim dodatkom, 30. novembar 2011.;
- "Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo i *ex parte*, s dva povjerljiva i *ex parte* dodatka, 1. decembar 2011.;
- "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", povjerljivo, 29. februar 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", javno, 1. mart 2012.;
- "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", povjerljivo, 6. mart 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", javno, 6. mart 2012.;
- "Nalog u vezi sa Zahtjevom za produženje privremenog puštanja na slobodu optuženog Brune Stojića", povjerljivo, 8. mart 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga u vezi sa Zahtjevom za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Brune Stojića", javno, 8. mart 2012.;
- "Odluka u vezi sa Zahtjevom za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Slobodana Praljka", povjerljivo i *ex parte*, 8. mart 2012.; "Javna redigovana verzija Odluke u vezi sa Zahtjevom za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Slobodana Praljka", javno, 8. mart 2012.;
- "Odluka po Zahtjevu za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", povjerljivo, 14. mart 2012.; "Javna redigovana verzija Odluke po

Zahtjevu za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", javno, 14. mart 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", povjerljivo, 5. jun 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", javno, 6. jun 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Brune Stojića", povjerljivo, 7. jun 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Brune Stojića", javno, 7. jun 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", povjerljivo, 7. jun 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", javno, 7. jun 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", povjerljivo, 7. jun 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", javno, 7. jun 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Slobodana Praljka", povjerljivo i *ex parte*, 11. jun 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje i izmjenu uslova privremenog boravka na slobodi optuženog Slobodana Praljka", javno, 13. jun 2012.;

– "Odluka po Zahtjevu Slobodana Praljka u vezi s njegovim privremenim boravkom na slobodi", povjerljivo i *ex parte*, 4. septembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Odluke po Zahtjevu Slobodana Praljka u vezi s njegovim privremenim boravkom na slobodi", javno, 5. septembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", povjerljivo, 4. septembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", javno, 5. septembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", povjerljivo, 5. septembar 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", javno, 6. septembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", povjerljivo, 10. septembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za

produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", javno, 10. septembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", povjerljivo, 10. septembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", javno, 11. septembar 2012.;

– "Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu optuženog Slobodana Praljka", povjerljivo i *ex parte*, 13. novembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", povjerljivo, 19. novembar 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Jadranka Prlića", javno, 19. novembar 2012.;

– "Nalog za privremeno puštanje na slobodu optuženog Milivoja Petkovića", povjerljivo, 3. decembar 2012.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", javno, 3. decembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", povjerljivo, 4. decembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", javno, 4. decembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", povjerljivo, 4. decembar 2012.; "Javna i redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", javno, 4. decembar 2012.;

– "Nalog po Zahtjevu optuženog Jadranka Prlića za produženje privremenog boravka na slobodi", povjerljivo, 26. februar 2013.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu optuženog Jadranka Prlića za produženje privremenog boravka na slobodi", javno, 26. februar 2013.;

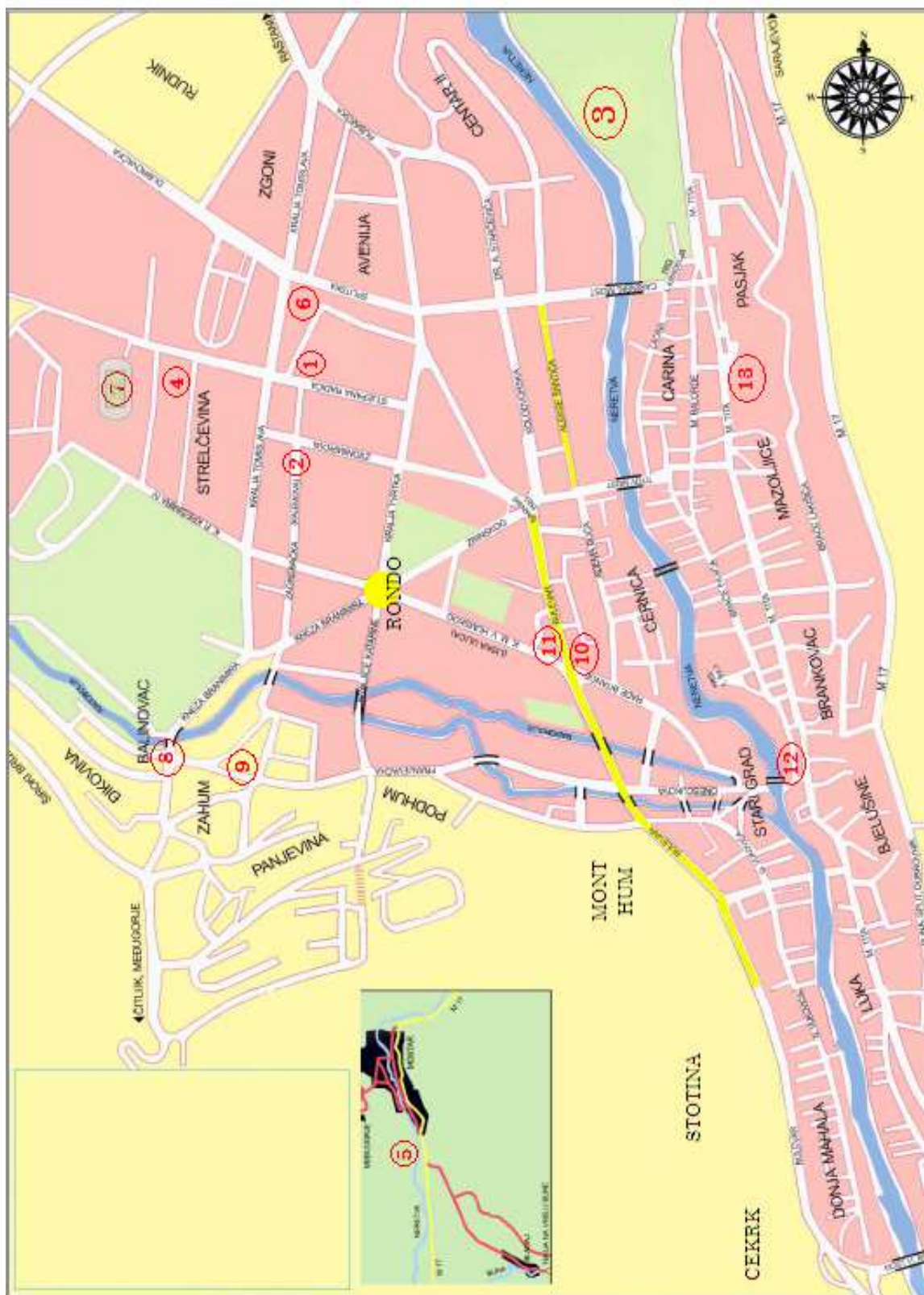
– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", povjerljivo, 8. mart 2013.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Stojića", javno, 8. mart 2013.;

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", povjerljivo, 8. mart 2013.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Ćorića", javno, 8. mart 2013.;

Prijevod

– "Nalog po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", povjerljivo, 11. mart 2013.; "Javna redigovana verzija Naloga po Zahtjevu za produženje privremenog boravka na slobodi optuženog Milivoja Petkovića", javno, 11. mart 2013.

DODATAK 3 : mape – OPŠTINA MOSTAR

I. Važne lokacije u zapadnom Mostaru

Voini komandni centri :

- 1 : Stambena zgrada Vranica u zapadnom Mostaru (gdje se nalazi komanda 4. korpusa ABiH u zapadnom Mostaru i štab ABiH)²³⁷
- 2 : Garaža u Kalemovoj ulici u zapadnom Mostaru (komanda ATG "Vinko Škrobo" (ranije, "Mrmak"))²³⁸
- 3 : Kasarna "Tihomir Mišić" ili Sjeverni logor²³⁹

Lokacije privremenog zatočenja u zapadnom Mostaru:

- 4 : Zgrada Mašinskog fakulteta/Univerzitet u Mostaru (ranije, Univerzitet "Džemal Bijedić" Mostar)²⁴⁰
- 5 : Heliiodrom²⁴¹
- 6 : Fakultet/Ekonomska škola u Mostaru²⁴²
- 7 : Stadion Veleža²⁴³

Džamije u zapadnom Mostaru:

- 8 : Baba Beširova džamija (ili "džamija na Balinovcu") na Balinovcu, na raskršću Ulice braće Bošnjica i Dalmatinske²⁴⁴
- 9 : Džamija Hadži Ali-bega Lafe na Pijesku, nasuprot osnovne škole²⁴⁵

Druge važne lokacije:

- 10 : Aleksića kuća na Bulevaru, nasuprot Doma zdravlja²⁴⁶
- 11 : Dom zdravlja²⁴⁷
- 12 : Stari most²⁴⁸
- 13 : bolnica u istočnom Mostaru/Higijenski zavod²⁴⁹
 - Čekrk²⁵⁰
 - Stotina²⁵¹
 - brdo Hum²⁵²

²³⁷ IC 01230, zgrada je označena brojem 13; IC 00219, zgrada je označena slovom b. V. takođe P 09413, str. 4.

²³⁸ P 10037, par. 14, 16 i 17.

²³⁹ IC 00219, kasarna je označena brojem 19; IC 00239, kasarna je označena brojem 2; za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Svjedok CX, T(f), str. 12704-12705, zatvorena sjednica.

²⁴⁰ IC 01230, fakultet je označen brojem 14 ; IC 00219, fakultet je označen brojem IV; P 09413, str. 12; P 09791.

²⁴¹ IC 00219, Heliiodrom je označen brojem III; IC 01230, Heliiodrom je označen brojem 17.

²⁴² IC 00219, fakultet je označen brojem 23.

²⁴³ IC 00204, stadion je označen brojem 3; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Svjedok CT, T(f), str. 12148-12151, djelimično zatvorena sjednica. V. takođe IC 01230, stadion je označen brojem 15.

²⁴⁴ IC 00020, džamija je označena slovom C; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), str. 2558-2559; IC 00204, džamija je označena brojem 2; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Svjedok CT, T(f), str. 12148-12151, djelimično zatvorena sjednica; P 09026, str. 7.

²⁴⁵ IC 00204, džamija je označena brojem 1; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Svjedok CT, T(f), str. 12148-12151, djelimično zatvorena sjednica.

²⁴⁶ Svjedok AC, P 10222 pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 7979-7980, djelimično zatvorena sjednica; P 03260, str. 3-4.

²⁴⁷ Svjedok AC, P 10222 pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 7979-7980, djelimično zatvorena sjednica; P 03260, p. 3-4.

²⁴⁸ IC 01230, most je označen brojem 3.

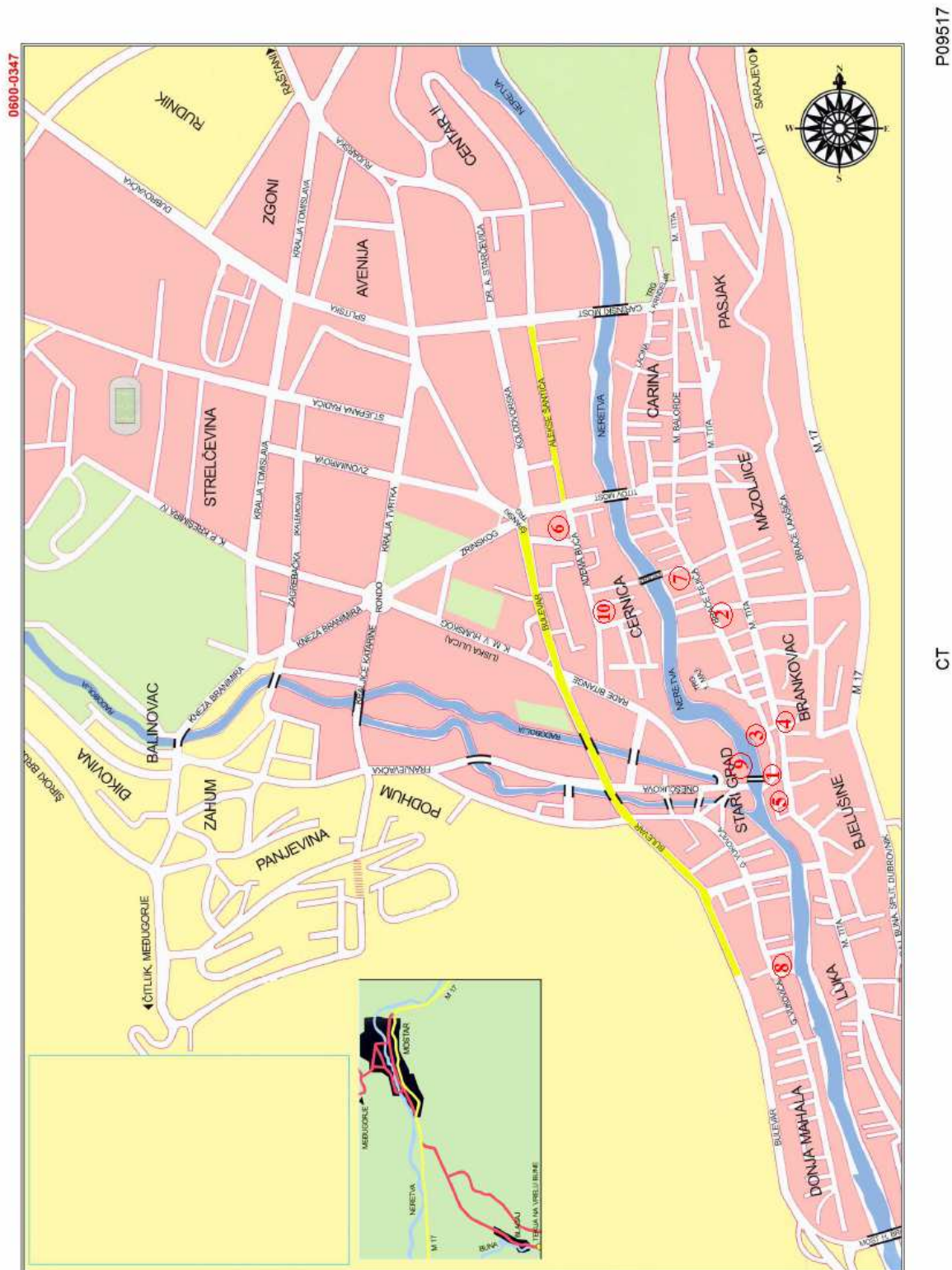
²⁴⁹ IC 00002, bolnica je označena brojem 3; za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Miro Salčin, T(f), str. 1267 ; IC 00089, bolnica je označena brojem 16; IC 00248, bolnica je označena brojem 1; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Jovan Rajkov, T(f), str. 12886.

²⁵⁰ IC 00219, četvrt je označena brojem 4.

²⁵¹ IC 00298, četvrt je označena brojem 2; za objašnjenja u vezi s oznakama na karti, v. Dževad Hadžižukić T(f), str. 13346.

²⁵² IC 00219, brdo Hum označeno je brojem 15; IC 01230, brdo Hum označeno je brojem 16.

II. Uništene ili teško oštećene džamije tokom opsade istočnog Mostara



- 1** : Sultan Selima Javuza mesdžid²⁵³
- 2** : Hadži Mehmed-bega Karađoza džamija²⁵⁴
- 3** : Koski Mehmed-pašina džamija²⁵⁵
- 4** : Nesuh-age Vučjakovića džamija²⁵⁶
- 5** : Čejvan Čehajina džamija²⁵⁷
- 6** : Hadži Ahmed-agina džamija²⁵⁸
- 7** : Roznamedži Ibrahim-efendije džamija²⁵⁹
- 8** : Čose Jahja-hodžina džamija²⁶⁰
- 9** : Hadži Kurtova džamija ili Tabačica²⁶¹
- 10** : Hadži Memijina džamija Cernica²⁶²

²⁵³ IC 00020, džamija je označena brojem 8; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2.

²⁵⁴ IC 00020, džamija je označena brojem 9; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00026, džamija je označena brojem 3; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Suad Čupina, T(f), str. 4861-4863, 4888, 4891 i 4892, i posebno u vezi s navedenom džamijom T(f), str. 4863 ; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x"; za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1275-1281.

²⁵⁵ IC 00020, džamija je označena brojem 11; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x"; za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1277.

²⁵⁶ IC 00020, džamija je označena brojem 10; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x", za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1277.

²⁵⁷ IC 00020, džamija je označena brojem 6; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x", za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1278.

²⁵⁸ IC 00020, džamija je označena brojem 4 ; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00026, džamija je označena brojem 1, za objašnjenja u vezi s oznakama na karti v. T(f), str. 4861-4863, 4888, 4891 i 4892, i posebno u vezi s navedenom džamijom str. 4861.

²⁵⁹ IC 00020, džamija je označena brojem 5; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2.

²⁶⁰ IC 00020, džamija je označena brojem 7; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x", za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1278.

²⁶¹ IC 00020, džamija je označena brojem 7; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi, v. Seid Smajkić, T(f), p. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2; IC 00002, položaj džamija označen je slovom "x", za objašnjenja u vezi s oznakama, v. Ratko Pejanović, T(f), str. 1278.

²⁶² IC 00020, džamija je označena brojem 2; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi v. Seid Smajkić, T(f), str. 2558 i 2559 i P 08939, str. 1 i 2 ; IC 00026, džamija je označena brojem 2; za objašnjenja u vezi s oznakama na mapi v. Suad Čupina, T(f), str. 4861-4863, 4888, 4891 i 4892, i posebno u vezi s navedenom džamijom T(f), str. 4862.

DODATAK 4 : SPISAK SVJEDOKA***Viva voce svjedoci***

- *Viva voce svjedoci tužilaštva*

<i>Ime i prezime</i>	<i>Datum svjedočenja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Alija Lizde	1. i 2. maj 2007.	novinar i pripadnik ABiH od aprila 1992. do 9. maja 1993. ²⁶³
Amor Mašović	26. i 27. novembar 2007.	član, potpredsjednik, a zatim predsjednik Državne komisije RBiH za razmjenu ratnih zarobljenika i osoba lišenih slobode, od avgusta 1992. do decembra 1995. ²⁶⁴
Andrew Pringle	5.-7. novembar 2007.	vojni vještak i general-major oružanih snaga Velike Britanije u penziji ²⁶⁵
Andrew Williams	16.-18. oktobar 2006.	obavještajac pri UNPROFOR-u, pripadnik puka <i>Cheshire</i> , od novembra 1992. do maja 1993. ²⁶⁶
Antoon van der Grinten	10.-12. jul 2007.	posmatrač PMEZ-a, od 23. maja 1993. do kraja avgusta 1993. ²⁶⁷
Belinda Giles	15. maj 2006.	televizijski producent i autor reportaže "A Greater Croatia" ²⁶⁸
Bo Pellnas	5.-7. jun 2007.	načelnik UNMO-a, od novembra 1992. do januara 1995. ²⁶⁹
Christopher Beese	14. i 15. jun, 21., 22. i 23. avgust 2006.	posmatrač PMEZ-a od 2. januara do 21. jula 1993. ²⁷⁰
Edward Vulliamy	8. i 9. maj 2006.	novinar <i>Guardiana</i> ²⁷¹
Enes Delalić	17. maj 2007.	Musliman iz Donje Mahale u Mostaru ²⁷²
Ewa Tabeau	23. i 30. avgust 2007., i 3. septembar 2007.	vještak demograf ²⁷³
Fahrudin Rizvanbegović	22. i 23. maj 2006.	prodekan Pedagoške akademije Univerziteta u Mostaru ²⁷⁴

²⁶³ Alija Lizde, T(f), str. 17753 i 17754.

²⁶⁴ Amor Mašovi}, T(f), str. 25004.

²⁶⁵ Usmena odluka Vijeća od 26. juna 2006., T(f), str. 3805 i 3806; P 09549.

²⁶⁶ Andrew Williams, T(f), str. 8426 i 8427.

²⁶⁷ Antoon van der Grinten, T(f), str. 20998 i 20999.

²⁶⁸ Belinda Giles, T(f), str. 2032 i 2034.

²⁶⁹ Bo Pellnas, T(f), str. 19463.

²⁷⁰ Christopher Beese, T(f), str. 3046.

²⁷¹ Edward Vulliamy, T(f), str. 1492.

²⁷² Enes Delalić, T(f), str. 18669 i 18670.

²⁷³ "Odluka o objelodanjivanju tri izvještaja vještaka Ewe Tabeau na osnovu pravila 95bis(A) i (B)", javno, 17. avgust 2007.; P 09836; P 09837; P 09835.

²⁷⁴ Fahrudin Rizvanbegović, T(f), str. 2184.

Prijevod

Farhudin Agić	31. oktobar 2006., 1. i 2. novembar 2006.	pripadnik TO, zatim komandant štaba brigade ABiH iz Gornjeg Vakufa, od oktobra 1992. ²⁷⁵
Fata Kaplan	16. maj 2006.	Muslimanka iz Pješivac Grede, sela u blizini Stoca ²⁷⁶
Ferida Likić	22. mart 2007	Muslimanka iz Stupnog Dola ²⁷⁷
Grant Finlayson	7.-10. maj 2007.	pripadnik UNMO-a u BiH od marta 1993. do marta 1994. ²⁷⁸
Hakan Birger	26. i 27. mart 2007.	komandant Nordbata 2, prisutnog u Varešu od 1. oktobra 1993. do aprila 1994. ²⁷⁹
Hasan Hasić	27. novembar 2006.	poljoprivrednik iz Rečica, opština Čapljina ²⁸⁰
Ibrahim Šarić	17. avgust 2006.	načelnik centra veze 4. korpusa ABiH ²⁸¹
Jacqueline Carter	19. i 20. jun 2006.	ljekar Britbata, stacioniranog u Gornjem Vakufu, od kraja 1992. ²⁸²
Jeremy Bowen	23. i 24. januar 2007.	novinar BBC-a tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji ²⁸³
Josip Manolić	3.- 6. jul 2006.	visoki hrvatski politički funkcioner. ²⁸⁴ Godine 1993. bio je član Vijeća za obranu i nacionalnu sigurnost. Od marta 1993. do aprila 1994., bio je predsjednik Županijskog doma Sabora i član Vijeća za nacionalnu sigurnost. ²⁸⁵
Josip Praljak	26.-29. februar 2007.	<i>de facto</i> zamjenik ravnatelja Heliograma od 21. septembra 1992. do 10. decembra 1993. i doravnatelj Heliograma od 10. decembra 1993. do 1. jula 1994. ²⁸⁶
Jovan Rajkov	24. i 25. januar 2007.	ljekar-hirurg saniteta 1. bataljona ABiH ²⁸⁷
Klaus Johann Nissen	25.-27. jun 2007.	posmatrač PMEZ-a od 1. marta 1993. do 25. ili 26. juna 1993. ²⁸⁸

²⁷⁵ Fahrudin Agić, T(f), str. 9380, 9386, 9387, 9223 i 9224.

²⁷⁶ Fata Kaplan, T(f), str. 2118.

²⁷⁷ Ferida Likić, T(f), str. 16193.

²⁷⁸ Grant Finlayson, T(f), str. 17996 i 17998.

²⁷⁹ Hakan Birger, T(f), str. 16314-16317.

²⁸⁰ Hasan Hasić, T(f), str. 10709, 10710 i 10712.

²⁸¹ Ibrahim Šarić, T(f), str. 5070 i 5071.

²⁸² Jacqueline Carter, T(f), str. 3324, 3326-3327, 3329.

²⁸³ Jeremy Bowen, T(f), str. 12719 i 12721.

²⁸⁴ Josip Manolić, T(f), str. 4266-4268.

²⁸⁵ Josip Manolić, T(f), str. 4266 i 4268.

²⁸⁶ Josip Praljak, T(f), str. 14630.

²⁸⁷ Jovan Rajkov, T(f), str. 12974.

²⁸⁸ Klaus Johann Nissen, T(f), str. 20405-20407.

Prijevod

Larry Charles Forbes	16. avgust 2007.	pripadnik UNCIVPOL-a na terenu u BiH od 25. maja 1993., stacioniran u Međugorju od 28. juna 1993. do kraja decembra 1993. ²⁸⁹
Marijan Biškić	5.-8. mart 2007.	pomoćnik ministra za Vojnu policiju i sigurnost u Ministarstvu obrane HR HB, od 1. decembra 1993. ²⁹⁰
Marita Vihervuori	27. i 28. avgust 2007.	novinarka prisutna u BiH 1992. i 1993. ²⁹¹
Milivoj Gagro	29. i 31. maj 2006.	predsjednik Skupštine opštine i Kriznog štaba Mostara od kraja 1990. godine do 15. aprila 1992. ²⁹²
Miroslav Rupčić	8.-10. oktobra 2007.	oficir HVO-a u Odjeljenju za financije logističkog centra u Grudama od avgusta 1992. do 1996. godine ²⁹³
Muamer Trkić	30. oktobar 2006.	Musliman iz Ždrimaca, opština Gornji Vakuf ²⁹⁴
Mustafa Hadrović	21. i 22. februar 2007.	pripadnik Centra javne bezbjednosti Mostar od 19. septembra 1991. ²⁹⁵
Nelson Draper	28. i 29. mart 2007.	Pripadnik Vojne policije UN-a 1993. godine ²⁹⁶
Nermin Malović	19. i 20. februar 2007.	oficir 44. brigade ABiH, zadužen za odnose s javnošću ²⁹⁷
Nicholas J. Miller	24. – 26. septembar 2007.	vještak istoričar ²⁹⁸
Herbert Okun	2. – 5. april 2007.	zamjenik kopredsjedavajućeg ICFY-a od septembra 1992. do maja 1993. ²⁹⁹
Omer Hujdur	20. i 21. jun 2006.	Musliman iz Prozora i član SDA od 24. juna 1992. ³⁰⁰
Patrick van der Weijden	7., 8. februar 2007. i 26. mart 2007.	vještak za snajpersko djelovanje ³⁰¹
Peter Galbraith	12. – 14. septembar 2006.	ambasador Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj od 24. juna 1993. do 3. januara 1998. ³⁰²

²⁸⁹ Larry Forbes, T(f), str. 21260-21262.

²⁹⁰ Marijan Biškić, T(f), str. 15039.

²⁹¹ Marita Vihervuori, T(f), str. 21569-21571.

²⁹² Milivoj Gagro, T(f), str. 2677.

²⁹³ Miroslav Rupčić, T(f), str. 23314-23319.

²⁹⁴ Muamer Trkić T(f), str. 9154.

²⁹⁵ Mustafa Hadrović, T(f), str. 14549.

²⁹⁶ Nelson Draper, T(f), str. 16452 i 16453.

²⁹⁷ Nermin Malović, T(f), str. 14330-14332.

²⁹⁸ "Odluka o podnošenju dva izvještaja vještaka Nicholas J. Millera u skladu s pravilom 94bis(A) i (B)", javno, 13. septembar 2007.; P 10240.

²⁹⁹ Herbert Okun, T(f), str. 16653.

³⁰⁰ Omer Hujdur, T(f), str. 3473-3474 i 34482.

³⁰¹ Usmena odluka Vijeća od 23. januara 2007., T(f), str. 12712-12713; P 09808.

Prijevod

Peter Hauenstein	2. i 3. oktobar 2006.	major kanadskih oružanih snaga, pri PMEZ-u u BiH od maja do kraja avgusta 1993. ³⁰³
Philip Watkins	21. – 24. maj 2007.	posmatrač PMEZ-a od 1993. do 1995. ³⁰⁴
Ratko Pejanović	4. i 5. maj 2006.	komandir vatrogasne jedinice i civilne zaštite u Mostaru ³⁰⁵
Raymond (“Ray”) Lane	15. – 17. oktobar 2007.	funkcioner PMEZ-a na području Mostara od septembra 1992. do 22. marta 1993. ³⁰⁶
Robert J. Donia	10. i 11. maj 2006.	vještak istoričar ³⁰⁷
Safet Idrizović	6. – 9. novembar 2006.-	komandant TO Jablanice 1992., zatim ABiH 1993. godine ³⁰⁸
Salem Čerenić	19. mart 2007.	pripadnik ABiH 1993. godine ³⁰⁹
Seid Smajkić	24., 25. i 31. maj 2006.	mostarski muftija od 1991. do 1995. ³¹⁰
Sejfo Kajmović	13. i 14. decembar 2006.	imam iz Rečica, opština Čapljina ³¹¹
Stjepan Kljuić	26. – 28. jun i 9. oktobar 2006.	osnivač i predsjednik HDZ-a BiH od septembra 1990. do februara 1992. i član Predsjedništva BiH od 9. decembra 1990. do 4. novembra 1992. i od 24. oktobra 1993. do oktobra 1996. ³¹²
Suad Čupina	10. i 11. jul 2006.	pripadnik ABiH ³¹³
Spomenka Drljević	2. i 3. maj 2006.	sekretarica komandanta 1. mostarske brigade ABiH ³¹⁴
Svjedok A	13. i 14. februar 2007.	pripadnik ABiH ³¹⁵
Svjedok BB	16. – 18. april 2007., i 28., 29. novembar 2007.	pripadnik međunarodne organizacije ³¹⁶
Svjedok BC	14. – 16. maj i 28. novembar 2007.	pripadnik međunarodne organizacije ³¹⁷
Svjedok BD	3. – 5. jul 2007.	pripadnik međunarodne organizacije ³¹⁸

³⁰² Peter Galbraith, T(f), str. 6424.

³⁰³ Peter Hauenstein, T(f), str. 7546, 7547 i 7653.

³⁰⁴ Philip Watkins, T(f), str. 18748-18749.

³⁰⁵ Ratko Pejanović, T(f), str. 1229-1230.

³⁰⁶ Raymond (“Ray”) Lane, T(f), str. 23629, 23638 i 23639.

³⁰⁷ Usmena odluka Vijeća od 25. aprila 2006., T(f), str. 790 i 791; P 09536.

³⁰⁸ Safet Idrizović, T(f), str. 9604, 9625, 9626 i 9838.

³⁰⁹ Salem Čerenić, T(f), str. 15871 i 15872.

³¹⁰ Seid Smajkić, T(f), str. 2472.

³¹¹ Sejfo Kajmović, T(f), str. 11671.

³¹² Stjepan Kljuić, T(f), str. 3819-3820.

³¹³ Suad Čupina, T(f), str. 4788-4789.

³¹⁴ Spomenka Drljević, T(f), str. 999 i 1107

³¹⁵ Svjedok A, T(f), str. 14008, zatvorena sjednica.

³¹⁶ Svjedok BB, T(f), str. 17133-17134, zatvorena sjednica.

³¹⁷ Svjedok BC, T(f), str. 18315-18316, zatvorena sjednica.

³¹⁸ Svjedok BD, T(f), str. 20676, zatvorena sjednica.

Prijevod

Svjedok BH	24. – 26. april 2007. i 31. maj 2007.	diplomata u BiH od februara 1993. do decembra 1995. ³¹⁹
Svjedok BI	23. i 24. maj 2006.	Musliman iz Stoca ³²⁰
Svjedok BJ	22. jun 2006., 28. – 30. avgust 2006.	pripadnik SPABAT-a ³²¹
Svjedok BK	23. i 24. avgust 2006.	Musliman iz Drežnice ³²²
Svjedok BL	31. avgust 2006.	pripadnik TO Prozora ³²³
Svjedok BR	10. oktobar 2006.	Musliman iz Prozora ³²⁴
Svjedok BS	11. oktobar 2006.	Musliman iz Skrobućana, opština Prozor ³²⁵
Svjedok BW	19. oktobre 2006.	pripadnik rezervnog sastava lokalne policije i stanovnik sela Paloč, opština Gornji Vakuf ³²⁶
Svjedok BY	27. oktobar 2006.	stanovnik sela Duša, opština Gornji Vakuf ³²⁷
Svjedok C	17. – 19. septembar 2007.	bosanski Hrvat ³²⁸
Svjedok CA	13. novembar 2006.	stanovnik sela Doljani, opština Jablanica ³²⁹
Svjedok CB	14. i 15. novembar 2006.	pripadnik SPABAT-a ³³⁰
Svjedok CD	22. novembar 2006.	Musliman iz Aladinića, opština Stolac ³³¹
Svjedok CI	30. novembar 2006.	Musliman iz Bivoljeg Brda, opština Čapljina ³³²
Svjedok CL	4. decembar 2006.	Musliman iz Stoca ³³³
Svjedok CO	6. i 7. decembar 2006.	Musliman iz Višića, opština Čapljina ³³⁴
Svjedok CQ	11. i 12. decembar 2006.	Musliman iz opštine Stolac i pripadnik ABiH ³³⁵
Svjedok CR	8. – 10. januar 2007.	član SDA u Stocu ³³⁶
Svjedok CS	10. i 11. januar 2007.	Musliman iz Mostara ³³⁷
Svjedok CU	15. – 17. januar 2007.	član SDA i pripadnik ABiH ³³⁸

³¹⁹ Svjedok BH, T(f), str. 17476-17477, zatvorena sjednica.

³²⁰ Svjedok BI, T(f), str. 2392, 2393 i 2396, zatvorena sjednica.

³²¹ Svjedok BJ, T(f), str. 3695 i 3696.

³²² Svjedok BK, T(f), str. 5460 i 5462, zatvorena sjednica.

³²³ Svjedok BL, T(f), str. 5846 i 5846 djelimično zatvorena sjednica i 5851.

³²⁴ Svjedok BR, T(f), str. 8075-8077, djelimično zatvorena sjednica.

³²⁵ Svjedok BS, T(f), str. 8186-8187, zatvorena sjednica.

³²⁶ Svjedok BW, T(f), str. 8765.

³²⁷ Svjedok BY, T(f), str. 9054, djelimično zatvorena sjednica.

³²⁸ Svjedok C, T(f), str. 22310-22312, zatvorena sjednica.

³²⁹ Svjedok CA, T(f), str. 10002-10003, djelimično zatvorena sjednica.

³³⁰ Svjedok CB, T(f), str. 10096, djelimično zatvorena sjednica.

³³¹ Svjedok CD, T(f), str. 10518, djelimično zatvorena sjednica.

³³² Svjedok CI, T(f), str. 10894, djelimično zatvorena sjednica.

³³³ Svjedok CL, T(f), str. 11043, djelimično zatvorena sjednica.

³³⁴ Svjedok CO, T(f), str. 11249, zatvorena sjednica.

³³⁵ Svjedok CQ, T(f), str. 11423-11425, djelimično zatvorena sjednica.

³³⁶ Svjedok CR, T(f), str. 11819-11820, djelimično zatvorena sjednica.

³³⁷ Svjedok CS, T(f), str. 12016, 12020, 12022 i 12038, djelimično zatvorena sjednica.

³³⁸ Svjedok CU, T(f), str. 12215, 12253 i 12267, zatvorena sjednica.

Prijevod

Svjedok CV	18. i 22. januar 2007.	pripadnik HVO-a, a zatim ABiH od sredine aprila 1993. ³³⁹
Svjedok CY	29 januar 2007.	Musliman iz Bune ³⁴⁰
Svjedok DA	30. januar 2007.	Musliman iz Raštana, opština Mostar ³⁴¹
Svjedok DD	20. i 21. februar 2007.	Musliman iz Stoca ³⁴²
Svjedok DE	12. – 14. mart 2007.	Hrvat iz Vareša ³⁴³
Svjedok DF	20. mart 2007.	Musliman iz Vareša ³⁴⁴
Svjedok DG	20. mart 2007.	Musliman iz Vareša ³⁴⁵
Svjedok E	10. – 13. septembar 2007.	bosanski Hrvat ³⁴⁶
Svjedok EA	12. – 21. novembar 2007.	bosanski Hrvat ³⁴⁷
William Tomljanovich	4. – 7., 11., 18. i 19. septembar 2006.	vještak istoričar ³⁴⁸
Zijada Kurbegović	26. oktobar 2006.	Muslimanka iz sela Uzričje, opština Gornji Vakuf ³⁴⁹

- Viva voce svjedoci odbrane

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum svjedočenja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Adalbert Rebić	19. – 22. maj 2008.	šef Ureda za prognanike i izbjeglice Hrvatske od 11. decembra 1991. do 2. februara 1996. ³⁵⁰
Anđelko Makar	23. -25. mart 2009	pomoćnik komandanta štaba 2. korpusa ABiH za operativno-nastavne poslove ³⁵¹
Ante Kvesić	25. februar 2009.	zapovjednik ratne bolnice u zapadnom Mostaru od 29. septembra 1992. do 20. januara 1994. ³⁵²
Borislav Puljić	15. - 18. septembar 2008.	direktor Javnog poduzeća za obnovu i izgradnju Mostara približno u periodu od 24. septembra 1992. do 1993. ³⁵³

³³⁹ Svjedok CV, T(f), str. 12516, 12517, 12527, 12575, 12623 i 12624.

³⁴⁰ Svjedok CY, T(f), str. 13046-13049, zatvorena sjednica.

³⁴¹ Svjedok DA, T(f), str. 13136-13137, zatvorena sjednica.

³⁴² Svjedok DD, T(f), str. 14422, 14423 i 14425, zatvorena sjednica.

³⁴³ Svjedok DE, T(f), str. 15454-15456, zatvorena sjednica.

³⁴⁴ Svjedok DF, T(f), str. 15957, zatvorena sjednica.

³⁴⁵ Svjedok DG, T(f), str. 15975 i 15976, djelimično zatvorena sjednica.

³⁴⁶ Svjedok E, T(f), str. 22005, zatvorena sjednica.

³⁴⁷ Svjedok EA, T(f), str. 24318 zatvorena sjednica.

³⁴⁸ Usmena odluka Vijeća od 26. juna 2006., T(f) str. 3805 i 3806 ; P 09545.

³⁴⁹ Zijada Kurbegović, T(f), str. 8949.

³⁵⁰ Adalbert Rebić, T(f), str. 28147.

³⁵¹ Anđelko Makar, T(f), str. 38378.

³⁵² Ante Kvesić, T(f), str. 37391.

³⁵³ Borislav Puljić, T(f), str. 32101.

Prijevod

Božo Pavlović	16.- 18. novembar 2009.	pripadnik HVO-a Stoca od 1. jula 1992. do 3. jula 1993. i zapovjednik 3. brigade HVO-a od 20. jula 1993. do 4. oktobra 1993. ³⁵⁴
Božo Perić	8. i 9. decembar 2009.	pomoćnik načelnika Glavnog stožera HVO-a za vezu, od oktobra 1992. do aprila 1994. ³⁵⁵
Bruno Pinjuh	23. i 24. februar 2009.	načelnik Ureda obrane Čitluka od 1. juna 1992. do jula 1994. ³⁵⁶
Damir Zorić	13. – 15. maj 2008.	zastupnik u hrvatskom Saboru i potpredsjednik Županijskog doma Sabora od 5. marta 1993. do kraja 1995. ³⁵⁷
Davor Korac	7. april 2009.	pripadnik bojne HVO-a Neum od septembra 1992. do septembra 1994. ³⁵⁸
Davor Marijan	19. – 27. januar 2009.	vještak za pitanja vojne strukture ³⁵⁹
Dragan Jurić	27. i 28. april 2009.	pomoćnik zapovjednika Brigade "Herceg Stjepan" HVO-a za operativno-nastavne poslove od septembra 1992. do 22. marta 1993.; zatim zamjenik zapovjednika Brigade "Herceg Stjepan" do marta 1994. ³⁶⁰
Dragan Pinjuh	4. mart 2009.	zamjenik zapovjednika Brigade "Kralj Tvrtko" HVO-a u Sarajevu od 29. decembra 1992. do 15. avgusta 1993., zatim zapovjednik jedinice MUP-a za zaštitu objekata i važnih osoba ³⁶¹
Dragutin Čehulić	1. april 2009.	pripadnik HV-a zadužen za snabdijevanje ³⁶²
Filip Filipović	30. novembar, 1. – 3. i 7. decembar 2009.	predstavnik HVO-a u zajedničkom zapovjedništvu HVO-a i ABiH od aprila 1993. do juna 1993. ³⁶³

³⁵⁴ Božo Pavlović, T(f), str. 46787-46788.

³⁵⁵ Božo Perić, T(f), str. 47868-47870.

³⁵⁶ Bruno Pinjuh, T(f), str. 37225.

³⁵⁷ Damir Zorić, T(f), str. 27857-27859 i 28062-28064.

³⁵⁸ Davor Korac, T(f), str. 38823.

³⁵⁹ "Odluka o dostavljanju izvještaja vještaka Davora Marijana na osnovu pravila 94bis(A) i (B) i o zahtjevima za dodatno vrijeme za unakrsno ispitivanje Davora Marijana", javno, 11. decembar 2008.; 2D 02000.

³⁶⁰ Dragan Jurić, T(f), str. 39254 i 39255.

³⁶¹ Dragan Pinjuh, T(f), str. 37695.

³⁶² Dragutin Čehulić, T(f) str. 38685 i 38686.

³⁶³ Filip Filipović, T(f), str. 47399.

Prijevod

Hamid Bahto	11. mart 2009.	komandant opštinskog štaba TO Stari Grad Sarajevo od 6. aprila 1992., zatim načelnik odjeljenja u Obavještajnoj upravi Glavnog štaba ABiH ³⁶⁴
Ilija Kožulj	22.- 24. septembar 2008.	ministar prometa i veza HR HB od 1993. do 1995. ³⁶⁵
Ivan Bagarić	20. – 23. april 2009.	pomoćnik predstojnika Odjela obrane HVO-a za zdravstvo, od septembra 1992. do 1996. ³⁶⁶
Ivan Bandić	16. – 19. mart 2009.	radnik uprave SIS-a u Mostaru, a zatim u Glavnom stožeru HVO-a, od jula 1992. do jeseni 1994. ³⁶⁷
Ivan Beneta	9.- 11. novembar 2009.	zapovjednik 116. brigade HV-a od 4. juna 1992. do marta 1993. i načelnik protuzrakoplovne obrane Zbornog područja Split od marta 1993. ³⁶⁸
Slobodan Janković	30. jun i 1. jul 2008.	vojni vještak ³⁶⁹
Josip Jurčević	14. – 17. septembar 2009.	vještak istoričar ³⁷⁰
Marinko Šimunović	20. – 23. oktobar 2008.	koordinator, zatim izvršni direktor Crvenog krsta Mostara od juna 1992. do aprila 1998. ³⁷¹
Mario Miloš	30. mart 2009.	skladištar zadužen za izdavanje MTS-a u skladištu Duboki Jarak, na području Zagreba, 1992. ³⁷²
Martin Raguž	25. – 28. avgust 2008.	ministar za izbjeglice i socijalnu politiku BiH od juna 1992. do jula 1993.; zamjenik šefa Ureda za prognanike i izbjeglice HZ HB od 31. maja 1993. do 1. decembra 1993.; šef Ureda za prognanike i izbjeglice od 1. decembra 1993. do proljeća 1994. ³⁷³
Milan Cvikl	12. – 15. januar 2009.	vještak za ekonomska pitanja ³⁷⁴
Milan Gorjanc	27. oktobar – 3. novembar 2009.	vojni vještak ³⁷⁵

³⁶⁴ Hamid Bahto, T(f), str. 37893-37895

³⁶⁵ Ilija Kožulj, T(f), str. 32496.

³⁶⁶ Ivan Bagarić, T(f), str. 38873.

³⁶⁷ Ivan Bandić, T(f), str. 37992.

³⁶⁸ Ivan Beneta, T(f), str. 46546, 46552, 46562 i 46610.

³⁶⁹ "Nalog o prihvatanju dokaza u vezi s vještakom Slobodanom Jankovićem i vještakom Heinrichom Pichlerom", 25. maj 2010.; 3D 03208.

³⁷⁰ "Nalog o kvalifikovanosti svjedoka vještaka Josipa Jurčevića i o modalitetima njegovog svjedočenja", 22. april 2009; 3D 03720.

³⁷¹ Marinko Šimunović, T(f), str. 33397 i 33402.

³⁷² Mario Miloš, T(f), str. 38642.

³⁷³ Martin Raguž, T(f), str. 31240-31244.

³⁷⁴ "Nalog o modalitetima svjedočenja vještaka Milana Cvikla", 10. decembar 2008.; 1D 03111.

³⁷⁵ "Nalog o modalitetima svjedočenja vještaka Milana Gorjanca", 12. oktobar 2009.; 4D 01731.

Prijevod

Mile Akmadžić	16. – 24. jun 2008.	predsjednik Vlade RBiH od 10. novembra 1992. do 27. avgusta 1993. i potpredsjednik HDZ-a BiH od 14. novembra 1992., zatim član Predsjedničkog vijeća HR HB od 17. februara 1994. ³⁷⁶
Milivoj Petković (svjedočenje optuženog u svojstvu svjedoka)	11. februar 2010. – 11. mart 2010.	zamjenik zapovjednika Janka Bobetka, zapovjednik izmještenog zapovjednog mjesta HV-a u Grudama; načelnik Glavnog stožera HVO-a (14. april 1992. – 24. jul 1993.); zamjenik zapovjednika Glavnog stožera HVO-a (24. jul 1993. – 9. novembar 1993.); zamjenik zapovjednika, a zatim zamjenik načelnika Glavnog stožera (9. novembar 1993. – 6. april 1994.); načelnik Glavnog stožera HVO-a (26. april 1994. – 5. avgust 1994.) ³⁷⁷
Miomir Žužul	6. – 8. maj 2008. i 21. – 22. jul 2008.	savjetnik predsjednika Tuđmana za nacionalnu sigurnost od 1992.; specijalni izaslanik predsjednika Tuđmana na konferenciji o bivšoj Jugoslaviji; ambasador Hrvatske u Ujedinjenim narodima u Ženevi od 1. februara 1993. do 1996. ³⁷⁸
Mirko Zelenika	13. – 16. oktobar 2008.	predsjednik Izvršnog vijeća opštine Jablanica od 11. marta 1992. do 29. oktobra 1992. ³⁷⁹
Miroslav Crnković	22. septembar 2009.	pripadnik specijalne policije HV-a od marta do juna 1991. i pripadnik 2. gardijske brigade od juna 1991. do 7. jula 1992. ³⁸⁰
Miroslav Palameta	29. septembar i 1. oktobar 2008.	zamjenik šefa Ureda za obrazovanje u HZ HB od jeseni 1992. do avgusta 1993., zatim pomoćnik ministra za obrazovanje HR HB od avgusta 1993. do 1994. ³⁸¹

³⁷⁶ Mile Akmadžić, T(f), str. 29324-29326 i 29639.

³⁷⁷ Milivoj Petković, T(f), str. 49284-49287.

³⁷⁸ Miomir Žužul, T(f), str. 27610-27612.

³⁷⁹ Mirko Zelenika, T(f), str. 32992.

³⁸⁰ Miroslav Crnković, T(f), str. 45107.

³⁸¹ Miroslav Palameta, T(f), str. 32772 i 32777-32779.

Prijevod

Nedžad Čengić	11. mart 2009.	pripadnik MUP-a BiH 1992. i do marta 1993. ³⁸²
Neven Tomić	27. – 30. oktobar i 3., 4., 17. i 18. novembar 2008.	visoki funkcioner Odjeljenja za financije HVO-a HZ HB, zatim HR HB od 15. avgusta 1992. do 15. juna 1996. ³⁸³
Slobodan Praljak (svjedočenje optuženog u svojstvu svjedoka)	5. maj – 10. septembar 2009.	pomoćnik ministra obrane Hrvatske za IPD od marta 1992. do približno 15. juna 1993., zatim zapovjednik Glavnog stožera HVO-a od 24. jula do 8. novembra 1993. ³⁸⁴
Radmilo Jasak	18. – 27. januar 2010.	pripadnik VOS-a Glavnog stožera HVO-a od oktobra 1992. do avgusta 1993. ³⁸⁵
Slobodan Božić	2. – 10. februar 2009.	pomoćnik predstojnika Odjela obrane HZ HB od septembra 1992. do 20. novembra 1993. ³⁸⁶
Stipo Buljan	11. i 12. februar 2009.	načelnik Odsjeka za skrb OZ Bosanska Posavina od aprila 1993. do 1995. ³⁸⁷
Svetlana Radovanović	24. – 26. novembar 2008.	vještak demograf ³⁸⁸
Svjedok 2D-AB	2. i 3. mart 2009.	pripadnik HVO-a od aprila 1992. do juna 1995. ³⁸⁹
Svjedok 4D-AA	8. i 9. februar 2010.	član Glavnog stožera HVO-a ³⁹⁰
Svjedok 4D-AB	23-26 novembar 2009.	pripadnik HVO-a ³⁹¹
Žarko Primorac	24. – 26. jun 2008.	ministar finansija RBiH od 15. juna 1992. do 23. decembra 1992. ³⁹²
Tihomir Majić	9. mart 2009.	član Odjela obrane, zadužen za sektor snabdijevanja, nabave i proizvodnje od maja 1993. do 1997. ³⁹³
Tomislav Krešić	2. april 2009.	predsjednik opštine Neum od 1988. do 1990., a zatim direktor hotela u Neumu ³⁹⁴
Veso Vegar	16. – 19. februar 2009.	Šef IPD-a HZ(R) HB od septembra 1992. do juna 1994. ³⁹⁵

³⁸² Nedžad Čengić, T(f), str. 37941 i 37942.

³⁸³ Neven Tomić, T(f), str. 33705, 33720 i 33724.

³⁸⁴ Slobodan Praljak, T(f), str. 43822 i 44515.

³⁸⁵ Radmilo Jasak, T(f), str. 48445-48446.

³⁸⁶ Slobodan Božić, T(f), str. 36157 i 36675.

³⁸⁷ Stipo Buljan, T(f), str. 36726, 36728 i 36729.

³⁸⁸ "Nalog o načinu ispitivanja svjedoka vještaka Svetlane Radovanović", javno, 21. novembar 2008.; 1D 03110.

³⁸⁹ Svjedok 2D-AB, T(f), str. 7488-37489, djelimično zatvorena sjednica.

³⁹⁰ Svjedok 4D-AA, T(f), str. 49091-49092, zatvorena sjednica.

³⁹¹ Svjedok 4D-AB, T(f), str. 47064 i 47065, djelimično zatvorena sjednica.

³⁹² Žarko Primorac, T(f), str. 29875.

³⁹³ Tihomir Majić, T(f), str. 37807-37809.

³⁹⁴ Tomislav Krešić, T(f), str. 38727-38729.

Prijevod

Vinko Marić	11. – 14. januar 2010.	zapovjednik topništva OZ Jugoistočna Hercegovina od 10. novembra 1992. do aprila 1994. ³⁹⁶
Vlado Šakić	5. i 6. oktobar 2009.	vještak za socijalnu psihologiju ³⁹⁷
Zdenko Andabak	15., 17. i 18. mart 2010.	zapovjednik Vojne policije OZ Jugoistočna Hercegovina od 1. jula do 25. novembra 1992.; zapovjednik 2. bojne Vojne policije od 25. novembra 1992. do 10. februara 1993.; načelnik Odjela opće i prometne policije od 10. februara 1993. do 28. juna 1993.; pomoćnik načelnika Uprave Vojne policije OZ Sjeverozapadna Hercegovina od 28. juna do kraja novembra 1993.; zapovjednik 2. bojne Vojne policije od kraja novembra 1993. do marta 1994. ³⁹⁸
Zdravko Batinić	10. – 13. novembra 2008.	predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine opštine Gornji Vakuf od 1. januara 1992. do 11. januara 1993. i pripadnik HVO-a od 13. januara 1993. ³⁹⁹
Zdravko Sančević	26. – 29. maj 2008.	ambasador Hrvatske u BiH od avgusta 1992. do početka 1996. ⁴⁰⁰
Zoran Buntić	7. – 18. jul 2008.	predstojnik Odjela za pravosuđe i opću upravu HZ HB od 20. juna 1992. do 28. avgusta 1993. ⁴⁰¹
Zoran Perković	1. – 4. septembar 2008.	savjetnik u Komisiji za propise HVO-a, a zatim HR HB, od sredine decembra 1992. do nekog datuma u 1994. godini ⁴⁰²
Zrinko Tokić	29. – 30. septembar 2009. i 1. oktobar 2009.	zapovjednik Brigade "Ante Starčević" HVO-a u Gornjem Vakufu od septembra 1992. do maja 1994. ⁴⁰³

³⁹⁵ Veso Vegar, T(f), str. 36887-36890.

³⁹⁶ Vinko Marić, T(f), str. 48090.

³⁹⁷ "Nalog o kvalifikovanosti svjedoka vještaka Vlade Šakića i o modalitetima njegovog svjedočenja", javno, 6. maj 2009.; 3D 03721.

³⁹⁸ Zdenko Andabak, T(f), str. 50903 i 50904.

³⁹⁹ Zdravko Batinić, T(f), str. 34280.

⁴⁰⁰ Zdravko Sančević, T(f), str. 28520.

⁴⁰¹ Zoran Buntić, T(f), str. 30243-30245.

⁴⁰² Zoran Perković, T(f), str. 31623.

⁴⁰³ Zrinko Tokić, T(f), str. 45339-45340.

Zvonko Vidović	29. mart -1. april 2010.	operativac Odjela Vojne policije za suzbijanje kriminaliteta od oktobra 1992. do ljeta 1993.; načelnik Odjela Vojne policije za suzbijanje kriminaliteta u 5. bojni Vojne policije HVO-a od početka novembra 1993. do sredine decembra 1993.; vršilac dužnosti načelnika Odjela za suzbijanje kriminaliteta Uprave Vojne policije u Ljubuškom od početka novembra 1993. do sredine decembra 1993. ⁴⁰⁴
----------------	--------------------------	--

Svjedoci na osnovu pravila 92bis

- Svjedoci tužilaštva na osnovu pravila 92bis

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum izjave ili svjedočenja u drugom predmetu</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Ahmet Alić	5. april 2001.	imam iz Lokava, opština Čapljina ⁴⁰⁵
Aiša Kaplan	8. novembar 2001.	Muslimanka iz sela Pješivac, opština Stolac ⁴⁰⁶
Aldijana Trbonja	27. mart 2001.	Muslimanka iz sela Bivolje Brdo, opština Čapljina ⁴⁰⁷
Ale Sakoć	7. mart 1998.	Musliman, pripadnik Brigade "Knez Domagoj" od aprila/maja 1992. do 1. jula 1993. ⁴⁰⁸
Alija Šuta	15. februar 2000.	Musliman, poljoprivrednik iz sela Opličići, opština Čapljina, predsjednik jedne muslimanske humanitarne organizacije ⁴⁰⁹
Alistair Rule	27. jul 1999., predmet <i>Kordić i Čerkez</i>	major u BRITBAT-u, zadužen za oficire za vezu u Srednjoj Bosni od sredine oktobra 1992. do 16. januara 1993. ⁴¹⁰
Amira Hadžibegović	11. jun 2002.	Muslimanka iz Duga ⁴¹¹

⁴⁰⁴ Zvonko Vidović, T(f), str. 51438-51439.

⁴⁰⁵ P 10125, str. 2.

⁴⁰⁶ P 09945, str. 2.

⁴⁰⁷ P 09937, str. 2.

⁴⁰⁸ P 10037, str. 2.

⁴⁰⁹ P 10112, str. 1 i 2.

⁴¹⁰ Alistair Rule, P 09803, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 5359.

⁴¹¹ P 09722, str. 1 i 2.

Prijevod

Anthony Turco	5. i 6. avgust 2001.	pripadnik UNMO-a u Tomislavgradu od oktobra do decembra 1993., zatim u istočnom Mostaru od decembra 1993. do 17. marta 1994. ⁴¹²
Arif Gosto	2. jul 2004.	Musliman iz istočnog Mostara ⁴¹³
Behaim Šabić	19. septembar 2002.	pripadnik TO Družnovića, opština Prozor ⁴¹⁴
Daniel Ekberg	4. i 5. jul 1995. i 1. i 2. decembar 1995.	vojni pomoćnik Ulfa Henricssona, pukovnika NORBAT-a, od 15. septembra 1993. do aprila 1994. ⁴¹⁵
Denis Šarić	26., 27. maj i 21. avgust 2000.	Musliman iz Stoca ⁴¹⁶
Derviša Plivčić	15. januar 2004.	Muslimanka iz sela Uzričje ⁴¹⁷
Đulka Brica	15. januar 2004.	Muslimanka iz Ždrimaca, opština Gornji Vakuf ⁴¹⁸
Dževad Bećirović	23. jun 2004.	Musliman iz Prozora ⁴¹⁹
Edin Baljić	6. i 14. novembar 2001.	Musliman iz sela Borojevići, opština Stolac, i pripadnik HVO-a ⁴²⁰
Enver Jusufović	26. septembar 1998.	Musliman iz zapadnog Mostara ⁴²¹
Enver Vilogorac	23. februar 2002.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴²²
Fadil Elezović	28. februar 1998.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴²³
Fatima Fazlagić	30. avgust 2001.	Muslimanka iz zapadnog Mostara ⁴²⁴
Fatima Šoše	2. april 2001.	Muslimanka iz Bivoljeg Brda, opština Čapljina ⁴²⁵
Halid Jazvin	9. mart 1999.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴²⁶
Hasib Zečić	10. i 11. oktobar 2001.	pripadnik ABiH ⁴²⁷
Hikmeta Rizvanović	7. februar 2001.	direktor biblioteke u Stocu ⁴²⁸

⁴¹² P 10047, str. 2.⁴¹³ P 10046, str. 2.⁴¹⁴ P 09723, str. 1 i 2.⁴¹⁵ P 10238, str. 1 i par. 1 i 2.⁴¹⁶ P 10143, str. 1 i 2.⁴¹⁷ P 09169 pod pečatom, str. 13 i par. 8.⁴¹⁸ P 09797, str. 1 i par. 7.⁴¹⁹ P 09990, str. 1 i par. 7.⁴²⁰ P 09943, str. 1 i par. 4.⁴²¹ P 10035, str. 1 i 2.⁴²² P 10145, str. 1 i 3.⁴²³ P 10208, str. 1 i par. 1.⁴²⁴ P 10042, str. 1 i 2.⁴²⁵ P 09935, str. 1 i 2.⁴²⁶ P 10213, str. 1 i par. 2.⁴²⁷ P 09989, str. 1-3.

Prijevod

Šejla Humačkić	9. novembar 2001.	Muslimanka iz sela Pješivac Greda, opština Stolac ⁴²⁹
Huso Marić	14. novembar 2002.	pripadnik Brigade "Bregava" ⁴³⁰
Ibro Pilav	19. februar 2001.	Musliman iz Lapsunja, opština Prozor, i pripadnik ABiH ⁴³¹
Ibro Selimović	19. februar 2001.	Musliman iz sela Lug, opština Prozor ⁴³²
Ibro Zlomužica	7. februar 2000.	imam iz sela Borojevići, opština Stolac ⁴³³
Jan Koet	2. novembar 2006.	pravni savjetnik komandanta UNPROFOR-a u Kiseljaku, od septembra 1993. ⁴³⁴
Jasmina Čišić	27. februar 1998.	Muslimanka iz zapadnog Mostara ⁴³⁵
Kada Likić	8. februar 1996.	Muslimanka iz Stupnog Dola ⁴³⁶
Kajdafa Husić	5. februar 2002.	Muslimanka iz sela Parcani, opština Prozor ⁴³⁷
Kemal Lizde	1. i 2. oktobar 1996.	Musliman iz Čapljine ⁴³⁸
Kemal Šljivo	27. maj 1997.	Musliman iz sela Duša, opština Gornji Vakuf ⁴³⁹
Marita Sundstrom	8. jul 1995.	fotograf NORBAT-a u Varešu od avgusta 1993. do juna 1994. ⁴⁴⁰
Martin Mol	6. i 7. novembar 2001.	pripadnik PMEZ-a u Mostaru od 20. avgusta 1993. do 29. oktobra 1993. ⁴⁴¹
Mujo Čopelj	24. septembar 2002.	Musliman iz Bijelog Brijega, zapadni Mostar ⁴⁴²
Muris Marić	20. septembar 2002.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁴³
Mustafa Burić	28. avgust i 1. septembar 2001.	vojnici ABiH, Musliman, stanovnik istočnog Mostara ⁴⁴⁴
Mustafa Salman	27. april 1996. i 11. decembar 1998.	prijevoznik u ABiH ⁴⁴⁵

⁴²⁸ P 09947, str. 1 i 2.

⁴²⁹ P 09986, str. 1 i 2.

⁴³⁰ P 10138, str. 1 i par. 6.

⁴³¹ P 09197, str. 10 i 11.

⁴³² P 09193, str. 19 i 20.

⁴³³ P 09948, str. 1 i par. 2.

⁴³⁴ P 10092, str. 1 i par. 2.

⁴³⁵ P 10038, str. 1 i 2.

⁴³⁶ P 10075, str. 1 i par. 3.

⁴³⁷ P 09196 pod pečatom, par. 10 i 11.

⁴³⁸ P 10137, str. 1 i par. 2.

⁴³⁹ P 10110, str. 1 i 2.

⁴⁴⁰ P 10094, str. 1 i 2.

⁴⁴¹ P 10039, str. 1 i par. 3 i 32.

⁴⁴² P 10032, str. 1 i 2.

⁴⁴³ P 10033, str. 1 i 2.

⁴⁴⁴ P 10044, str. 1 i 2.

⁴⁴⁵ P 10233, str. 1 i par. 4.

Prijevod

Nedžad Bobeta	10. decembar 1998.	stanovnik zapadnog Mostara i vojnik ABiH ⁴⁴⁶
Nedžad Čaušević	27. maj 1997.	Musliman iz Ždrimaca, opština Gornji Vakuf ⁴⁴⁷
Nicholas Short	24. jun 1999., predmet <i>Blaškić</i>	pripadnik BRITBAT-a u Gornjem Vakufu od decembra 1992. do juna 1993. ⁴⁴⁸
Ole Brix-Andersen	30. novembar i 1. decembar 1999., predmet <i>Kordić i Čerkez</i>	posmatrač PMEZ-a od septembra do decembra 1992., zatim zamjenik šefa PMEZ-a u Zagrebu od 1. januara 1993. do 1. jula 1993. ⁴⁴⁹
Osmin Osmić	31. januar 2002.	pripadnik TO Paljika, opština Prozor ⁴⁵⁰
Patrick Martin	30. novembar 1993.	pripadnik UNMO-a, prisutan u srednjoj Bosni u oktobru 1993. ⁴⁵¹
Patrik Gustafsson	10. jul 1995.	pripadnik NORBAT-a, stacioniran u Varešu u oktobru i novembru 1993. ⁴⁵²
Rolf Weckesser	21. oktobar 1993., predmet <i>Kordić i Čerkez</i>	pripadnik PMEZ-a, stacioniran u Travniku od oktobra 1993. do decembra 1993. ⁴⁵³
Ruzdi Ekenheim	6. jul 1995.	pripadnik NORBAT-a od septembra 1993. do jula 1994. ⁴⁵⁴
Sabajra Gaš	4. septembar 2001.	Muslimanka iz istočnog Mostara ⁴⁵⁵
Sabina Hajdarović	10. novembar 2001.	Muslimanka iz Stoca ⁴⁵⁶
Sabira Hasić	21. februar 2002.	Muslimanka iz sela Domanovići, opština Čapljina ⁴⁵⁷
Sadeta Ćiber	2. april 2001.	Muslimanka iz sela Bivolje Brdo, opština Čapljina ⁴⁵⁸
Salko Osmić	26. i 27. septembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	stanovnik opštine Prozor i pripadnik ABiH ⁴⁵⁹
Sead Delalić	13. jun, 28. avgust i 31. avgust 2000.	lokalni policajac iz Livna ⁴⁶⁰

⁴⁴⁶ P 10122, str. 1 i 2.

⁴⁴⁷ P 09201, str. 17 i 18.

⁴⁴⁸ Nicholas Short, P 09804, predmet *Blaškić*, T(f), str. 22640 i 22641.

⁴⁴⁹ Ole Brix-Andersen, P 10356, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 10795.

⁴⁵⁰ P 09207, str. 14 i 15.

⁴⁵¹ P 10202, str. 1.

⁴⁵² P 10084, str. 1 par. 1.

⁴⁵³ Rolf Weckesser, P 10104, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 9042.

⁴⁵⁴ P 10090, str. 1.

⁴⁵⁵ P 10045, str. 1 i 2.

⁴⁵⁶ P 09944, str. 1 i par. 4.

⁴⁵⁷ P 09931, str. 1 i 2.

⁴⁵⁸ P 09929, str. 1 i par. 11.

⁴⁵⁹ Salko Osmić, P 09876, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 3122 i 3155.

Prijevod

Šefik Ratkušić	9. decembar 1998.	Musliman iz Stoca ⁴⁶¹
Šemso Germić	8. februar 2000.	imam iz Prozora ⁴⁶²
Senad Dumpor	8. oktobar 1998.	Musliman iz sela Raštani ⁴⁶³
Senad Zahirović	20. septembar 1999. i 30. januar 2002.	Musliman iz sela Hrasnica, ošptina Gornji Vakuf ⁴⁶⁴
Svjedok AC	14. – 17. januar 2002., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman, vojnik HVO-a ⁴⁶⁵
Svjedok AI	17. februar 2000., predmet <i>Kordić i Čerkez</i>	pripadnik TO Stupnog Dola ⁴⁶⁶
Svjedok AP	12. – 14. septembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	bosanski Musliman i član SDA ⁴⁶⁷
Svjedok D	29. jul 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman iz sela Sovići ⁴⁶⁸
Svjedok DR	10. februar 2000.	pripadnik TO Prozora ⁴⁶⁹
Svjedok DS	4. april 2001.	Musliman iz Čapljine ⁴⁷⁰
Svjedok DT	15. -17. februar 2000. i 7. april 2000.	Musliman iz Stoca ⁴⁷¹
Svjedok DU	10. mart 1999.	Musliman iz opštine Jablanica ⁴⁷²
Svjedok DY	6. mart 1998.	Musliman iz zpadnog Mostara ⁴⁷³
Svjedok EB	31. maj 2000.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁷⁴
Svjedok EC	29. maj 1997.	stanovnik sela Lokve, opština Čapljina ⁴⁷⁵
Svjedok ED	8. novembar 2002.	prisutan u Zatvoru u Gabeli otprilike u maju 1993. i do 18. oktobra 1993. ⁴⁷⁶
Svjedok EE	26. i 27. maj 2000., 22. avgust 2000. i 6., 13. i 15. februar 2001.	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁷⁷

⁴⁶⁰ P 10117, str. 1 i 2.

⁴⁶¹ P 10229, str. 1 i par. 2.

⁴⁶² P 09194, str. 15 i 16.

⁴⁶³ P 10036, str. 1 i par. 1.

⁴⁶⁴ P 10106, str. 1 i 1.

⁴⁶⁵ Svjedok AC, P 10222 pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 7894.

⁴⁶⁶ Svjedok AI, P 10014, pod pečatom, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 14526 i 14529-14531, zatvorena sjednica.

⁴⁶⁷ Svjedok AP, P 10026, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 2064, zatvorena sjednica.

⁴⁶⁸ Svjedok D, P 09870 pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 902, djelimično zatvorena sjednica.

⁴⁶⁹ P 09204 pod pečatom, str. 17 i 18.

⁴⁷⁰ P 09933 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁴⁷¹ P 09946 pod pečatom, str 1 i par. 6.

⁴⁷² P 09867 pod pečatom, str. 11 i 12.

⁴⁷³ P 10034 pod pečatom, str. 1 i par. 1.

⁴⁷⁴ P 10127 pod pečatom, str. 1-4.

⁴⁷⁵ P 10129 pod pečatom, str. 1 i par. 4.

⁴⁷⁶ P 10133 pod pečatom, str. 1 i par. 7.

⁴⁷⁷ P 10135 pod pečatom, str. 1 i par. 24.

Prijevod

Svjedok EF	28. jun 2002.	pripadnik ABiH iz Stoca ⁴⁷⁸
Svjedok EG	30. i 31. januar 1996.	Musliman iz Stupnog Dola ⁴⁷⁹
Svjedok EH	18. mart 1999.	pripadnik ABiH ⁴⁸⁰
Svjedok EJ	1. avgust 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁸¹
Svjedok GG	31. oktobar i 1. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Stanovnik zapadnog Mostara ⁴⁸²
Svjedok HH	1. i 5. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman iz istočnog Mostara i pripadnik ABiH ⁴⁸³
Svjedok II	5. i 7. oktobre 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁸⁴
Svjedok J	6. – 8. februar 2004.	bosanski Hrvat ⁴⁸⁵
Svjedok JJ	6. i 7. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik SPABAT-a ⁴⁸⁶
Svjedok K	24. – 26. mart 2004.	pripadnik HVO-a ⁴⁸⁷
Svjedok LL	8. i 9. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik SPABAT-a ⁴⁸⁸
Svjedok NN	16. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik ABiH ⁴⁸⁹
Svjedok OO	19. i 20. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman, pripadnik HVO-a ⁴⁹⁰
Svjedok PP	20. i 21. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik ABiH u Mostaru ⁴⁹¹
Svjedok RR	27. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik ABiH u Sovićima ⁴⁹²
Svjedok TT	29. novembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik ABiH, opština Jablanica ⁴⁹³
Svjedok U	25. i 26. septembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	Musliman iz zapadnog Mostara ⁴⁹⁴
Svjedok W	27. i 28. septembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik TO na području Sovića ⁴⁹⁵

⁴⁷⁸ P 10140 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁴⁷⁹ P 10072 pod pečatom, str. 1 i par. 3.

⁴⁸⁰ P 10206 pod pečatom, str. 1 i par. 2.

⁴⁸¹ Svjedok EJ, P 10227, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 1497.

⁴⁸² Svjedok GG, P 10020, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 4741.

⁴⁸³ Svjedok HH, P 10113, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 4783, otvorena sjednica, str. 4882, djelimično zatvorena sjednica i T (e), str. 4893.

⁴⁸⁴ Svjedok II, P 10218, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f) str. 4940.

⁴⁸⁵ P 10082 pod pečatom, str. 1 i par. 30.

⁴⁸⁶ Svjedok JJ, P 09880, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 4990, 4993 i 4994.

⁴⁸⁷ P 10080 pod pečatom, str. 6 i 22.

⁴⁸⁸ Svjedok LL, P 09881, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 5204 i 5205.

⁴⁸⁹ Svjedok NN, P 10219, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 5874 i 5876.

⁴⁹⁰ Svjedok OO, P 10224, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 5935 i 5936.

⁴⁹¹ Svjedok PP, P 10223, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 6070 i 6071.

⁴⁹² Svjedok RR, P 09872, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 6471, 6472 i 6480.

⁴⁹³ Svjedok TT, P 09878, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 6627.

⁴⁹⁴ Svjedok U, P 10220, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 2911 i 2934, djelimično zatvorena sjednica.

⁴⁹⁵ Svjedok W, P 09875, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 3175.

Prijevod

Svjedok WW	5. i 6. decembar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	stanovnik zapadnog Mostara ⁴⁹⁶
Svjedok X	28. septembar 2001., predmet <i>Naletilić & Martinović</i>	Musliman iz Sovića ⁴⁹⁷
Svjedok Y	8. i 9. oktobar 2001., predmet <i>Naletilić i Martinović</i>	pripadnik ABiH u Sovićima, opština Jablanica ⁴⁹⁸
Ulf Henricsson	3. i 4. jul 1995.	komandant NORBAT-a od 1. septembra 1993. do 6. aprila 1994. ⁴⁹⁹
Zijad Vujinović	3. jul 2002.	Musliman iz sela Prenj, opština Stolac ⁵⁰⁰

- Svjedoci odbrane na osnovu pravila 92bis

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum izjave ili svjedočenja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Jacques Paul Klein (svjedok o karakteru optuženog Prlića)	30. jun 2008.	predstavnik međunarodne zajednice od januara 1996. do januara 2003. ⁵⁰¹
Wolfgang Petritsch (svjedok o karakteru optuženog Prlića)	15. oktobar 2008.	predstavnik međunarodne zajednice od avgusta 1999. do maja 2002. ⁵⁰²
Carlos Westendorp (svjedok o karakteru optuženog Prlića)	9. oktobar 2008.	predstavnik međunarodne zajednice od 1997. do 1999. ⁵⁰³
Carl Bildt (svjedok o karakteru optuženog Prlića)	24 oktobar 2008.	predstavnik međunarodne zajednice od kraja proljeća 1995. do ljeta 1997. ⁵⁰⁴
Bogoljub Zurovac (svjedok o karakteru optuženog Praljka)	25. oktobar 2004.	Srbin iz sela Grabovina, opština Čapljina ⁵⁰⁵
Duško Ljuština (svjedok o karakteru optuženog Praljka)	24. jul 2008. (izjava uzeta u junu 2005.)	direktor kazališta u Zagrebu ⁵⁰⁶
Goran Moro (svjedok o karakteru optuženog Praljka)	5. jun 2008. (izjava uzeta u septembru 2005.)	načelnik saniteta ambulante JNA u Čapljini od 1990. do 24. aprila 1992. ⁵⁰⁷
3DB	novembar 2005.	pripadnik 1. mostarske brigade ⁵⁰⁸
Jadranko Barišić	13. maj 2008.	hirurg u HV-u ⁵⁰⁹

⁴⁹⁶ Svjedok WW, P 10024, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 7009 i 7083, zatvorena sjednica.

⁴⁹⁷ Svjedok X, P 09874, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), str. 3304 i 3332.

⁴⁹⁸ Svjedok Y, P 09873, pod pečatom, predmet *Naletilić i Martinović*, T(f), prečišćena verzija, str. 4 i 54.

⁴⁹⁹ P 10087, str. 1 i par. 1.

⁵⁰⁰ P 10147, str. 1 i 3.

⁵⁰¹ 1D 03041, str. 3.

⁵⁰² 1D 03042, str. 1.

⁵⁰³ 1D 03043, str. 2 i 3.

⁵⁰⁴ 1D 03098, str. 1.

⁵⁰⁵ 3D 03666, str. 1 i 2.

⁵⁰⁶ 3D 03609, str. 2.

⁵⁰⁷ 3D 03707, str. 1.

⁵⁰⁸ 3D 03705 pod pečatom, str. 1 i par. 9-11.

Prijevod

Žarko Pavlović	septembar 2005. i 8. mart 2006.	pomoćnik zapovjednika 1. brigade "Knez Domagoj" za sigurnost ⁵¹⁰
----------------	---------------------------------	---

⁵⁰⁹ 3D 03768, str. 1.

⁵¹⁰ 3D 03624, str. 29 i 31.

Svjedoci na osnovu pravila 92ter

• Svjedoci tužilaštva na osnovu pravila 92ter

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum svjedočenja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Anel Heljić	1. februar 2007.	Musliman iz istočnog Mostara ⁵¹¹
Azra Krajšek	18. – 21. jun 2007.	radnica Ministarstva vanjskih poslova, ataše za izbjeglice u ambasadi BiH u Zagrebu, od 1. marta 1993. do 31. avgusta 1994. ⁵¹²
Belkisa Beriša	12. februar 2007.	Muslimanka iz Rodoča, od septembra 1993. nastanjena u istočnom Mostaru ⁵¹³
Cedric Thornberry	14. – 16. januar 2008.	zamjenik šefa misije UNPROFOR-a od avgusta 1992. do marta 1994. i direktor odjeljenja za civilne poslove UNPROFOR-a od marta 1992. do marta 1994. ⁵¹⁴
Ciril Ribičić	10. i 11. decembar 2007.	svjedok koji je svjedočio kao vještak za ustavnopravna pitanja u predmetu <i>Kordić i Čerkez</i> ⁵¹⁵
Damir Katica	5. februar 2007.	Musliman iz Mostara ⁵¹⁶
Džemal Baraković	12. februar 2007.	Musliman iz Mostara, pripadnik mostarske vatrogasne brigade od kraja avgusta 1993. ⁵¹⁷
Dževad Hadžižukić	31. januar 2007. i 1. februar 2007.	Musliman iz istočnog Mostara ⁵¹⁸
Elvir Demić	12. februar 2007.	vatrogasac iz Mostara ⁵¹⁹
Enes Vukotić	6. i 7. februar 2007.	pripadnik ABiH u Donjoj Mahali ⁵²⁰
Husnija Mahmutović	12. decembar 2007.	stanovnik sela Stupni Do ⁵²¹
Ismet Poljarević	12. i 13. decembar 2006.	stanovnik Gornje Mahale, opština Jablanica ⁵²²

⁵¹¹ P 09860, str. 1 i 2.⁵¹² P 10124, str. 1 i par. 12.⁵¹³ P 09856, p. 1 i 2.⁵¹⁴ P 10041, p. 1 i par. 4.⁵¹⁵ Ciril Ribičić, ID 02036.⁵¹⁶ P 09861, str. 1 i 2.⁵¹⁷ P 09855, str. 1 i 2.⁵¹⁸ P 09859, str. 1 i 2.⁵¹⁹ P 09857, str. 1 i 2.⁵²⁰ P 09864 pod pečatom, str. 1 i 2.⁵²¹ Svjedok W, P 10015, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 10887, zatvorena sjednica.⁵²² P 09726, str. 1 i 2.

Prijevod

Kemal Likić	16. i 17. januar 2008.	stanovnik sela Stupni Do ⁵²³
Miro Salčin	15. i 19 februar 2007.	komandir čete ABiH iz Donje Mahale, zapadni Mostar, 1993. godine i zamjenik komandanta 2. bataljona 441. motorizovane brigade ABiH ⁵²⁴
Miroslav Desnica	11. mart 2010.	samostalni inspektor MUP-a Republike Hrvatske od 1991. do 1997. ⁵²⁵
Mufid Likić	20. i 21. mart 2007.	Musliman iz Stupnog Dola ⁵²⁶
Mufida Likić	21. mart 2007.	Muslimanka iz Stupnog Dola ⁵²⁷
Munib Klarić	5. februar 2007.	Musliman iz istočnog Mostara ⁵²⁸
Nihad Kovač	16. novembar 2006.	Musliman iz Sovića ⁵²⁹
Nijaz Islamović	19. septembar 2006.	ljekar iz opštine Prozor ⁵³⁰
Omer Dilberović	31. januar 2007.	Musliman iz istočnog Mostar ⁵³¹
Ragib Mulahusić	20. septembar 2006.	Musliman iz Prozora ⁵³²
Rudy Gerritsen	29. i 30. maj 2007.	posmatrač PMEZ-a u Gornjem Vakufu od 18. jula do 15. septembra 1993. ⁵³³
Salko Bojčić	5. decembar 2006.	Musliman iz Počitelja ⁵³⁴
Senada Basić	25. oktobar 2006.	Muslimanka iz sela Korenići, opština Donji Vakuf ⁵³⁵
Svjedok BA	25. – 27. septembra 2006.	pripadnik jedne međunarodne organizacije ⁵³⁶
Svjedok BF	7. decembar 1999., predmet <i>Kordić i Čerkez</i>	pripadnik jedne međunarodne organizacije ⁵³⁷
Svjedok BM	20. i 21. septembar 2006.	stanovnik Prozora i pripadnik TO Prozora ⁵³⁸
Svjedok BN	21. septembar 2006.	Musliman iz opštine Prozor ⁵³⁹

⁵²³ P 10102, str. 1 i par. 2.

⁵²⁴ P 09834, str. 1 i par. 7 i 8 ; Miro Salčin, T(f), str. 14171 i 14172.

⁵²⁵ Miroslav Desnica, T(f), str. 50874.

⁵²⁶ P 09883, str. 1 i 2.

⁵²⁷ P 09884, str. 1 i 2.

⁵²⁸ P 09862, str. 1 i 2.

⁵²⁹ P 09728, str. 1 i 2.

⁵³⁰ P 09701, str. 1 i 2.

⁵³¹ P 09854, str. 1 i 2.

⁵³² P 09699, str. 1 i 2.

⁵³³ P 10030, str. 1 i 2.

⁵³⁴ P 09798, str. 1 i 2.

⁵³⁵ P 09711, str. 1 i par. 7-9.

⁵³⁶ P 09712 pod pečatom, str. 1 i par. 3.

⁵³⁷ P 10365, pod pečatom, predmet *Kordić i Čerkez*, T(f), str. 89 i 90.

⁵³⁸ P 09702 pod pečatom, str. 1 i 6.

⁵³⁹ P 09700 pod pečatom, str. 1 i 2.

Prijevod

Svjedok BO	4. oktobar 2006.	Musliman iz sela Varvare, opština Prozor ⁵⁴⁰
Svjedok BP	4. i 5. oktobar 2006.	Musliman iz sela Kovačevo Polje, opština Prozor ⁵⁴¹
Svjedok BQ	5. oktobar 2006.	Musliman iz sela Paljike, opština Prozor ⁵⁴²
Svjedok BT	12. oktobar 2006.	Musliman iz sela Lug, opština Prozor ⁵⁴³
Svjedok BU	12. oktobar 2006.	pripadnik TO Jablanice ⁵⁴⁴
Svjedok BV	18. i 19. oktobar 2006.	Musliman iz sela Hrasnica, opština Gornji Vakuf, i pripadnik TO ⁵⁴⁵
Svjedok BX	25. oktobar 2006.	Musliman iz Hrasnice, opština Gornji Vakuf ⁵⁴⁶
Svjedok BZ	3. maj 1997.	pripadnik ABiH ⁵⁴⁷
Svjedok CC	28. – 29. septembar 2006.	stanovnik grada Prozora ⁵⁴⁸
Svjedok CE	23. novembar 2006.	Musliman iz grada Stoca ⁵⁴⁹
Svjedok CF	26. novembar 2006.	Musliman iz opštine Stolac ⁵⁵⁰
Svjedok CG	28. novembar 2006.	Musliman iz Bivoljeg Brda, opština Čapljina ⁵⁵¹
Svjedok CH	28. novembar 2006.	Musliman iz sela Prenj, opština Stolac ⁵⁵²
Svjedok CJ	30. novembar 2006.	Musliman iz Počitelja, opština Čapljina ⁵⁵³
Svjedok CK	4. decembar 2006.	Musliman iz Čapljine ⁵⁵⁴
Svjedok CM	5. decembar 2006.	Musliman iz Pješivac Grede, opština Stolac ⁵⁵⁵
Svjedok CN	6. decembar 2006.	Musliman iz sela Višići, opština Čapljina ⁵⁵⁶
Svjedok CP	7. decembar 2006.	Musliman iz sela Višići, opština Čapljina ⁵⁵⁷
Svjedok CW	22. januar 2007.	Musliman iz Bijelog Brijega, zapadni Mostar ⁵⁵⁸

⁵⁴⁰ P 09717 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴¹ P 09715 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴² P 09716 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴³ P 09714 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴⁴ P 09713 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴⁵ P 09724 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴⁶ P 09710 pod pečatom, str. 1 i par. 7 i 8.

⁵⁴⁷ P 09727 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴⁸ P 09731 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁴⁹ P 09750 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁰ P 09751 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵¹ P 09770 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵² P 09749 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵³ P 09768 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁴ P 09799 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁵ P 09753 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁶ P 09754 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁷ P 09755 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁵⁸ P 09807 pod pečatom, str. 1 i 2.

Prijevod

Svjedok CX	22. januar 2007.	Musliman iz zapadnog Mostara ⁵⁵⁹
Svjedok CZ	29. januar 2007.	Musliman iz zapadnog Mostara ⁵⁶⁰
Svjedok DB	31. januar 2007.	vatrogasac u Mostaru ⁵⁶¹
Svjedok DC	6. februar 2007.	vatrogasac u Mostaru ⁵⁶²
Svjedok CT	11. januar 2007.	Musliman iz zapadnog Mostara ⁵⁶³
Svjedok DH	21. mart 2007.	Musliman iz Stupnog Dola ⁵⁶⁴
Svjedok DV	1. i 2. oktobar 2007.	pripadnik SPABAT-a ⁵⁶⁵
Svjedok DW	3. i 4. oktobar 2007.	pripadnik SPABAT-a ⁵⁶⁶
Svjedok DZ	22. do 24. januar 2008.	pripadnik jedne međunarodne organizacije ⁵⁶⁷
Svjedok EI	10. januar 2008.	Musliman iz opštine Maglaj ⁵⁶⁸
Svjedok L	15. mart 2007.	pripadnik HVO-a ⁵⁶⁹

- Svjedoci odbrane na osnovu pravila 92ter

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum svjedočenja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Alojz Arbutina	22. septembar 2009.	zapovjednik logistike HV-a u Sunji ⁵⁷⁰
Dragan Ćurčić	12. i 13. oktobar 2009.	pripadnik PPN HVO-a "Ludvig Pavlović" od juna 1992. do polovine 1994., i zapovjednik te jedinice 1993. ⁵⁷¹
Pero Nikolić	25. mart 2010.	ravnatelj Okružnog zatvora u Mostaru od 1. maja 1992. ⁵⁷²
Svjedok 1D-AA	2. – 5. i 9. jun 2008.	član HDZ-a BiH i nekoliko godina Predsjedništva BiH ⁵⁷³
Svjedok NO	22. i 23. mart 2010.	bosanski Hrvat ⁵⁷⁴

⁵⁵⁹ P 09833 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶⁰ P 09866 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶¹ P 09858 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶² P 09863 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶³ P 09805 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶⁴ P 09913 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁶⁵ P 10270 pod pečatom, str. 1 i 2.; P 10217 pod pečatom, str. 1 i par. 8.

⁵⁶⁶ P 10287 pod pečatom, str. 1 i par. 9.

⁵⁶⁷ P 10367 pod pečatom, str. 1 i par. 4 i 5.

⁵⁶⁸ P 10210 pod pečatom, str. 1 i par. 1.

⁵⁶⁹ P 09882 pod pečatom, str. 5, par. 19 i str. 13, par. 70.

⁵⁷⁰ Alojz Arbutina, T(f), str. 45099.

⁵⁷¹ Dragan Ćurčić, T(f), str. 45788.

⁵⁷² 5D 05111, str. 1 i par. 2 i 3.

⁵⁷³ 1D 02934 pod pečatom, str. 1 i 2.

⁵⁷⁴ 5D 05110 pod pečatom, str. 1 i par. 2 i 3.

Prijevod

Zvonimir Skender	24. i 28. septembar 2009.	osnivač i posmatrač HVO-a u Čitluku od juna do decembra 1993.; zapovjednik jedne vojne operacije od 15. avgusta 1993. i zapovjednik ZP-a Tomislavgrad od decembra 1993. ⁵⁷⁵
------------------	---------------------------	--

Svjedoci na osnovu pravila 92quater

- Svjedoci tužilaštva na osnovu pravila 92quater

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum izjave</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Hasan Rizvić	11 mart 1999.	predsjednik kriznog štaba Doljana od početka 1992. do 17. aprila 1993. ⁵⁷⁶
Milada Orman	pismena izjava od 12. februara i 23. marta 2001. i dodatak izjavi od 19. oktobra 2007.	Muslimanka iz Ljubuškog ⁵⁷⁷
Svjedok AR	8. decembar 1997., predmet <i>Blaškić</i>	predstavnik međunarodne zajednice ⁵⁷⁸

- Svjedoci odbrane na osnovu pravila 92quater

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum izjave</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Mahmud Eid	septembar 2005.	ljekar u Sunji, Hrvatska ⁵⁷⁹
Juraj Njavro	januar 2006.	ministar zdravstva Hrvatske od početka avgusta 1992. do kraja 1993. ⁵⁸⁰
Ljubo Perić	13. maj 2005.	pomoćnik zapovjednika HVO-a općine Mostar za logistiku ⁵⁸¹
Fatima Tanović	7. oktobar 2004.	Muslimanka iz Mostara ⁵⁸²

Svjedok Vijeća

<i>Ime i prezime svjedoka</i>	<i>Datum izvještaja</i>	<i>Svjedočio kao</i>
Heinrich Pichler	19. novembar 2009.	vještak imenovan od strane Vijeća da dâ mišljenje u vezi s

⁵⁷⁵ 3D 03710, str. 1 i 3.

⁵⁷⁶ P 10358, par. 2-4.

⁵⁷⁷ P 10328, str. 17.

⁵⁷⁸ Svjedok AR, P 10027, pod pečatom, predmet *Blaškić*, T(f), str. 4710.

⁵⁷⁹ 3D 03679, str. 2.

⁵⁸⁰ 3D 03618, p. 2 i 3.

⁵⁸¹ 3D 03735, p. 1.

⁵⁸² 3D 03652, p. 1.

		autentičnošću video-snimaka rušenja Starog mosta ⁵⁸³
--	--	--

⁵⁸³ "Nalog o izvođenju dodatnih dokaza i o imenovanju svjedoka vještaka Vijeća", javno, 9. septembar 2008.; C 00002.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE TRECHSELA: EVENTUALNI *DOLUS*, *DOLUS EVENTUALIS*, INDIREKTNA NAMJERA

1) Opšti pregled

1. Kriminalna namjera, *dolus*, sastoji se od dvije komponente, intelektualne komponente (počinicu je poznata stvarna situacija, kao i obilježja krivičnog djela i posljedice njegovog ponašanja) i voljne komponente (počinilac svojim ponašanjem želi da ostvari obilježja krivičnog djela i da postigne zabranjenu posljedicu). Eventualni *dolus*, *dolus eventualis* ili "indirektna namjera" razlikuje se od *dolusa directusa* utoliko što počinilac nije siguran da će ostvariti sva obilježja krivičnog djela; međutim, počinilac je svjestan da postoji vjerovatnoća da će doći do posljedice, voljna komponenta je i dalje prisutna: počinilac želi posljedicu u slučaju da do nje dođe. Drugim riječima, on pristaje na posljedicu, prihvata je, on, na primjer, samom sebi kaže: "Svjestan sam da postoji vjerovatnoća da će moje ponašanje prouzrokovati smrt, ali meni je svejedno", ja svoje ponašanje neću mijenjati". Krivično pravo tretira eventualni *dolus* jednako kao i direktni *dolus*.¹

2. Potrebno je da se napravi razlika između ovog "kontinentalnog" koncepta eventualnog *dolusa* i koncepta "*recklessness*" u anglosaksonskom pravu: "*a person acts recklessly with respect to (i) a circumstance when he is aware of a risk that it exists or will exist ; (ii) a result when he is aware of a risk that it will occur; and it is in the circumstances known to him, unreasonable to take the risk*".² Ova definicija ne uzima u obzir voljnu komponentu, volju počinioaca. Međutim, nenamjerno ponašanje se, ako se ispune svi uslovi (predviđanje ili predvidljivost kriminalne posljedice i pomanjkanje opreza), kvalifikuje kao nehat.

3. Pitanje da li je *dolus eventualis* dovoljan da se utvrdi krivična odgovornost optuženog je predmet rasprava na međunarodnom nivou. Na primjer, definicija *dolusa eventualisa* ne nalazi se u konačnom tekstu Rimskog statuta budući da u njemu ni nema tog koncepta.³ Međutim, riječ je samo o prividnoj lakuni. Na primjer, u njemačkom zakonu *dolus* se ne definiše,⁴ ali eventualni

¹ V. npr. Jorge de Figueiredo Dias, *Direito Penal, Parte Geral*, tom 1, 2. izd., Coimbra 2007., 3.2, par. 37 i dalje; Eugenio Raúl Zaffaroni, *Derecho Penal, Parte General*, 2. izd., Buenos Aires 2011., str. 524 i dalje; Cramer/Sternberg-Lieben in Schönke-Schröder, *Kommentar Strafgesetzbuch*, 27. izd., par. 15 fusnota 72 i dalje; ATF 69(1943) IV 80, 119 (1993) IV 3, 121 (1995) IV 253; Hans Schultz, *Einführung in den Allgemeinen Teil des Strafrechts*, tom I, 4. izd., Bern 1987., str. 196; Günter Stratenwerth, *Schweizerisches Strafrecht, Allgemeiner Teil I*, 4. izd., Bern 1996., par. 9, fusnota 101 i dalje.

² "English Draft Criminal Code Bill", čl. 18 (c) (1989); za američko pravo v. takode "Model Penal Code", čl. 2.02 (2) (c).

³ Gerhard Werle, "Principles of International Criminal Law", 2005, par. 331, str. 114.

⁴ KZ Njemačke, par. 15.

dolus se nesporno prihvata kao oblik *dolusa*.⁵ U švajcarskom krivičnom zakonu, prije izmjena koje su stupile na snagu 1. januara 2007., *dolus* je definisan u članu 18, stav 1, bez pominjanja eventualnog *dolusa*. Ipak, u teoriji i praksi je nesporno bio prihvaćen.⁶ S druge strane, u sadašnjem švajcarskom krivičnom zakonu, kao i u krivičnom zakonu Austrije, postoji definicija koja se podudara s onim što sam upravo naveo.⁷

4. Ovakav pristup je nedavno usvojen u predmetu *Lubanga*: Pretpretresno vijeće Međunarodnog krivičnog suda smatralo je da se odgovornost počinioca može utvrditi ako je počinitelj postupao sa sviješću o vjerovatnoći da uslijed njegovog ponašanja može doći do zabranjene posljedice, čak i ako je rizik malen. Osim toga, on mora jasno prihvatiti ideju da njegova djela ili propusti mogu dovesti do takve posljedice.⁸ Ovo se podudara s onim što sam upravo naveo.

5. Praksa MKSJ-a i MKSR-a u više navrata upućuje na *dolus eventualis*, koji se smatra dovoljnim da se utvrdi element svijesti za namjerna krivična djela. Ovaj pojam se prvi put pominje u presudi u predmetu *Stakić* koja se u vezi s ubistvom eksplicitno oslanja na njemački zakon. U tom predmetu, Pretresno vijeće je riješilo da, "[š]to se tiče elementa *mens rea* krivičnog djela, Pretresno vijeće smatra da su i *dolus directus* i *dolus eventualis* dovoljni da se dokaže krivično djelo ubistva po članu 3.⁹ [...]. U njemačkom zakonu se uzima da je postojanje *dolusa eventualisa* dovoljno da bi se djelo okvalifikovalo kao namjerno lišavanje života. Tehnička definicija pojma *dolus eventualis* glasi: ako subjekt svojim ponašanjem ugrožava život neke osobe, lišavanje života te osobe od strane subjekta postaje namjerno ukoliko je subjekt 'pristao' ili se 'pomirio s tim' da to njegovo ponašanje može dovesti do smrti. Stoga, ako je lišavanje života počinjeno s 'očitim ravnodušnošću prema vrijednosti ljudskog života', i ponašanje koje povlači mali rizik može postati namjerno ubistvo".¹⁰

6. U presudi u predmetu *Hadžihasanović*,¹¹ Pretresno vijeće je usvojilo ovaj stav u vezi s hotimičnim lišavanjem života definisanim u članu 2(a) Statuta¹².

⁵ V. npr. Cramer/Sternberg-Lieben in Schönke-Schröder, Kommentar Strafgesetzbuch, 27. izd., par. 15, fusnota 72 i dalje.

⁶ V npr. ATF 69(1943) IV 80, 119(1993) IV 3, 121 (1995) IV 253; Hans Schultz, Einführung in den Allgemeinen Teil des Strafrechts, tom I, 4. izd., Bern 1987., str. 196; Günter Stratenwerth, Schweizerisches Strafrecht, Allgemeiner Teil I, 4. izd., Bern 1996., par. 9 fusnota 101 i dalje.

⁷ KZ Švajcarske, čl. 12 st. 2; KZ Austrije, par. 5 st. 1.

⁸ *Le Procureur c/Lubanga Dyilo*, Chambre préliminaire de la CPI, "Décision", 29. januar 2007. (*Prosecutor v. Lubanga Dyilo*, ICC Pre-Trial Chamber, "Decision", 29. januar 2007.), par. 352 i 353.

⁹ V. npr. Schönke/Schröder Strafgesetzbuch, Kommentar, 26; Auflage, Cramer/Sternberg-Lieben, Tačka 15, par. 84.

¹⁰ Presuda u predmetu *Stakić*, par. 587.

¹¹ Presuda u predmetu *Hadžihasanović*, par. 31, gdje se upućuje na Presudu u predmetu *Stakić*, par. 587.

¹² Treba primijetiti da krivično djelo ubistva iz člana 3 Statuta i krivično djelo hotimičnog lišavanja života iz člana 2(a) Statuta imaju ista obilježja, naime smrt žrtve mora nastupiti kao posljedica djela ili propusta optuženog ili osoba za koje je optuženi krivično odgovoran, a koje su djelovale s namjerom da žrtvu liše života ili da joj nanesu teške tjelesne povrede za koje je počinitelj razumno trebalo da zna da mogu dovesti do smrti (za ubistvo, v. Presuda u predmetu

7. Najzad, MKSR je na primjer usvojio pojam *dolus eventualis* u presudi u predmetu *Kayishema*, gdje je zaključeno da "djelo ili propust mogu biti ostvareni s namjerom, iz nemara ili iz nehata".¹³

2) Formulacije koje je koristilo Vijeće:

8. a) Vijeće se o subjektivnom elementu krivičnog djela hotimičnog lišavanja života izjašnjava sljedećim riječima: "Budući da su zatočnici bili lišeni vode i hrane, te držani zatvoreni u hangaru sredinom jula mjeseca, kad su vrućine bile nesnosne, Vijeće se uvjerilo da su pripadnici HVO-a imali namjeru zatočnicima nanijeti teške tjelesne povrede za koje su razumno trebali znati da bi mogle prouzrokovati njihovu smrt [...]".¹⁴

9. Ova formulacija mi se čini nepotpunom. Trebalo bi joj dodati riječi "...što je posljedica koju su prihvatili" ili "...što je posljedica na koju su pristali". Naime, predvidivost smrti izražava intelektualnu komponentu koja odgovara znanju koje počinitelj ima o predvidivim posljedicama svog ponašanja. Kad je riječ o namjeri, nju karakteriše volja da dođe do posljedice predviđene pravnim odredbama, to jest, u slučaju ubistva, da se prouzrokuje smrt ili, u najmanju ruku, da se, znajući da je takva posljedica vjerovatna, ta posljedica prihvati. Drugim riječima, ono što počinioca pokreće mora biti barem *dolus eventualis*. Žalim što ta voljna komponenta u tekstu presude nije jasno izražena.

10. b) Vijeće ponekad koristi drugo obrazloženje da bi objasnilo razloge koji ga navode na zaključak da su neki počinioci zločina postupali s namjerom. Evo jednog primjera:

"Vijeće se uvjerilo da su vojnici HVO-a postupajući tako prema zatočnicima imali namjeru da im nanesu teške tjelesne i duševne povrede i tešku povredu njihovog dostojanstva, kao i da su vojnici odgovorni za nadzor nad zatočnicima – pripadnici Brigade "Ante Starčević"¹⁵ – koji su znali za to postupanje i nisu ništa učinili da to prestane, znali da to zlostavljanje može dovesti do nanošenja

Hadžihasanović, par. 31, gdje se upućuje na Drugostepenu presudu u predmetu *Kvočka*, par. 261. V. takođe *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Presuda, 12. decembar 2012., par. 716. Za hotimično lišavanje života, v. Drugostepena presuda u predmetu *Brđanin*, par. 381; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 422; Drugostepena presuda u predmetu *Kordić*, par. 36. V. takođe "Hotimično lišavanje života" u razmatranjima Vijeća u vezi s mjerodavnim pravom: Teške povrede Ženevskih konvencija.

¹³ *Tužilac protiv Kayisheme i Ruzindane*, MKSR, Presuda, 21. maj 1999., par. 146.

¹⁴ V. npr. "Zatočenički centar Vojno", "Zatvor u Dretelju" i "Zatvor u Gabeli" u pravnim zaključcima Vijeća u vezi s tačkom 2 Optužnice (ubistvo, zločin protiv čovječnosti) i tačkom 3 (hotimično lišavanje života, teška povreda Ženevskih konvencija).

¹⁵ V. "Organizacija i način rada fabrike namještaja u Trnovači kao mjesta zatočenja" i "Uslovi i postupanje s muškarcima Muslimanima koje je HVO zatočio u Fabrici namještaja u Trnovači" u činjeničnim zaključcima Vijeća u vezi s opštinom Gornji Vakuf.

teških tjelesnih i duševnih povreda zatočenicima, što predstavlja tešku povredu ljudskog dostojanstva i da se nisu obazirali na to."¹⁶

11. Po mom mišljenju, ovaj paragraf implicira da su vojnici trebali da intervenišu da spriječe svoje drugove da zlostavljaju ili da nastave zlostavljati zatočnike. Na osnovu člana 7(3) Statuta, nadređeni su ti koji imaju obavezu da intervenišu. To bi moglo da se pretpostavi i za ljudstvo čija je dužnost da obezbjeđuje zatočnike. Svi oni imaju dužnost da zaštite. Međutim, u slučaju na koji se odnosi citirani odlomak, počinioci su vojnici HVO-a koji su došli sa strane da bi zlostavljali zatočnike. Ti vojnici nemaju nikakvu pravnu obavezu da jedni druge spriječe da počine zločine.

12. Ne može se nekome stavljati na teret da nije učinio ono što nema obavezu da učini. Iz toga zaključujem da se na osnovu takvog propusta ne može utvrditi postojanje namjere da se počini krivično djelo i ne mogu se složiti s argumentacijom većine. Međutim, činjenica da se neko zlostavlja jasno pokazuje namjeru da se nanese patnja, bez posebnih okolnosti koje bi opravdale ta djela, na primjer, obavljanje hirurškog zahvata uprkos nedostatku anestetika. U ovom slučaju nema nikakvog opravdanja.

13. Smatrao sam da je potrebno da iznesem ovo mišljenje kako bih pojasnio svoje tumačenje teksta presude, ali uvjeren sam da je u ovom slučaju, iako većina tako ne zaključuje, u onim dijelovima presude u kojima se nalaze kritikovani odlomci bila prisutna voljna komponenta.

/potpis na originalu/

Stefan Trechsel

¹⁶ V. "Opština Gornji Vakuf" u pravnim zaključcima Vijeća u vezi s tačkom 17 Optužnice (okrutno postupanje, kršenje zakona i običaja ratovanja).

SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE TRECHSELA: PRISILNI RAD Nihada Kovača, pravni zaključci u vezi s opštinom Jablanica (Sovići i Doljani) (tačke optužnice 15, 16 i 17).

1. Razmatrajući činjenice u vezi sa žrtvom Nihadom Kovačem došao sam do zaključka koji se razlikuje od zaključka mojih kolega. Većina je utvrdila da se one moraju okvalifikovati kao nehumana djela – zločin protiv čovječnosti, kao nečovječno postupanje – teška povreda Ženevskih konvencija, i kao okrutno postupanje – kršenje zakona i običaja ratovanja. Prihvatam da je postupanje prema žrtvi, koja je tada imala samo 13 godina, bilo surovo. On je morao da izvodi radove na liniji fronta, na primjer, da kopa rovove, i da zajedno s drugim zatočenicima nosi teške sanduke municije do vojnog objekta udaljenog oko četiri kilometra. Zbog primoravanja Nihada Kovača na te radove optuženi se kažnjavaju za protivpravni fizički rad kao kršenje zakona i običaja ratovanja¹.

2. Međutim, po mom mišljenju, taj rad ne predstavlja okrutno postupanje. U iskazu svjedoka nema konkretnih pritužbi. Iz njega se može zaključiti da ga nisu vrijeđali, tukli ili na drugi način zlostavljali. Svjedok se ne žali na posljedice tog rada, poput bolova ili traume. Ako uporedim to sa "srednjim" stepenom zlostavljanja koja je Vijeće razmatralo u ovom predmetu, mogu samo da konstatujem veoma veliku razliku, čak ako uzmem u obzir koliko je Nihad Kovač tada imao godina. Po mom mišljenju, stepen težine koji u međunarodnom krivičnom pravu karakteriše nehumano djelo, nečovječno ili okrutno postupanje nije zadovoljen.

/potpis na originalu/

Stefan Trechsel

¹ V. "Opština Jablanica" u pravnim zaključcima Vijeća u vezi s tačkom 18 Optužnice (protivpravni rad kao kršenje zakona ili običaja ratovanja).